

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 657

**Адамович О.В., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Лозинський Д.Л., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет**

УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Для України потужним фіскальним інструментом під час наповнення Державного бюджету є податок на додану вартість. Податок на додану вартість (далі – ПДВ) – один з основних загальнодержавних непрямих податків, що забезпечує стабільність надходження грошових коштів до Державного бюджету України, стягується у вигляді надбавки до ціни продукції (робіт/послуг) і сплачується споживачами, але його облік і перерахування до Державного бюджету здійснює продавець.

Показник доданої вартості визначаємо як різницю між вартістю реалізованої продукції й витратами на її виробництво та реалізацію, між загальною сумою продажу й загальною сумою закупівель від усіх інших суб'єктів господарювання.

На сьогодні основними законодавчими та нормативно-правовими актами, які регулюють питання нарахування й сплати податку на додану вартість, його облікового відображення, є Податковий кодекс України (далі – ПКУ) [1], Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств організацій [2].

Відповідно до норм ПКУ для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування та податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків та зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Первинним документом і підставою для нарахування податкових зобов'язань із ПДВ у зв'язку з постачанням (продажем) товарів (робіт/послуг) у продавця-платника ПДВ й одночасно – документальним доказом права на віднесення до податкового кредиту витрат зі сплати ПДВ при придбанні товарів у покупця – платника податку є податкова накладна.

Право на складання податкових накладних мають суб'єкти підприємницької діяльності, зареєстровані як платники податку на додану вартість.

Податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів (послуг), а також на суму коштів, що надійшли на поточний рахунок підприємства як попередня оплата (аванс).

Для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за всіма видами платежів до бюджету передбачено синтетичний рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами», який має субрахунок 641 «Розрахунки за податками».

Для обліку ПДВ до субрахунку 641 відкривається окремий аналітичний рахунок 6412 «Розрахунки за податком на додану вартість».

На цьому рахунку визначається сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету як різниця між його дебетовим і кредитовим оборотом, за винятком суми ПДВ (відображеної за дебетом) щодо сплати податку за попередній звітний період.

Водночас для обліку податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ Інструкцією передбачено такі субрахунки: 643 – «Податкові зобов'язання» і 644 – «Податковий кредит», – які є транзитними й використовуються підприємствами для коригування податкових зобов'язань і податкового кредиту у випадку авансових платежів, тобто з метою відображення правила «першої події».

Отже, податок на додану вартість є одним із основних податків, що наповнюють державний бюджет України. Виступаючи, по суті, податком на кінцеве споживання, який покладено на громадян та бюджетну сферу, він, за доволі високої ставки і стрімкої інфляції, стає одним із факторів, що стримують розвиток виробництва.

Також, ПДВ дещо напружує соціальне становище в країні, особливо це стосується сфери відшкодування цього податку. Тому пропонуємо врегулювання відшкодування ПДВ здійснювати не лише для юридичних осіб, але й для певних категорій фізичних осіб, шляхом подання декларацій до податкових органів з наявністю фіскальних чеків.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ligazakon.ua/>
2. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ligazakon.ua/>

Баранівська Ю.І., 1 курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Хоменко Г.Ю., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

В сучасних умовах, що склалися в українській економіці, метою діяльності кожного підприємства є максимізація своїх прибутків та забезпечити формування ефективної маркетингової діяльності. Саме тому, на даний момент, для кожного підприємства є важливим вибір правильної маркетингової стратегії для стабільного розвитку підприємства. Зокрема, необхідно детально знати, як дослідити ринкові можливості, як провести відбір цільових ринків, як розробити ефективний комплекс маркетингу й успішно управляти втіленням у життя маркетингових зусиль.

Розробка стратегії підприємства здійснюється в умовах невизначеності. Суть полягає в тому, що не можна точно і з одного разу вивчити всі ринки і точно встановити найбільш вигідніші з них. Зовнішнє середовище характеризується нестійкістю дії чинників, що вимушують підприємство змінюватися. Маркетингова стратегія є системою дій підприємства, при якій внутрішнє середовище врівноважується із зовнішнім.

Розробка маркетингової стратегії розпочинається з дослідження маркетингового середовища підприємства, тобто основою їх розроблення є маркетинговий стратегічний аналіз. Водночас маркетингова стратегія – складова стратегічних планів підприємства, тому її обов'язково узгоджують з метою діяльності останнього, його генеральною стратегією і зі стратегіями інших рівнів [1]. Даний етап дослідження доцільно розподілити на два підвиди аналізу: аналіз маркетингового середовища та оцінка маркетингового потенціалу підприємства. Під час аналізу проміжного середовища слід проводити визначення рівня нестабільності маркетингового оточення, тобто здійснити вивчення сучасного ринку, визначення вимог споживачів, дослідження конкурентів і постачальників. Даний вид аналізу необхідний для того, щоб підприємство могло вчасно відреагувати на майбутні зміни на ринках.

Під час проведення аналізу відбувається визначення стану підприємства, тобто наскільки підприємство змогло адекватно зайняти місце на ринку і заповнити відповідні сегменти ринку, вивчають і оцінюють конкурентоспроможність підприємства на ринку. Аналізуючи внутрішнє середовище підприємства визначають переваги та потенціал, які воно може використати у процесі реалізації маркетингових цілей.

Відповідно до того, яке місце займає підприємство на ринку, наявність ресурсів, тривалості періоду обертання товарів, відбувається розподіл основних цілей маркетингу, які орієнтовані на: заохочення споживачів й стимулювання попиту; збільшення обсягу реалізації, збільшення частки власних товарів на ринку, розширення конкурентних переваг на ринку. Досягти основних цілей підприємства можна на етапі формування стратегії, де здійснюється розгляд і вибір однієї з існуючих стратегій маркетингу. Приймають рішення щодо того, якими засобами підприємство досягатиме поставлених цілей. Виділяють наступні види стратегій маркетингу: продуктово-товарна стратегія; стратегія стимулювання збутової діяльності; цінової політики; комбіновані стратегії.

Під час вибору найбільш оптимального варіанту маркетингової стратегії, яка формує концепцію маркетингу, слід перейти до розробки маркетингового плану та оцінки витрат на здійснення маркетингових витрат в системі бухгалтерського обліку з метою досягнення якнайбільшого ефекту при понесенні найменших затрат. На даному етапі відбувається розробка системи програм, що повинні забезпечити найефективніші шляхи задля реалізації обраних стратегічних цілей маркетингу. Саме тут визначають цільові показники, спрямовані на забезпечення організаційних умов та маркетингових напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства через ефективне використання ресурсів. Оцінка й контроль результатів, які відбуваються через порівняння результатів із цілями забезпечує стійкий зворотний зв'язок між процесом досягнення цілей і власне цілями, що стоять перед маркетингом для моніторингу й коригування стратегії.

Отже, маркетингова стратегія – це один з інструментів маркетингової діяльності, який спрямований на досягнення поставлених маркетингових цілей за допомогою порівняння сильних і слабких сторін становища на ринку з можливими варіантами розвитку та загрозами на ринку. Професійно сформована й уміло реалізована маркетингова стратегія не тільки дає змогу підприємству досягти конкурентних переваг, а й задовольнити потреби споживача. Тобто маркетингова стратегія виконує важливу як економічну роль у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, так і соціальну.

Список використаної літератури:

1. Куденко Н. В. Маркетингове стратегічне планування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Н. В. Куденко. – К., 2003. – 38 с.

**Барчак Т.П., аспір. каф. обліку і аудиту, ФОФ
Науковий керівник – Вигівська І.М., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет**

ПРОФЕСІЙНЕ СУДЖЕННЯ ТА РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ БУХГАЛТЕРА

Ризик в діяльності суб'єкта господарювання ідентифікують як ймовірність виникнення втрат (понесення збитків; завдання шкоди; недоотримання доходів; здійснення додаткових (непередбачених, неочікуваних) витрат) у результаті прийняття рішень щодо здійснення певного виду діяльності, процесу, операції тощо. Ризик є явищем зумовленим невизначеністю, а точніше факторами (причинами), які не дозволяють частково або повністю уникнути негативних наслідків.

Професійний ризик бухгалтера пов'язаний з ймовірністю допущення випадкових та/або навмисних помилок при здійсненні облікових процедур (виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передача інформації), а також застосування неоднозначного, помилкового та/або невиправданого професійного судження, що негативно впливає на якість показників бухгалтерської звітності.

Рівень професійного ризику бухгалтера залежить від людського фактору, професійного судження, кваліфікації, якості знань за фахом, володіння нормами вітчизняної та міжнародної правової регламентації обліку та звітності.

Професійне судження бухгалтера пов'язане з прийняттям рішень обліковим персоналом у сфері бухгалтерського обліку, зокрема це пов'язано з варіативністю вибору методів обліку та облікових процедур, ідентифікацією об'єктів оподаткування тощо.

Першопричиною виникнення професійних ризиків бухгалтера, на думку Л.А. Бернстайн, є «... фактор людської природи, а також неточності, властиві основним процесам обліку. Вони також мають місце через наявність альтернативних принципів обліку та нечітких стандартів щодо їх застосування, що спричиняє значний ступінь невизначеності» [1].

Легенчук С.Ф. зазначає, що «альтернативи бухгалтерського обліку є сукупністю (двох або більше) еквівалентних бухгалтерських імперативів (реалізація дій, чітко визначених у документах регулювання бухгалтерського обліку суб'єктом обліку), наявність яких передбачає, що для бухгалтерського відображення наслідків елементів господарської діяльності необхідно вибрати одну з них. Вибір суб'єктом обліку однієї з представлених альтернатив називається вибором обліку» [4].

На думку Я.В. Соколова і Т.О. Терентьевої, «професійне судження – це добросовісно висловлена професійним бухгалтером думка про господарську ситуацію, яка є корисною як для її висвітлення, так і для прийняття дієвих управлінських рішень» [2].

В свою чергу, Л.З. Шнейдман розглядає професійне судження як «думку, висновок, що є підставою для прийняття рішення в умовах невизначеності, яка базується на знаннях, досвіді та кваліфікації відповідних фахівців» [3].

Таким чином, бухгалтер в умовах невизначеності застосовує професійне судження для забезпечення дотримання вимоги доречності та достовірності облікової інформації, тобто неупередженої, обачливої, повної і такої, яка відповідає економічній сутності господарських операцій. При цьому саме невизначеність зумовлює виникнення професійного ризику бухгалтера, який, у свою чергу, може призвести до фінансових втрат суб'єкта господарювання через завдання фінансової шкоди користувачам бухгалтерської звітності при прийнятті ними неефективних рішень на основі неповного, неправдивого та/або упередженого обліково-інформаційного ресурсу; викривлення дійсності або неповною відповіддю на письмові запити осіб щодо отримання публічної інформації про діяльність суб'єкта господарювання; нарахування штрафів за результатами фіскальних перевірок (прорахунки у розрахунках за податками, зборами, платежами), державного аудиту (нецільове використання бюджетних коштів), перевірок органами держпраці (порушення трудового законодавства при розрахунках за виплатами працівникам), органами статистики (подання неправдивих даних) тощо.

Список використаної літератури:

1. Бернстайн, Л.А. (1996). Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация: М.: Финансы и статистика, 624 с., с. 56.
2. Соколов, Я.В., Терентьева, Т.О. (2001). Профессиональное суждение бухгалтера: итоги минувшего века. Бухгалтерский учет. № 12. С. 53-57, С. 54.
3. Шнейдман, Л.З. (2004). Учетная политика предприятия. М.: Бухгалтерский учет, 168 с.
4. Legenchuk, S., Velykyi, Yu., Belinska, S. (2018). Development of variability concept in accounting: ukrainian context. Baltic Journal of Economic Studies. Vol. 4. № 3. pp. 158-164. P. 160 Retrieved from <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/437/pdf>.

**Бахметьєва В.В., І курс, гр. ООМ-6, ФОФ
Науковий керівник – Іваненко В.О., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту**

Житомирський державний технологічний університет

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Основні засоби є важливою частиною матеріально-технічного оснащення будь-якого підприємства. Їх належний технічний та фізичний стан є однією з найважливіших умов для процесу виробництва якісної, сучасної та конкурентоспроможної продукції. Разом з тим, основні засоби протягом тривалого часу експлуатуються, в результаті чого зношуються, відновлюються, переоцінюються та вибувають. Від правильного та раціонального їх використання залежить ефективність діяльності підприємства та розмір прибутку. Тому для забезпечення конкурентоспроможності підприємства та отримання необхідної величини прибутку необхідно здійснювати постійний аналіз ефективності використання основних засобів та досліджувати фактори, які впливають на цю зміну.

Основні завдання аналізу ефективності основних засобів полягають в наступному: аналізі обсягу, структури та динаміки основних засобів, їх відповідності вимогам технічного прогресу та оптимальним параметрам виробництва; вивченні технічного стану основних засобів, темпів, форм і способів їх оновлення; встановленні належної комплектності наявного парку обладнання, аналізі його використання, інтенсивного та екстенсивного завантаження; розрахунку впливу використання основних засобів на обсяги виробництва; виявленні резервів підвищення ефективності використання основних засобів [1].

На першому етапі проводиться аналіз забезпеченості підприємства основними засобами за групами і включає: аналіз динаміки, складу та структури основних засобів (виробничі, невиробничі; власні, орендовані); аналіз технічного стану основних засобів за видами, термінами експлуатації (діючі, недіючі, запасні); аналіз руху, оновлення основних засобів (обсяги надходження, вибуття). При цьому, слід враховувати, що на обсяг, структуру та динаміку виробничих основних засобів можуть впливати характер і особливості процесу виробництва (безперервний, дискретний), тип виробництва (масовий, серійний, одиничний), технологія, рівень спеціалізації і кооперування, а також методи організації виробництва тощо.

При проведенні аналізу динаміки, складу та структури основних засобів доцільно визначити середньорічну вартість основних засобів, їх структуру та динаміку їх зміни за декілька років; виявити причини збільшення вартості основних засобів; виявити тенденції щодо структурних змін в складі основних засобів; порівняти темпи зміни вартості основних засобів з динамікою зростання вартості продукції або обсягів виробництва в натуральному вираженні [1].

До числа позитивних моментів можна віднести значну питому вагу активної частини основних засобів порівняно з пасивною частиною основних засобів; підвищення темпів зростання активної частини основних засобів порівняно з темпами зростання пасивної частини основних засобів; перевищення темпів зростання вартості виробничих основних засобів над темпами зростання вартості невиробничих засобів.

Наступний етап полягає в аналізі ефективності використання основних засобів, а саме: аналіз за показниками фондоддачі; аналіз екстенсивного та інтенсивного використання виробничого устаткування; аналіз ефективності використання виробничих потужностей.

Фондоозброєність, енергоозброєність та технічна озброєність праці є узагальнюючими показниками, що характеризують рівень забезпеченості підприємства основними виробничими засобами.

На рівень продуктивності одиниці обладнання впливають такі фактори, як використання прогресивних технологій, застосування сучасних методів організації та управління виробництвом, рівень кваліфікації промислово-виробничого персоналу тощо.

Якщо на підприємстві переважає застаріле, зношене фізично і морально устаткування, це негативно відображається на всіх кількісних та якісних показниках його діяльності, знижує потенційні можливості зростання фондоддачі й, зрештою, результативні показники діяльності.

При оцінці ефективності використання основних засобів необхідно враховувати особливості господарської діяльності, форму власності та стратегічну мету підприємства.

Загалом, сукупність резервів підвищення використання основних засобів виробництва може бути визначена за такими групами: технічне вдосконалення засобів праці; збільшення тривалості роботи машин та обладнання; покращення організації та управління виробництвом.

Таким чином, покращення використання основних засобів сприяє вирішенню широкого кола економічних проблем, спрямованих на підвищення ефективності виробництва: збільшення обсягів випуску продукції, зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції, економію капітальних вкладень та підвищення доходності підприємства.

Список використаної літератури:

1. Мошенський С.З. Економічний аналіз: підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Мошенський С.З., Олійник О.В. – Житомир ПП «Рута», 2007. – 704 с.

УДК 657.1

Безручук С.Л., к.е.н., доц. каф. обліку і аудиту
Селецька Д.О., IV курс, гр. ОА-83, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ВИЗНАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ НЕРУХОМОСТІ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

За обставин перебудови економіки України, зумовлених поступовим процесом євроінтеграції, важлива роль відводиться питанням реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку, яка є основою інформаційного забезпечення користувачів фінансової звітності.

Пожвавлюється перехід національних стандартів на міжнародні і, як наслідок, відбувається становлення нових вимог до якості облікової інформації, необхідної для прийняття неупереджених управлінських рішень. Постає раціональна потреба у проведенні ґрунтовних досліджень найпроблемніших об'єктів обліку, зокрема інвестиційної нерухомості в частині визнання, задля уникнення викривлень облікової інформації на практиці та суперечливих ситуацій у роботі практикуючих бухгалтерів.

Трактування поняття «інвестиційна нерухомість» надається п. 4 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» (далі – П(С)БО 32) [1] та п. 5 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 40 «Інвестиційна нерухомість» [2] (далі – МСБО 40), порівняльне висвітлення яких наведено у рис. 1 [3].

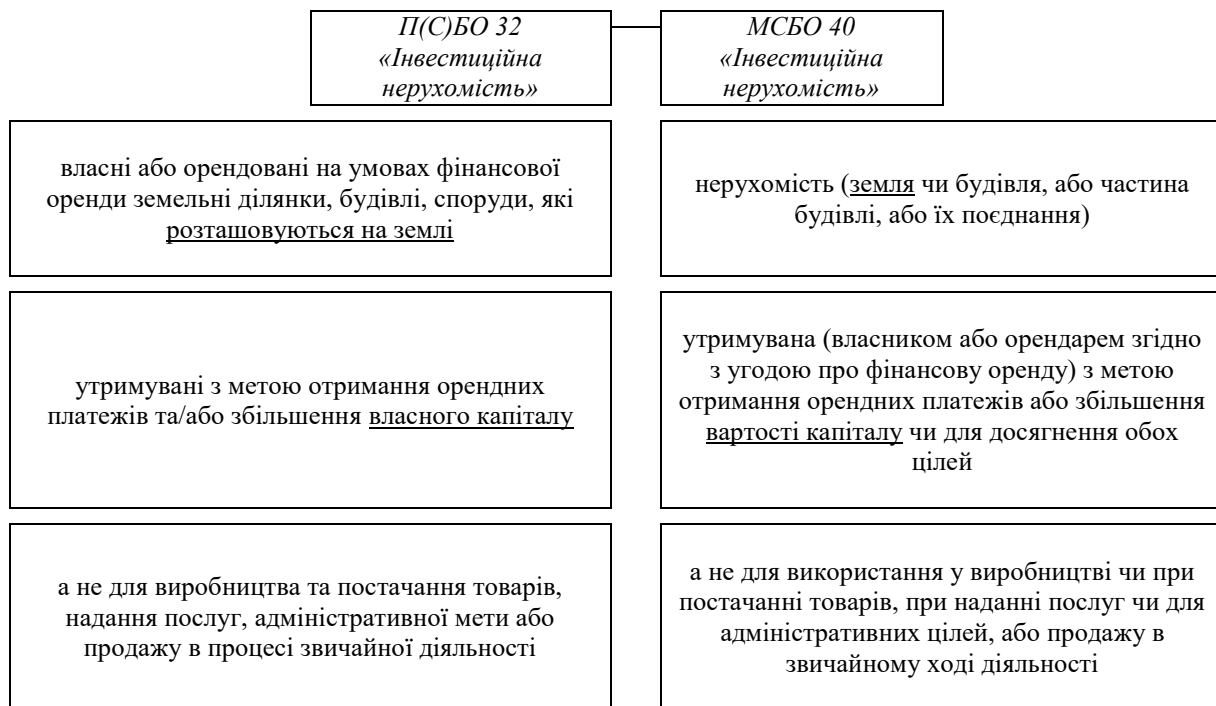

Рис. 1. Визначення інвестиційної нерухомості у стандартах бухгалтерського обліку

Як показує порівняльний аналіз, у поясненнях національного та міжнародного положень існує несуттєва різниця:

1) в першому випадку інвестиційною нерухомістю вважаються земельні ділянки, будівлі, споруди, які розташовуються на землі, експлуатуються з метою отримання орендних платежів та/або збільшення власного капіталу;

2) в другому випадку до таких об'єктів відносяться земля, будівлі, їх поєднання, а також частина будівлі, що утримуються для отримання орендних платежів та/або збільшення вартості капіталу.

Онищенко В.П. зазначає, що інвестиційною нерухомістю не можуть бути машини та обладнання, навіть за умови, що вони були придбані виключно для здавання в оренду, так як, скоріше за все це обумовлено короткими строками корисної експлуатації вказаних об'єктів, а отже швидким фізичним і моральним зносом [4].

Кваліфікація нерухомості для здійснення інвестицій можлива лише в тому випадку, якщо вона не призначена для використання у власних потребах. П. 7 МСБО 40 також визначає критерій, який відрізняє інвестиційну нерухомість від основних засобів.

Грошовий потік, що генерується інвестиційною нерухомістю, формується не залежно від інших активів, що належать цій особі. В свою чергу основні засоби, що використовуються для виробництва, постачання товарів і надання послуг створюють грошові потоки, які не можуть бути повністю віднесені до одного активу [2].

Суттєвим є також розмежування інвестиційної нерухомості та будівель, що надаються в оренду або перебувають у процесі виробництва.

Зокрема, згідно п. 5 П(С)БО 32 [1] не можуть бути включеними до об'єктів інвестиційної нерухомості будівлі та споруди, що знаходяться в процесі будівництва, поки вони не будуть прийняті до використання як об'єкти інвестиційної нерухомості – доти вони відображаються як основні засоби, що будуються, та будівництва за призначенням третіх сторін.

МСБО 40 [2, п. 9] додає, що не можуть бути інвестиційною нерухомістю земля і будівлі та/або приміщення, що споруджуються на ній, якщо вони є предметом поточних операцій або призначені для продажу – витрати, пов'язані з будівництвом такої нерухомості, відображаються в обліку відповідно до договору довгострокового будівництва.

Щодо оренди таких об'єктів, то їх часто зіставляють воедино, оскільки вони мають такі спільні ознаки як:

- 1) одержання економічних вигід у вигляді орендних платежів;
- 2) тимчасова передача права користування.

Після прийняття управлінського рішення про задачу майна в оренду, одразу виникає питання про можливість переведення об'єктів основних засобів до складу інвестиційної нерухомості.

Для їх розмежування М.А. Казановою було визначено ряд критеріїв та надано відповідну інформацію [5].

Крім того, цікавим є наступний факт: якщо суб'єкт господарювання складає звітність за МСФЗ, то не може вважатись об'єктом інвестиційної нерухомості будівля, приміщення якої не використовуються суб'єктом господарювання, але здаються в оренду, однак разом з орендою підприємство надає значні послуги. Тобто класифікується як інвестиційна нерухомість тільки у тому випадку, коли ці послуги не є суттєвими з точки зору усього договору оренди.

В іншому випадку, через значний спектр додаткових послуг, майно розглядається як зайняте власником і включається у категорію основних засобів (наприклад, значні послуги з управління готелем, які надаються власником готелю).

Роблячи висновки з пояснень вітчизняного та міжнародного стандартів, встановлюємо, що головною відмінністю інвестиційної нерухомості є те, що вона не може утримуватись для адміністративних цілей, а також з метою використання її у виробничому процесі (в частині виготовлення готової продукції, постачання товарів та надання послуг).

Як показав порівняльний аналіз окремих положень П(С)БО 32 та МСБО 40 у питаннях визнання об'єктів даного виду необоротних активів існують певні розбіжності. З огляду на той факт, що національні положення побудовані на базі міжнародних, а також на викладений вище матеріал встановлено, що норми МСБО 40 більш глибоко регламентують питання визнання, що дає змогу краще зрозуміти окремі ключові положення, які мало висвітлені в П(С)БО 32.

Список використаної літератури:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» [Електронний ресурс] // Редакція від 10.01.2012. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07>.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 40 (МСБО 40) «Інвестиційна нерухомість» [Електронний ресурс] // 01.01.2012. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_026.

3. Економічний зміст інвестиційної нерухомості у нормативно-правовому забезпеченні [Електронний ресурс] / В. М. Шевченко. // Ефективна економіка. – 2015. – № 6. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_6_15.

4. Інвестиційна нерухомість підприємства [Електронний ресурс] / Віктор Петрович Онищенко // Головбух. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.golovbukh.ua/article/7243-nvestitsynan-neruhomst?ustp=W>.

5. Казанова М. А. Сдача имущества в аренду: бухгалтерные тонкости [Електронний ресурс] / М. А. Казанова // Бухгалтер 911. – 2017. – № 37. – Режим доступу до ресурсу: <https://buhgalter911.com/news/news-1031878.html>.

Берляк Г.В., к.е.н., викл. екон. відділ.
Житомирський агротехнічний коледж
Денисюк О.М., І курс, гр. ЗОО-18-2м, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ПРОФЕСІЙНІ РИЗИКИ БУХГАЛТЕРА: СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

В сучасних умовах господарювання у підприємств виникає потреба в отриманні на новому якісному рівні облікового забезпечення управління господарською діяльністю (процесами постачання, виробництва, реалізації, обміну тощо). Тому питання достовірності та якості бухгалтерської інформації та мінімізації професійних ризиків бухгалтера в процесі її формування було і залишається наразі актуальним.

Професійна діяльність бухгалтера насичена ризиками, недооцінка яких зумовлює локальні й глобальні проблеми в бухгалтерському обліку. Професія бухгалтера є суспільно значимою, відповідальною. Тому бухгалтер повинен мати високий професійний рівень і діяти за фундаментальними принципами в своїй роботі: достовірність інформації, чесність, об'єктивність, комунікативна компетентність, ретельність, конфіденційність, володіння сучасними інформаційними технологіями, впевненість, самовиховання та виконання своєї роботи відповідно до застосованих професійних правил.

Будь-який ризик може призвести до імовірності втрати підприємством частини своїх ресурсів (фінансових, майнових тощо), недоодержання доходів та/або перевитрат. Тому вивчення сутності та причини виникнення бухгалтерських ризиків є одним із напрямів управління ризиками діяльності суб'єкта господарювання.

Слід розуміти, що бухгалтерські ризики – це ризики недостовірності та неоднозначності обліку і бухгалтерської звітності, що пов'язано із людським фактором і професійним ризиком бухгалтера.

Отже, розглянемо підходи до класифікації професійних ризиків бухгалтера, що дозволить окреслити причини виникнення таких ризиків та в подальшому розробити методику управління ризиками професійної діяльності бухгалтера з метою уникнення негативних наслідків для підприємства:

1) за елементами організації бухгалтерського обліку: ризики формування нормативного забезпечення, ризик неправильної організації документообігу, ризик обрання неефективної форми організації та введення бухгалтерського обліку;

2) за рівнем кваліфікації облікового персоналу: ризики керівника бухгалтерської служби, ризики бухгалтера;

3) за причинами викривлення облікових даних: ризик недотримання норм чинного законодавства, ризик професійного судження (застосування неправильної позиції);

4) за видом обліку: ризик фінансового обліку, ризик управлінського обліку, ризик обліку податкових розрахунків, ризик екологічного обліку тощо;

5) за суб'єктами відповідальності (адресатами наслідків ризику): ризик власної відповідальності бухгалтера, ризик відповідальності суб'єкта господарювання;

6) за факторами виникнення: ризик навмисних дій (порушень), ризик ненавмисних дій (помилки);

7) За рівнем впливу на фінансову звітність: локальний ризик (вплив на окремий фінансовий показник звіту), наскрізний ризик (викривлення більшості або всіх статей звітності);

8) за впливом на фінансовий стан підприємства: нульовий ризик, помірний ризик, критичний ризик, катастрофічний ризик;

9) за відношенням суб'єкта організації (ведення) бухгалтерського обліку до підприємства: внутрішній ризик (ризик бухгалтер, ризики бухгалтерської служби), зовнішній ризик (ризик аутсорсингу).

Розглянута вище класифікація ризиків облікового персоналу сприяє уникненню бухгалтером причин виникнення ризиків його професійної діяльності та уникнути або мінімізувати ймовірні наслідки таких ризиків. Поряд з цим, виділення груп і видів професійних ризиків бухгалтера дозволяє посилити роботу щодо правильної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві задля забезпечення повного, достовірного, якісного інформаційного ресурсу для цілей управління діяльністю підприємства.

Отже, причини виникнення ризиків в роботі бухгалтера різноманітні – це як зовнішні (зміна законодавства, корупція, інфляція, зміна податкової політики, та ін.), так і внутрішні фактори (некомпетентність бухгалтера, неухважність, недбайливість, несумлінність, помилки, прорахунки в обліку, витік конфіденційної інформації тощо). Наслідком професійних ризиків є втрата фінансових ресурсів підприємством, що спричинено порушеннями та помилками в організації та веденні бухгалтерського обліку та складанні бухгалтерської звітності. Тому перспективою подальших досліджень є вивчення питання відповідальності бухгалтера як засобу впливу (методу управління) на рівень його професійних ризиків.

Бикова В.В., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Назаренко Т.П., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Однією з проблем, пов'язаних з аудиторською діяльністю в Україні, є те, що деякі положення Міжнародних стандартів аудиту базуються на західній системі бухгалтерських принципів, які часто суперечать українським принципам обліку. Стандарти аудиту повинні базувались на чинному законодавстві, адже процес розвитку аудиту в Україні супроводжується виникненням проблемних питань: недосконалість законодавства України, незначний практичний досвід, відсутність загальнодоступних методик з проведення та документування процесів аудиту. Це пов'язано з тим, що економічна ситуація в країні постійно змінюється, тим самим викликаючи зміни в аудиторській діяльності.

Теорія й практика вітчизняного та зарубіжного аудиту свідчать, що в сфері аудиторської оцінки та перевірки здебільшого перебуває фінансова бухгалтерська звітність господарюючого суб'єкта. Це дає підставу предметом аудиту об'єктивно вважати фінансову бухгалтерську звітність за минулі звітні періоди, за теперішній період часу, а також перспективні фінансові прогнози. Законодавством передбачено обов'язкове складання підприємствами, організаціями, фірмами, які проводять господарську діяльність по видах, визначених КМУ, фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності згідно МСФЗ.

Аудит за міжнародними стандартами допомагає побачити реальне фінансове положення підприємства і уберегти себе від ряду можливих ризиків. Прозорість і відкритість фінансової звітності по МСФЗ полегшує вихід підприємств на міжнародні ринки капіталу, сприяє припливу інвестицій і збільшує якість і ефективність фінансових операцій. Це дозволяє залучити іноземне фінансування, продати свої активи міжнародним компаніям, а також збільшити довіру з боку інших учасників ринку. У зв'язку з цим важливість, значущість аудиту складно переоцінити; відповідальність, покладена на аудиторські організації, що трансформують звітність і підтверджують таку трансформацію, зростає багаторазово.

Аудит, проведення якого регламентовано нормативно-правовими актами України у сферах інших, ніж фінансовий контроль, не є незалежним відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту. Використання результатів такого аудиту з точки зору Міжнародних стандартів обмежено лише замовниками, тобто результати аудиту не можуть користуватися довірою у випадку їх оприлюднення. Для міжнародного визнання вітчизняна практика незалежного аудиту у будь-яких сферах економічної діяльності має не суперечити або ґрунтуватись на Міжнародних стандартах аудиту Міжнародної федерації бухгалтерів.

Розвитку аудиту перешкоджає відсутність замовлення на якісний аудит з боку власників та відсутність обов'язкового аудиту фінансової звітності для не публічних компаній.

Існує невідповідність міжнародним вимогам низки вітчизняних нормативно-правових актів, які регламентують проведення аудиту. Перспективними напрями розвитку аудиторської діяльності в Україні є: внесення змін і доповнень до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України, які впливають на регулювання аудиторської діяльності та розширення переліку підприємств, для яких щорічна аудиторська перевірка обов'язкова; розробка механізму практичного застосування МСА в Україні; розробка механізму ціноутворення на аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання.

Таким чином, на сьогодні аудиторська діяльність має ряд суперечностей і проблемних питань. Поточна ситуація на ринку національного аудиту не зміниться до тих пір поки не з'явиться суспільний запит на аудиторські послуги.

Отже, для збільшення ефективності діяльності аудиторів потрібно здійснювати підвищення рівня професійної компетентності аудиторів, поєднувати внутрішній та зовнішній аудит. Держава повинна забезпечити законодавчу стабільність; підтримати середніх підприємців у розвитку; адаптувати нормативне та методичне забезпечення до вітчизняних реалій; забезпечити підтримку у формуванні великих національних аудиторських компаній на ринку аудиторських послуг; упроваджувати міжнародні системи контролю якості аудиторських послуг у роботу аудиторів та Аудиторської палати України

Біляченко Б.О., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Чижевська Л.В., д.е.н.,
проф. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ПОНЯТТЯ ТРАНСФЕРНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Трансфертне ціноутворення, простими словами, - це спосіб управління фінансовим результатом, оптимізація податку на прибуток і трансферу капіталу від одного підприємства до іншого, при цьому умови таких операцій не повинні відрізнятися від умов, що застосовуються при аналогічних операціях між непов'язаними особами.

У зв'язку зі стрімким розвитком глобалізаційних та інтеграційних процесів трансфертне ціноутворення (ТЦ) залишається вкрай актуальною темою, пов'язаною з багатьма важливими аспектами. Починаючи з 2013 року, українські податкові органи суттєво посилили свою увагу до зовнішньоекономічних операцій із пов'язаними особами і вже почали проводити перевірки з ТЦ. Для виконання вимог законодавства платникам податків необхідно організувати процес зі збору та обробки інформації про ціни, перевірки відповідності цін контрольованих операцій ринковому рівню, підготовки і подання всієї необхідної документації до податкових органів у встановлені терміни. [1]

Принцип «втягнутої руки» - основоположний принцип при ТЦ, згідно з яким платник податків, учасник контрольованих операцій, визначає обсяг прибутку, що обкладається податком. Умови відповідності таких операцій вказаним принципом також описані в Податковому Кодексі. Згідно з ПКУ, це операції з нерезидентами, які проводяться на певних умовах. В основі принципу лежить порівняння умов, при яких виконуються контрольовані угоди, і умов, на яких укладаються угоди між незалежними компаніями. Адже вони залежать не тільки від характеру і обсягу товарів і послуг, а й від фінансового становища учасників, їх подальших планів на розвиток, засобів, які вони вкладають в реалізацію договору, ризиків, які цей договір за собою тягне, а також зовнішніх обставин, які можуть позначитися на виконанні операції. Принцип «втягнутої руки» полягає не просто в порівнянні, а в тому, щоб визначити: чи зміг би платник податків в обставинах, що склалися встановити ті ж ціни, якби уклав договір із пов'язаною особою або особою, яка, приміром, не є резидентом в низькоподаткових юрисдикціях.

Так як ринкові умови різних країн, для яких реалізується один і той же продукт, часто сильно відрізняються, то буде некоректно брати середню вартість для ТЦУ. При використанні, наприклад, методу порівняльної неконтрольованої ціни (одного з «традиційних» методів ТЦ) слід враховувати діапазон ціни в порівнянних умовах. Таку інформацію можна черпати з дорогих джерел, що містять дані про умови угод, зокрема – укладені контракти (наповнюються за інформацією міжнародних товарних, фінансових бірж і т. д.). Крім того, корисно буде звернутися за проведенням експертизи. І найголовніше: такий аналіз слід провести на ринках кожної держави, де планується реалізація продукту [2].

Правила складання звітності та документації з ТЦ постійно змінюються. З кожним роком норми Податкового Кодексу України все більше приводяться у відповідність до вимог ОЕСР і світової практики. У зв'язку з цим, законодавчі зміни й посилення пильності над здійсненням контрольованих операцій призводять до виникнення суттєвих проблем в процесі складення та подання податкової звітності. Перед платниками податків стоїть завдання бути добре інформованими і пунктуальними. Як відомо, 1 січня 2018 року вступив в силу Закон України «Про внесення змін у Податковий кодекс України та деякі законодавчі акти України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень в 2018 році» від 07.12.2017 р. № 2245-VIII. [3] Зокрема доповнено критерії пов'язаних осіб; збільшено перелік низькоподаткових країн, операції з якими визнаються контрольованими; надана можливість самостійного коригування ціни у певних випадках, прописано строк зберігання документів щодо контрольованих операцій тощо.

У даний час законодавство з приводу трансфертного ціноутворення в Україні далеко від європейських стандартів. Але за тими правилами, які вже існують, держава має можливість захищати свої економічні інтереси, здійснювати податковий контроль у сфері трансфертного ціноутворення та отримувати додаткові надходження до державного бюджету.

Список використаної літератури:

1. Чи дотримуєтесь ви норм українського законодавства? / [Електронний ресурс] / <https://www.pwc.com/ua/uk/services/tax/transfer-pricing.html>.
2. Що таке трансфертне ціноутворення (ТЦУ)? / [Електронний ресурс] / <http://tco-audit.com.ua/ua/chto-takoe-transfertnoe-cenoobrazovanie>.
3. Штрафи з трансфертного ціноутворення – 2018 / [Електронний ресурс] / <https://aimarketing.info/uk/blog/transfer-pricing-blog/shtrafy-z-transfertnogo-cinoutvorennya-2018>.

Васьківська С.М., І курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Науковий керівник – Вигівська І.М., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОСОБИСТІ КОМПЕТЕНЦІ БУХГАЛТЕРА

Людський фактор включає інтелектуальні і особові якості: знання, здібності, інтелект, емоційно-вольова сфера, характер. Ці якості мають дві особливості. По-перше, є фундаментом, на якому будується професійна, управлінська компетентність бухгалтера. По-друге, набагато важче піддаються корекції: змінити стиль мислення або характерна багато складніше, ніж засвоїти методику ухвалення рішень або технологію організації бухгалтерського обліку.

Сутність особистісноорієнтованого підходу в бухгалтерському обліку постійно перебуває в площині дискусійного поля науковців та потребує подальшого дослідження.

Приналежність бухгалтера до того або іншого психологічного типу особи може накладати деякі обмеження на об'єкти бухгалтерського обліку, що враховуються ним. Так, Р. Стенберг виділяє три форми інтелектуальної поведінки [1, с. 21]: 1) вербальний інтелект; 2) здатність вирішувати проблеми; 3) практичний інтелект (вміння домагатися поставлених цілей). Джоуль М. Стайн описує шість різновидів інтелекту [2, с. 21]: 1) вербальний – охоплює сферу слів: розмова, лист, читання і слухання; 2) візуальний – сфера зору і зорових образів; 3) логічний – охоплює сферу міркувань, свідомо керованого мислення і деяких аспектів рішення проблем; 4) творчий – охоплює сферу оригінальності, новацій, осянь і генерації нових ідей; 5) фізичний – охоплює сферу тіла, координації, спритності і придбання фізичних навичок; 6) емоційний – сфера як власних почуттів, так і почуттів інших людей, включаючи усі внутрішні і міжособистісні взаємозв'язки. Гарднер Г. [3] розкриває сім типів інтелекту: лінгвістичний, музичний, логіко-математичний, просторовий, тілесно-кінестетичний, між особистісний і внутрішньоособистісний.

На думку Я.В. Соколова, бухгалтер, вирішуючи завдання бухгалтерського обліку, завжди ґрунтується на своїх знаннях в області теорії бухгалтерського обліку, а також керується своїм професійним судженням. Знання теорії бухгалтерського обліку впливає на те, яким чином бухгалтер визначив фінансові результати підприємства, а визначення величини прибутку є однією з головних завдань бухгалтерського обліку. Отже, «тільки теорія, вона ж наука, може розширити кругозір бухгалтера і дати йому нові сили» [4, с. 54].

Таким чином, на прийняття конкретного рішення бухгалтера впливають два фактори: 1) психологічні особливості його особистості і 2) рівень його професійної думки. Тому організацію системи бухгалтерського обліку на підприємстві необхідно розглядати також з урахуванням психологічних особливостей бухгалтера, який здійснює обліково-аналітичну діяльність та рівень його професіоналізму.

Гульпенко К.В. [5] зазначає, що особистісний і психологічний фактори тісно переплітаються один з одним, але в той же час кожен по-своєму впливає на бухгалтера і його професійне судження. Особистісний фактор впливає з точки зору тих якостей, якими володіє бухгалтер як особистість. Бухгалтеру необхідні такі особисті якості як схильність до облікової роботи, врівноваженість, стресостійкість, відповідальність, уважність, посидючість, скрупульозність, аналітичне та логічне мислення, пунктуальність, вміння аргументовано відстоювати свою точку зору, чесність, працьовитість, терплячість, акуратність, оперативність, здатність до навчання, сумлінність, організованість, старанність, самодисципліна та ін.

Отже, з точки зору психології особистості бухгалтером може бути далеко не кожна людина. Щоб стати справжнім бухгалтером необхідно мати певні особисті і професійні якості, а також мати певний темперамент, характер і здібності. Тому психологічні особливості особистості є основними передумовами успішності у професійній діяльності.

Список використаної літератури:

1. Полозова Н.Н., Полозов А.А. Модули психологической структуры в спорте [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://bmsi.ru/doc/f231004d-bb3f-4dec-ac5e-2173474fd1c5>.
2. Стайн Д. Язык интеллекта. М.: – ЭКСМО, 2006. – 352 с.
3. Бухгалтерский учет и психология: монография / Н.А. Каморджанова [и др.]; под науч. ред. д-ра экон.наук, проф. Н. А. Каморджановой. СПб.: СПбГИЭУ, 2010. 226 с.
4. Соколов Я.В. Зачем бухгалтеру теория бухгалтерского учета? // Бухгалтерский учет. – 2005. – № 2. – С. 53–56.
5. Гульпенко К.В., Смирнова Е.А. Взаимосвязь развития учета и личности бухгалтера [Электронный ресурс]. Проблемы современной экономики, № 2 (38), 2011 – Режим доступа: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=3591>.

Вітенко В.Ю., I курс, гр. ООМ-6, ФОФ
Науковий керівник – Хоменко Г.Ю., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Рівень економічного розвитку кожної країни залежить від рівня розвитку суб'єкта господарювання в інноваційній сфері діяльності. Для витримування довготривалої конкуренції на ринку, необхідно постійно оновлювати технологічний процес діяльності, створювати інноваційні види продуктів чи послуг, у зв'язку із кризовою ситуацією в країні, у кожного підприємства обмежена кількість власних фінансових ресурсів. Механізм функціонування конкуренції на ринку спрямований на постійному відборі найсильнішого з високою якістю, привабливою ціною та високим рівнем попиту. Оскільки держава не може фінансувати інноваційні підприємства, виникає необхідність у залученні коштів інвесторів, адже кредити під великі відсотки є економічно не вигідними для підприємств, які і так вкладають великі кошти у стартову діяльність по випуску нового виду продукту нанотехнологій.

Венчурне інвестування являє собою головний та найважливіший механізм недержавного фінансування у підприємства з інноваційними проектами.

Венчурне інвестування – це фінансовий інструмент, недержавного фінансування, який направлений на вкладення коштів інвестором у розвиток нових та більш привабливих видів підприємницької діяльності, з перспективним бізнес-планом для розширення кола сфери свого бізнесу. Особливостями венчурної діяльності є не високий рівень ризику, а отримання надприбутків за досить невеликий період. Високий рівень ризику є рівноцінним по отриманню очікуваного результату, адже ніяка сфера діяльності не приносить такий рівень прибутку, як вдало спроектований та впроваджений у інноваційну діяльність проект, який користується великим попитом.

До особливостей венчурного фінансування відноситься:

- довгострокове та ризикове вкладення коштів;
- отримання додаткового пакету акцій або частку в капіталі інших фірм з перспективними пропозиціями;
- вкладення коштів в перспективні бізнес-ідеї для розвитку;
- інвестиції чиї акції розподілені лише між акціонерами;
- отримання коштів без застави та відсотків;
- можливість попередньо оцінити бізнес-план та перспективи фірми, в які вкладаються кошти;
- можливість інвесторів вкласти кошти у додаткове інвестування;
- отримання прибутку від інвестування лише після закінчення дії договору, за рахунок продажу акцій за ціною більшою ніж їх номінальна вартість.

Всі із зазначених особливостей мають безпосередній вплив на систему бухгалтерського обліку інноваційного підприємства, яке у своїй діяльності користується коштами венчурного інвестора.

До основних факторів, які призупиняють інноваційний розвиток будь-якої країни відноситься:

- брак власних коштів новостворених підприємств для провадження господарської діяльності;
- недостатній рівень надання інформації про інноваційні бізнес-проекти;
- великий економічний ризик для венчурного інвестора;
- досить висока вартість нововведень;
- низький платоспроможний попит на нові види продуктів та технологій;
- неналежний рівень фінансової підтримки з боку держави;
- низький рівень нормативно-правового регулювання венчурної діяльності в країні, через відсутність чітких критеріїв визначень;
- великий термін окупності;

Роль держави у розвитку венчурного бізнесу також дуже вагома, оскільки держава повинна виступати не тільки як механізм регулювання, але як і безпосередній суб'єкт венчурного фінансування. В обов'язки держави входить розробка чіткої та систематизованої нормативно-правової бази регулювання венчурної діяльності, розробка рекомендацій, щодо розкриття інформації у фінансовій звітності підприємства, визначення чітких критеріїв до суб'єктів венчурного інвестування, розвиток венчурних фондів, розповсюдження інформації про бізнес-проекти, створення сприятливого середовища для розвитку венчурної сфери діяльності.

Отже, венчурна діяльність відіграє важливу роль у розвитку інноваційних підприємств та підвищенні економічного розвитку країни. Завдяки венчурним інвесторам підприємство має можливість залучити додаткові фінансові ресурси, який у них не вистачає. Венчурне фінансування є необхідною сферою інвестиційного бізнесу для новостворених підприємств, у яких недостатньо власних фінансових ресурсів та залучення у свою сферу діяльності коштів інвесторів.

Ганношина Ю.С., І курс, гр. ООМ-6, ФОФ
Науковий керівник – Вигівська І.М., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЛІСОВИХ ГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Ліс – це тип природних комплексів, у якому поєднуються переважно деревна та чагарникова рослинність з відповідними ґрунтами, трав'яною рослинністю, тваринним світом, мікроорганізмами та іншими природними компонентами, що взаємопов'язані у своєму розвитку, впливають один на одного і на навколишнє природне середовище [1].

Наразі існує багато заміників деревини – пластмаса, синтетика, метал, проте її значення не зменшується, а, навпаки, з кожним роком зростає та розширює свою сферу застосування. Будь-яка господарська діяльність передбачає створення робочих місць і виготовлення продукції, а отже, формування ВВП. Саме тому можна говорити, що добробут місцевих громад у лісистих районах безпосередньо залежить від розвитку лісового господарства, що, у свою чергу, безпосередньо впливає на розвиток економіки регіону й стан суспільного здоров'я громадян.

Досягнутий обсяг виробництва продукції визначається насамперед можливостями її реалізації, проте, він стримувався такими факторами, як високі ціни та недостатньо якісна продукція. Високі ціни на продукцію склалися в результаті значних витрат на їх виробництво (висока вартість сировини та інших матеріальних ресурсів). Крім цього на зростання ціни вплинуло використання застарілих технологій, експлуатація зношеного устаткування та обтяжливе оподаткування лісових господарств. Ці самі причини також вплинули й на погіршення якості продукції. Усе це вкрай негативно впливає на попит деревообробної промисловості та на прибутки лісових господарств в цілому [2].

З кожним роком спостерігається постійне зростання внесків до бюджету податків та обов'язкових платежів лісогосподарськими підприємствами. Така ситуація в державі відбувається у зв'язку з регулярними змінами у Податковому кодексі України та збільшенням ставок податків для поповнення бюджету країни. Насамперед, необхідно зауважити, що підприємства лісового господарства знаходяться на загальній системі оподаткування та сплачують ті податки, збори і платежі, що передбачені Податковим кодексом України [3]: 1) податок на додану вартість; 2) податок на прибуток; 3) податок на нерухоме майно; 4) екологічний податок; 5) плата за землю; 6) рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів; 7) плата за користування водними ресурсами; 8) єдиний соціальний внесок.

До 31.12.2018 року для усіх лісових господарств був передбачений специфічний податок – рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів ставка якого встановлювалася відповідно до сорту, виду та породи деревини, а також відповідно до регіону розташування відповідної деревини.

З 01.01.2019 року вступили в дію зміни, внесені Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств» до пункту 273.1 статті 273 Податкового кодексу України, які декларують, що окрім рентної плати, передбачається сплата ще одного податку, земельного [4].

Передбачений земельний податок на лісові землі, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 0,1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки. Рішення щодо величини цього відсотка повинні приймати органи місцевого самоврядування [3].

Введення нового земельного податку призведе до здорожчання деревини, що слугуватиме зниженню попиту на продукцію. Зважаючи на те, що лісові господарства уже сплачують плату за землю та рентну плату ми вважаємо, що введення земельного податку є подвійним оподаткуванням для лісових господарств. Виходячи з економічної ситуації в країні та значних витрат на виробництво продукції, здорожчання лісогосподарської продукції є неминучим, що боляче скажеться як на лісових господарствах та і на самій державі.

Список використаної літератури:

1. Лісовий кодекс України [Електронний ресурс]. – 1994. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
2. Мещерова А.О. Сучасний стан лісового господарства України. Проблеми та перспективи розвитку / Мещерова А.О. // Економіка. – 2010. № 17. – С. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/68627.doc.htm.
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств» [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2497-19>.

Гладченко А.В., І курс, гр. ЗОО-18-2м, ФОФ
Науковий керівник – Вольська К.О., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

21 лютого 2019 року набули чинності зміни до Конституції України, прийняті Верховною Радою України Законом від 7 лютого 2019 року № 2680-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)». Даними змінами визначено, що стратегічний курс України спрямовано на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Зазначеним законодавчим актом закріплено в правовому полі багаторічне прагнення України розбудувувати відносини з Європейським Союзом на принципах інтеграції.

Виходячи з вищевказаного, співробітництво держави з міжнародними організаціями, фінансовим установами, діяльність на валютних фондових та інвестиційних ринках потребують відкритості та прозорості інформації з економічних питань, зокрема з питань бухгалтерського обліку, відповідності його міжнародним стандартам.

Особливістю діяльності бюджетних установ є те, що метою їх діяльності не є створення прибутку, метою їх діяльності є досягнення передбачених планами та кошторисами показників, виконання поставлених в статуті або ж передбачених програмою фінансування завдань і функцій. Діяльність здійснюють за рахунок фінансування з державного чи місцевого бюджетів [1].

Крім того, бюджетним установам дозволяється здійснювати господарську діяльність: надавати платні послуги, здавати в оренду державне майно, продавати непотрібні установі основні засоби та інші матеріали, вести наукову роботу за господарськими договорами тощо, що дозволяє одержувати додаткові надходження — спеціальні кошти [1].

Бухгалтерський облік у бюджетній сфері не є ідеальним і вимагає реформування, що зумовлює актуальність питання та вказує на необхідність його удосконалення.

Реформування системи бухгалтерського обліку у бюджетній сфері актуалізується у зв'язку з інтеграцією України у міжнародну спільноту та її прагнення до модернізації й уніфікації обліку.

Для вирішення проблем, що існують в обліку бюджетної сфери та проведення повноцінного реформування необхідна модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі.

Реформування системи бухгалтерського обліку у бюджетній сфері забезпечить перехід на єдині методологічні основи бухгалтерського обліку і звітності, а також створить уніфіковане організаційне та інформаційне забезпечення бюджетного обліку.

Пильної уваги потребують питання адаптації принципів міжнародної практики обліку та звітності суб'єктів державного сектора в національну систему бухгалтерського обліку.

У реформуванні обліку важливим методичним підходом є обґрунтування управлінського обліку в фінансово-господарському механізмі бюджетних установ. Так, управлінський облік визначається як сукупність методів та процедур, які забезпечують підготовку і надання інформації для планування, контролю і прийняття рішень на різних рівнях управління підприємством, установою, організацією.

Основні причини активного пошуку ефективних методів ведення та організації управлінського обліку на сучасному етапі функціонування бюджетних установ наступні:

- у великих бюджетних установах, бюджет яких вимірюється десятками мільйонів гривень, у тому числі доходи і видатки за спеціальним фондом досягають двох третин, виникає потреба в отриманні інформації не тільки в розрізі кодів бюджетної класифікації, а й за структурними підрозділами (відділеннями, факультетами тощо);

- управлінський облік орієнтується на докладний облік витрат (видатків) і калькулювання собівартості нематеріальних послуг. На сьогодні методика калькулювання таких послуг (освітніх, медичних, культурних, юридичних) потребує наукового обґрунтування. Існує необхідність адаптації категорій методів обліку і калькулювання, об'єктів калькулювання, калькуляційних одиниць та похідних від них до методики калькулювання нематеріальних послуг.

На сьогодні в Україні триває процес реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору (далі - міжнародні стандарти) шляхом запровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі [2].

У результаті реалізації Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2007 р. № 34, і Стратегії розвитку системи управління державними фінансами, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2013 р. № 774, здійснено ряд заходів з удосконалення системи бухгалтерського обліку в державному секторі, зокрема затверджено:

- 20 національних положень (стандартів), які розроблені на основі міжнародних стандартів, та методичні рекомендації щодо їх застосування;

- план рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, розроблений з урахуванням бюджетної класифікації, який містить субрахунки для відображення в бухгалтерському обліку інформації про операції з виконання бюджетів, розпорядників бюджетних коштів та фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, та порядок його застосування;

- форми фінансової звітності та порядок їх заповнення;

- типові положення про бухгалтерську службу бюджетної установи [2].

В Україні продовжується процес реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору шляхом запровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, розроблених на основі міжнародних стандартів (IPSAS) [3].

Перехід на застосування національних положень (стандартів) і методу нарахування в бухгалтерському обліку бюджетних установ забезпечив відображення всіх взятих такими установами зобов'язань. Зокрема, метод нарахування надав можливість об'єктивно оцінювати фінансовий результат діяльності суб'єктів державного сектору, оптимізувати облік витрат на послуги, що надаються.

Облікова система в бюджетній сфері перебуває у перехідному стані і не повною мірою відповідає сучасним потребам щодо прозорості інформації про державні фінанси для зовнішніх користувачів та щодо забезпечення процесів прийняття рішень в системі державного управління та місцевого самоврядування. Серед недоліків також варто відзначити існування двох методів ведення бухгалтерського обліку - касового під час виконання бюджетів і модифікованого методу нарахувань під час виконання кошторисів бюджетних установ; звітність про виконання бюджетів консолідується у вертикалі Казначейства і вертикалі головних розпорядників бюджетних коштів; відсутня єдина методика відображення в бухгалтерському обліку операцій державних цільових фондів [3].

Окремо слід зазначити, що використання сучасних інформаційних технологій у діяльності будь-якої установи чи організації дозволяє значно підвищити оперативність обробки інформації та поліпшити якість одержаних даних. Разом з тим, варто врахувати, що з 01 січня 2018 року в Україні в бюджетних установах та центральних органах влади офіційно заборонено користування російським програмним забезпеченням, зокрема такими бухгалтерськими та обліковими системами, як: «Галактика», «Парус» та 1С. Йдеться про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» щодо компаній з російською пропискою, які надавали послуги з впровадження та супроводу програмного забезпечення українським державним установам. В свою чергу вітчизняний ринок програмного забезпечення пропонує якісні та недорогі продукти від національних виробників. Це такі програми для бюджетних та державних установ України, як ISpro, Master:Бухгалтерія, UA-Бюджет, jSolutions, Дебет Плюс, FIT-Бюджет та інші. Всі вони надають можливість вести в автоматизованому режимі облік запасів та матеріальних цінностей, облік банківських та касових операцій та облік основних засобів, формування фінансової звітності.

Отже, облік у бюджетних установах є одним з важливих галузевих обліків в Україні, нормативна база якого продовжує постійно розвиватися. Удосконалення методології та перехід на єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і фінансової звітності, створення уніфікованого підходу щодо організаційно-інформаційного забезпечення обліку дасть змогу модернізувати систему обліку та звітності у бюджетній сфері.

Список використаної літератури:

1. Бухгалтерський облік у бюджетних установах [текст] : навч. посіб./ за заг. ред. Михайлова М. Г. [М. Г. Михайлов, М. І. Телегунь, О. П. Славкова]. – К. : "Центр учбової літератури", 2011. – 383 с. – Режим доступу:

http://shron1.chtyvo.org.ua/Mykhailov_Mykola/Bukhhalterskyi_oblik_u_biudzhetsykh_ustanovakh.pdf

2. Про схвалення Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року: розпорядження КМУ від 20.06.2018р. № 437-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80>.

3. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки: розпорядження КМУ від 08.02.2017р. № 142-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#n9>

Гонгало Л.П., І курс, гр. ЗОО-18-2м, ФОФ
Науковий керівник – Остапчук Т.П., к.е.н., доц.,
докторант каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЦЕНТРАХ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

На виконання Закону України «Про адміністративні послуги», для забезпечення принципу відкритості та прозорості, оперативності та своєчасності, доступності та зручності по всій Україні були створені центри надання адміністративних послуг (далі – центр). Центр надання адміністративних послуг – це постійно діючий робочий орган або структурний підрозділ місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування, в якому надаються адміністративні послуги через адміністратора шляхом його взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг.

Якщо раніше для отримання відповідної послуги необхідно було обійти декілька інстанцій, то від створення центрів надання адміністративних послуг всі послуги можна отримати в одному приміщенні, а документи на отримання відповідної послуги подаються не безпосередньому виконавцю послуги (суб'єкту надання адміністративної послуги), а адміністратору центру. Така практика отримання адміністративних послуг є в багатьох розвинутих країнах світу.

Центр надання адміністративних послуг, який створений як структурний підрозділ місцевої державної адміністрації, є бюджетною установою. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення діяльності центру здійснюється за рахунок державного та/або місцевого бюджетів. Центр надання адміністративних послуг який створений, як структурний підрозділ органу місцевого самоврядування, фінансується за рахунок місцевого бюджету.

Від доведеної граничної чисельності вищестоящої організації, затверджується штатний розпис відділу, відповідно яким може бути передбачена посада з ведення бухгалтерського обліку відділу або передбачене забезпечення ведення бухгалтерського обліку залученим працівником по угоді цивільно-правового характеру, відповідно до якої найманий працівник забезпечує ведення бухгалтерського обліку, подання фінансової, статистичної та іншої звітності, планування та аналіз виконання кошторисів установи, підготовку штатних розписів, планування бюджетного запиту установи, проведення інвентаризації всіх статей балансу та інше. Ведення бухгалтерського обліку у відділах адміністрацій передбачено Бюджетним кодексом України, Методичними рекомендаціями з облікової політики, затвердженими наказом Мінфіну від 21.01.2015 №11 та Законом України від 16.07.1999 №996 –XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

В якості учасників бюджетного процесу (ст.19 Бюджетного кодексу України), бюджетні установи вступають у зовнішні фінансово-бюджетні відносини з іншими його суб'єктами, які сукупно ідентифікуються як розпорядники бюджетних коштів.

Згідно з Бюджетним кодексом України доходи бюджету й бюджетних установ поділяються на доходи загального фонду та доходи спеціального фонду.

Загальний фонд містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією видатків бюджету на виконання бюджетною установою основних функцій.

На рівні бюджетних установ доходи загального фонду - це державні кошти, що надійшли на рахунок бюджетної установи із загального фонду державного або місцевого бюджету для її утримання.

Джерелом фінансування центру надання адміністративних послуг є доходи з загального фонду державного та/або місцевого бюджету. Фінансування центру надання адміністративних послуг місцевих державних адміністрацій із спеціального фонду може бути лише шляхом субвенції коштів з місцевого бюджету в державний бюджет.

При наданні адміністративних послуг у випадках, передбачених законом, може справлятися плата (адміністративний збір). Плата за надання адміністративної послуги зараховується до державного або відповідного місцевого бюджету. Надання послуг адміністраторів центру є безкоштовною, відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги».

Оскільки плата за послуги адміністраторів відсутня, центри надання адміністративних послуг місцевих державних адміністрацій не можуть фінансуватися із спеціального фонду. Плата за надання адміністративної послуги зараховується до державного або відповідного місцевого бюджету суб'єктів надання адміністративних послуг, тому лише шляхом субвенції коштів з місцевого бюджету в державний бюджет може відбуватися фінансування центру надання адміністративних послуг місцевих державних адміністрацій.

Гордійчук А-М.І., І курс, гр. ООМ-6, ФОФ
 Науковий керівник – Чижевська Л.В., д.е.н.,
 проф. каф. обліку і аудиту
 Житомирський державний технологічний університет

ОРЕНДА ОФІСНИХ ПРИМІЩЕНЬ: ПІДСУМКИ 2018 РОКУ

Зважаючи на невизначені прогнози, що стосуються економічної та політичної ситуації в Україні, велика кількість корпоративних орендарів офісної нерухомості планують досить консервативний розвиток свого бізнесу в поточному періоді. Однак, частина цих компаній очікує, що загальна ситуація продовжить поліпшуватись, а тому існує перспектива деякого зростання обсягу надходжень від надання в оренду офісних приміщень в Києві у середньостроковому періоді.

На даний момент попит на офісні приміщення в Києві визначається потребою в них значної кількості ІТ-компаній, яка поступово зростає, компаній, що надають бізнес-послуги, а також промислових і виробничих компаній (зокрема, товарів повсякденного вжитку), адже компанії розширюються та час від часу переміщуються (рис. 1).

Рис. 1. Офісні приміщення, здані в оренду в Києві у 2018 році, за видами діяльності орендарів, %

Відповідно до раніше сформованої тенденції, у 2018 році орендарі продовжували користуватись своїми сильними переговорними позиціями і намагались покращити свої орендні умови на ринку офісної нерухомості в Києві. Збільшився попит на купівлю компаніями офісних приміщень для поточного використання.

На початку 2018 року попит на ринку оренди нерухомості в Києві продовжував демонструвати позитивну динаміку. Протягом перших 6 місяців 2018 р. загальний обсяг поглинання приміщень становив близько 82 000 кв.м загальної орендної площі, що відповідає показнику, зареєстрованому на початку 2017 року, і перевищує на 10% відповідний показник за перше півріччя 2016 року.

У першій половині 2018 року чисте поглинання офісних приміщень у Києві, яке відображає зміну площі орендованих приміщень у сегменті, склало приблизно 54 000 кв.м загальної орендної площі, що на 10% нижче показника, зареєстрованого у першому півріччі 2017 року, однак на 40% вище, ніж у першому півріччі 2016 року, що все ж підтверджує позитивну тенденцію до відновлення ринку.

Протягом I та II кварталів 2018 року угоди оренди, пов'язані з переміщенням компаній в інші офісні приміщення та укладенням нових договорів оренди, склали приблизно 68% від усіх угод в секторі офісної нерухомості в Києві. Водночас угоди щодо продовження договорів оренди або перегляду їх умов склали близько 24%.

Важливо відзначити, що протягом досліджуваного періоду попередні договори оренди офісних приміщень в Києві, які були відсутні в період з 2009 до початку 2017 року, становили вже 7% (рис. 2).

Очікується, що позитивна динаміка зростання попиту на офісні приміщення в Києві продовжиться у першому півріччі 2019 року, хоч багато орендарів вже встигли підписати нові договори оренди у даному секторі. Подальша динаміка залежатиме від загальної економічної та політичної ситуації в Україні.

Рис. 2. Угоди оренди офісних приміщень у Києві за типами, %

Важливим аспектом договору оренди приміщення є орендна ставка. Відносно високий попит населення в поєднанні з низькою активністю розвитку у даному сегменті продовжували тиснути на діючу орендну ставку офісних приміщень у Києві. За перше півріччя 2018 року орендна ставка зросла на 4% і досягла рівня 28 доларів (для приміщень класу А). Водночас, доступніші орендні ставки на офісні приміщення класів В і С знаходились на рівні 16-20 доларів за кв.м в місяць і 8-13 доларів за кв.м відповідно, залежно від місця розташування та інших особливостей конкретного майна (рис. 3).

Рис. 1. Орендні ставки на приміщення найвищої якості та рівень вакантності на ринку офісної нерухомості в Києві

На ринку офісної нерухомості в Києві посилення попиту у поєднанні з низькою новою пропозицією призвело до підвищення орендних ставок на приміщення найвищої якості упродовж першого півріччя 2018 року. Відбулося подальше зниження первинної вакантності до рівня 7,2% станом на червень 2018 року, що є найнижчим показником за період з 1 кварталу 2009 року.

З огляду на зміни ринкових умов, орендодавці сьогодні все менше йдуть на поступки, зокрема раніше вони пропонували пільгові орендні ставки, орендні канікули, фіксований обмінний курс на певний період, а також в окремих випадках (для офісних приміщень класів А і В) погоджувалися на компенсацію витрат на поліпшення та ремонт приміщень орендарем. Очікується, що орендна плата на ринку офісної нерухомості в Києві зростатиме для усіх класів до кінця першого кварталу 2019 року.

Список використаної літератури:

1. ANALYTICS [Електронний ресурс] / Cushman & Wakefield. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://cushmanwakefield.com.ua/en/kyiv-q4-2018-0>.

Грибко О.О., І курс, гр. ЗОО-18-2м, ФОФ
Момотюк Н.В., І курс, ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.,
зав. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

Фінансовий аналіз є важливим інструментом за допомогою якого характеризується фінансовий стан підприємства. Результати аналізу сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських, інвестиційних або інших рішень внутрішніми або зовнішніми суб'єктами господарювання. Основними об'єктами фінансового аналізу є дохід, результати діяльності (прибуток, збиток), структура майна та капіталу, ліквідність, заборгованість, поворотність, рентабельність, грошові потоки від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. Для вивчення кожної з вищезгаданих складових керівництво використовує інформацію з фінансової звітності підприємства, яка піддається порівняльному, структурному і фактичному аналізу.

Фінансовий аналіз включає, крім аналізу фінансової звітності, і поглиблений факторний аналіз, для якого необхідна більш широка інформаційна база. Для факторного аналізу приведеної у фінансовій звітності інформації може бути недостатньо, тому виникає потреба формування внутрішнього інформаційного ресурсу та застосування додаткових зовнішніх інформаційних джерел таких як з ринків капіталу.

Дослідження показало, що розвиток фінансового аналізу спричинив виділення двох моделей вивчення фінансового стану підприємства: обліково-аналітична модель та фінансово-аналітична модель. Основними відмінностями цих моделей є використані аналітичні показники та застосовані джерела інформації для аналізу. Обліково-аналітична модель використовує абсолютні та відносні показники, розраховані на основі інформації з фінансової звітності, в той час як фінансово-аналітична модель містить показники для ідентифікації інформації, яка потрібна на ринках капіталу. Так, наприклад, в обліково-аналітичній моделі для дослідження ефективності бізнесу прибуток бере участь у низці аналітичних показників, а фінансово-аналітична модель частіше використовує економічну додану вартість. За винятком цієї величини повинна бути встановлена середньозважена вартість капіталу, який обчислюється з вартості власного капіталу, довгострокових і короткострокових зобов'язань. Слід підкреслити, що якщо визначення вартості довгострокових і короткострокових зобов'язань є порівняно простим, то встановлення вартості власного капіталу є набагато складнішим завданням. Причинами цього є наступне: 1) недостатній розвиток ринків капіталу – багато компаній закритого типу, акції яких не котируються, та велика кількість неакціонерних товариств; 2) суб'єктивізм при визначенні вартості власного капіталу – застосовуються різні підходи, такі як використання спеціального підходу підхід залежить від професійного судження аналітика. До цих недоліків також слід додати, що інформація з ринків капіталу відображає в окремих випадках фінансовий стан підприємства із затримкою у часі.

Обліково-аналітична модель, насамперед, орієнтована на минуле, а фінансово-аналітична модель має орієнтир у майбутнє, передбачаючи майбутній розвиток конкретного підприємства. Прихильники обліково-аналітичної моделі вважають, що фундаментальне дослідження бухгалтерського обліку є найбільш доречним методом аналізу фінансової звітності. Однак, незалежно від можливості прийняття обґрунтованих рішень на підставі аналізу фінансової звітності (у т.ч. побудови успішної інвестиційної стратегії) це джерело інформації також має свої недоліки. Загальновідомо, що баланс відображає поточний стан підприємства, що є можливість маніпулювати інформацією у фінансовій звітності. Тому для усунення або зменшення впливу цих недоліків на висновки та оцінки, зроблені під час вивчення фінансової звітності, доцільним є використання кількох фінансових звітів (в залежності від мети аналізу), що долає проблему поточного характеру бухгалтерського балансу при отриманні більш чіткого уявлення про фінансовий стан конкретного підприємства. Поряд з цим, застосування інтегрованих показників зменшує ймовірність того, що результати аналізу будуть залежати від маніпулювання фінансовою звітністю. Інтегральні метрики є загальним виразом декілька індивідуальних фінансових показників. За допомогою певного інтегрованого показника формується комплексна оцінка фінансового стану підприємства, при цьому кожен з окремих показників також може розглядатися як окремий індикатор.

Враховуючи, що кожен показник має свої переваги та недоліки, ми вважаємо, що при аналізі фінансового стану зовнішнього суб'єкта господарювання для підприємства, аналітик повинен застосовувати підхід, що поєднує три групи показників: 1) які базуються на основі інформації з фінансової звітності – ліквідність, самофінансування, рентабельність, заборгованість і оборот; 2) які використовуються безпосередньо з ринку капіталу – ринкова капіталізація, ринкова ціна на акцію тощо; 3) які розраховуються комбінованим способом – на підставі інформації з фінансової звітності та з ринків капіталу. Перевагою такого комбінованого підходу є те, що фінансова ситуація розглядається з різних точок зору, наприклад кожна метрика доповнює або підтверджує інформацію з інших показників, таким чином сприяючи утворення повного уявлення про діяльність підприємства за певний період часу його результатів та ринкової вартості.

Гриценко І.Р., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Поліщук І.Р., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

РОЛЬ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ПРИБУТКУ

Прибуток є якісним показником, що синтезує в собі всі сторони господарської діяльності підприємства. Фіскальна функція прибутку передбачає, що він є джерелом ресурсів державного і місцевого бюджетів для забезпечення державних, інвестиційних, виробничих, науково-технічних і соціальних програм. Дослідження потребує роль податку на прибуток в реалізації фіскальної функції прибутку.

Підприємство розподіляє прибуток, отриманий в результаті господарської діяльності, на дві частини: 1) у вигляді податку на прибуток і 2) залишається в розпорядженні підприємства. Одержаний за результатами звітного періоду чистий прибуток потребує розподілу. Вибір напрямів розподілу прибутку регламентований установчими документами та Положенням про облікову політику. Так, це може бути економічний розвиток (оновлення матеріально-технічної бази), соціальний розвиток (підвищення кваліфікації кадрів, матеріальне заохочення персоналу), виплата дивідендів тощо.

Податок на прибуток дозволяє встановити пряму залежність між прибутками підприємства і платежами до бюджету. Цей податок спонукає до розподілення податкового навантаження і є соціально справедливим, адже більшу суму податку на прибуток сплатить підприємство з більшим розміром прибутку.

Податок на прибуток підприємств крім значного фіскального значення має й широкі можливості для регулювання і стимулювання підприємницької діяльності. За допомогою цього податку держава може здійснювати стимулюючий вплив на розвиток окремих галузей або регіонів, на виробництво пріоритетних товарів, робіт, послуг, на пошук інвестиційної та інноваційної діяльності та розвиток конкурентних відносин тощо. Цей вплив може здійснюватись за рахунок диференціації ставок оподаткування і надання пільг, амортизаційної політики, податкового кредиту та податкових знижок.

На суму надходжень податку на прибуток безпосередньо впливають фактори: кількість підприємств; рівень інфляції; рівень купівельної спроможності; рівень безробіття.

До недоліків цього податку слід віднести досить складний порядок його визначення та значні можливості щодо ухилення від сплати.

Порядок нарахування податку на прибуток підприємств буде змінюватися у разі зміни нормативного регулювання порядку визнання доходів та витрат, обчислення об'єкта оподаткування, класифікації груп основних засобів, інших необоротних активів і нематеріальних активів, а також зміни ставки податку тощо.

Податок на прибуток підприємств – один із бюджетоутворюючих податків, який відіграє винятково важливу роль у фінансовому житті країни. Він водночас є важливим фактором, що визначає умови існування підприємства, умови функціонування державного бюджету та економічної системи в цілому. Національна економіка являє собою складну єдність протилежних інтересів держави та приватного підприємництва. За таких умов адміністрування податку на доходи підприємств має бути максимально виваженим та обачливим. Крім того, податок на прибуток — це своєрідний індикатор ділової активності національної економіки та мірило добробуту суб'єктів господарювання [1, С. 23].

Отже, порядок та пропорції розподілу прибутку зумовлюються стратегічними цілями розвитку підприємства і узгоджуються з економічними інтересами власників підприємства на короткостроковий та довгостроковий періоди. Однак відсутність матеріального заохочення персоналу та несвоечасність оновлення основних засобів можуть призвести до погіршення фінансового стану в подальшому. В умовах обмеженості використання зовнішніх джерел фінансування через їх значну вартість власники зазвичай використовують власні джерела, зокрема, прибуток, на економічний та соціальний розвиток. Зниження податкового навантаження вивільнить власні джерела підприємства для інвестицій на оновлення матеріально-технічного забезпечення виробництва, впровадження нових технологій, навчання і підвищення кваліфікації персоналу, що в подальшому призведе до зростання продуктивності праці, виготовлення якісної продукції, приросту прибутку і зростання надходжень податку на прибуток для держави.

Список використаної літератури:

1. Мельникова Л.О. Податок на прибуток підприємств: шляхи вдосконалення в умовах запровадження Податкового кодексу України [Електронний ресурс] / Л. О. Мельникова // Наукові праці НДФІ. - 2011. - Вип. 1. - С. 16-23. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2011_1_3.

Гут А.О., І курс, гр. ЗОО-18-1М, ФОФ
Науковий керівник – Грабчук І.Л., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЙОГО КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ

Комп'ютеризація бухгалтерського обліку вносить суттєві зміни до всіх складові його організації – як методичної, так і технічної, і організаційної. Звичайно, що для одних елементів прояв даного впливу є більш помітним, а для інших зазнають незначних змін.

В першу чергу, слід наголосити на тому, що суттєво змінюються функції контролю бухгалтерських даних. Інформаційна програмна система забезпечує безперервний контроль за веденням облікових записів та складанням документів. Належним чином побудована система обов'язково має свою систему захисту, нав'язує бухгалтеру і управлінцю правила обліку і схему документообігу, задані відповідальними особами і зафіксовані в налаштуваннях системи. І як результат – зменшення ймовірності штрафу через неграмотність або випадкову помилку бухгалтера.

Інформація в комп'ютерні програми вводиться відразу при отриманні первинного документа, без попереднього їх накопичення та узагальнення. В цілому, в технології документування при використанні бухгалтерського програмного забезпечення виділимо такі відмінності:

- 1) збір та обробка документів відбувається безпосередньо на робочих місцях працівників, а саме на їх комп'ютерах;
- 2) обробка документів відбувається коли його дані вводяться в реєстраційну картку документа у відповідній програмі на комп'ютері;
- 3) наявна можливість автоматично переносити дані в програму на комп'ютер за допомогою додаткових інструментів (сканери штрих-кодів, касові апарати, ваги, обробки для завантаження даних з Excel тощо).

В процесі документування також відбуваються зміни, а саме починається використання електронних носіїв первинної інформації, електронних первинних документів та відбувається автоматичне складання первинних документів.

При використанні комп'ютеризованої форми обліку первинний документ створюється в програмі, тим самим попадаючи до загального журналу цих документів. В загальному вигляді це певна картотека бази даних, яка знаходиться в пам'яті комп'ютера. Вона дуже схожа на картотеку при ручному веденні обліку, але відрізняється тим, що: 1) до документів мають доступ всі визначені користувачі; 2) наявна зручна пошукова система, яка закладена при розробці програми.

Крім того, перевагою комп'ютеризованого обліку є те, що дані одного документа можуть бути включені до іншого. Реєстрація такого документа відбувається шляхом перенесення даних до реєстраційної картки відповідного документа в програмі. Програма автоматично присвоює йому реєстраційний номер. Таким способом документ обробляється, реєструється та відбувається контроль за його виконанням. При цьому частково контроль здійснює сама програма. Всі документи створюють електронний архів. Звіти при цьому формуються автоматично та зберігаються в системі.

Також бухгалтерське програмне забезпечення перевіряє принцип подвійного запису. Документ неможливо буде створити, якщо не буде даних для дебету чи кредиту рахунку. Це реалізується шляхом кодування облікових операцій на рівні програміста та в деяких програмах надається певний доступ на рівні користувача. Записана інформація може бути використана багато разів, в залежності від потреб користувача, наприклад для формування іншого документа, для побудови звіту та інше.

Також змінюються і інші елементи організації бухгалтерського обліку, зокрема, організація інвентаризації. Адже на кожному товарі є штрих-код і за допомогою його зчитування можна швидше проводити продажі, оприбуткування, інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей. Змінюється і порядок складання звітності, оскільки в бухгалтерській програмі вона створюється на запит користувача з актуальними даними. Але програми не жорстко обмежують ведення бухгалтерського обліку, тому все ж користувачі повинні знати звідки і в якому вигляді вони вносять первинні документи, і де вони повинні отримати для цього допоміжні дані, який повинен мати кінцевий вигляд документа, які господарські операції повинні бути створенні, як відбувається електронна передача документа та інше.

Ще комп'ютеризація впливає на організацію роботи облікового апарату, оскільки всі правила його побудови закладається в саму програму і при зміні кадрового персоналу це не призведе до погіршення роботи. В той же час суттєво зменшується час на обробку первинних документів, розрахунки облікових показників, заповнення фінансової звітності та інше. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію та удосконалення обліку. Отже, можна сказати що саме комп'ютеризація обліку є головним фактором який визначає організацію роботи бухгалтерської служби та самого підприємства.

Деркач Н.В., І курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Науковий керівник – Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.,
зав. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Розвиток світової економіки зумовив необхідність реформування чинної системи бухгалтерського обліку в напрямі врахування тенденцій превалювання ролі нематеріальних активів та інтелектуальної власності в забезпеченні зростання вартості підприємств.

На сьогодні типовим стало явище відставання практики відображення інтелектуального капіталу в системі обліку від потреб користувачів облікової інформації внаслідок її невідповідності сучасним економічним вимогам.

Оскільки роль інтелектуального капіталу в побудові вартісно-орієнтованого механізму управління підприємством постійно зростає, в системі обліку потрібно все більше уваги приділяти різним видам невідчутних активів, які є складовою інтелектуального капіталу (людського, структурного, клієнтського).

Наразі облікова інформація є одним з основних інформаційних джерел для прийняття рішень власниками, інвесторами та іншими стейкхолдерами, внаслідок чого наукові дослідження вчених в сфері обліку мають бути спрямовані на забезпечення прозорості та повноти бухгалтерських даних, зокрема, і в частині інтелектуального капіталу підприємства.

Під інтелектуальним капіталом підприємства розуміють сукупність систематизованих знань, вмінь і навичок, ефективне управління якими дозволяє підприємству збільшувати економічну вартість і підвищувати конкурентоспроможність на ринку.

Невідчутна природа інтелектуального капіталу вносить складнощі щодо ідентифікації його компонентів та їх оцінки.

Виходячи з теорії інтелектуального капіталу, переважно розробленої представниками фінансових та консалтингових компаній з США, Канади та Європи, інтелектуальний капітал поділяють на людський, структурний і клієнтський капітал.

Обліковим об'єктом, що найближче відповідає сутності інтелектуального капіталу, є нематеріальні активи, порядок облікового відображення яких в Україні регулюється П(С)БО 8 "Нематеріальні активи", та МСФЗ 38 "Нематеріальні активи". В той же час, співвідношення між цими двома поняттями залишається нерегульованим на рівні облікового законодавства, хоча поняття "інтелектуальний капітал" активно використовується дослідниками в сфері бухгалтерського обліку. Тому для того, щоб удосконалити теоретичні та методичні засади облікового відображення та оцінки інтелектуального капіталу, виходячи з позиції Л. Едвінссона, слід відповісти на такі питання:

- що таке інтелектуальний капітал і хто на підприємстві відповідальний за нього?
- як підприємство оцінює інтелектуальний капітал?
- як розраховується ефективність, ступінь оновлення і рівень ризику інтелектуального капіталу на підприємстві?
- яким чином на підприємстві формується підрозділ з вивчення майбутнього? [1, с. 25].

Надання відповіді на дані питання дозволить ідентифікувати інтелектуальний капітал як об'єкт бухгалтерського обліку та інкорпорувати його в чинну систему облікових стандартів.

Основними проблемами обліку інтелектуального капіталу в сучасних умовах розвитку економіки є наступні:

- обґрунтування сутності інтелектуального капіталу в бухгалтерському обліку;
- визначення структури інтелектуального капіталу;
- розробка системи рахунків для обліку інтелектуального капіталу;
- удосконалення методичних підходів до оцінки інтелектуального капіталу;
- розвиток методичних підходів до формування системи звітності про інтелектуальний капітал підприємства (фінансової, управлінської, інтегрованої).

Список використаної літератури:

1. Эдвинссон Л. Корпоративная долгота. Навигация в экономике, основанной на знаниях. М. : ИНФРА-М, 2005. 248 с.

**Дьордяй В.П., аспір.
Макарович В.К., к.е.н., доц. каф. обліку і аудиту
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**

АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕНЕРГОРОЗПОДІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Ефективне управління операційними витратами потребує достовірний аналіз витрат, який залежить від правильності їх визначення, класифікації та розподілу на підприємстві. Ефективними інструментами при цьому є застосування аналітичних процедур аналізу операційних витрат.

Удосконалення аналітичних процедур здійснення аналізу операційних витрат підприємств енергорозподільчої галузі пропонуємо здійснювати використовуючи детальну оцінку понесених витрат в розрізі наступних етапів: 1) класифікація витрат по їхній економічній ролі в процесі передачі та постачання електроенергії, складу, способу включення їх в собівартість, стосовно обсягу реалізації й інших ознак; 2) установлення взаємозв'язку між ефективністю витрат кожного з ресурсів, використовуваних при передачі та постачанні електроенергії, й зміною величини цих витрат під впливом техніко-економічних факторів; 3) обґрунтування системи показників, що відображають ефективність витрат виробничих ресурсів на передачу й постачання електроенергії й одержання прибутку; 4) побудова схем взаємозв'язку між узагальнюючими показниками собівартості й частковими показниками, що відображають ефективність витрат окремих видів ресурсів, використаних на передачу та постачання електроенергії. Вважаємо, чергове застосування цих етапів дозволить якісно виділити та ефективно класифікувати операційні витрати енергорозподільчих компаній для виявлення резервів їх скорочення.

Як вже було відмічено, аналіз ефективного управління операційними витратами потребує якісної класифікації та порядку визначення витрат. Так, для здійснення такого аналізу пропонуємо застосувати коефіцієнти оцінки управління операційними витратами підприємств енергорозподільчої галузі відносно двох показників: 1) чиста виручка від реалізації продукції; 2) валовий прибуток. Відповідно, виділяємо наступні групи коефіцієнтів: коефіцієнти впливу питомих операційних витрат на чистий дохід від реалізації послуг з передачі та постачання електроенергії підприємства; коефіцієнти впливу питомих операційних витрат на валовий прибуток підприємства (табл. 1).

Таблиця 1. Коефіцієнти оцінки управління операційними витратами

Назва коефіцієнту	Порядок розрахунку
<i>Група коефіцієнтів впливу питомих операційних витрат на чистий дохід від реалізації послуг з передачі та постачання електроенергії підприємства</i>	
1. Загальні операційні витрати на 1 грн. чистого доходу	Операційні витрати / Чистий дохід від реалізації продукції
1.1. Коефіцієнт питомої собівартості реалізованої продукції	Собівартість реалізованої продукції / Чистий дохід від реалізації продукції
1.2. Коефіцієнт питомих адміністративних витрат	Адміністративні витрати / Чистий дохід від реалізації продукції
1.3. Коефіцієнт питомих витрат на збут	Витрати на збут / Чистий дохід від реалізації продукції
1.4. Коефіцієнт питомих інших операційних витрат	Інші операційні витрати / Чистий дохід від реалізації продукції
<i>Група коефіцієнтів впливу питомих операційних витрат на валовий прибуток підприємства</i>	
2. Рентабельність операційної діяльності	Операційні витрати / Валовий прибуток
2.1. Рівень собівартості реалізації у валовому прибутку	Собівартість реалізованої продукції / Валовий прибуток
2.2. Рівень адміністративних витрат у валовому прибутку	Адміністративні витрати / Валовий прибуток
2.3. Рівень збутових витрат у валовому прибутку	Витрати на збут / Валовий прибуток
2.4. Рівень інших операційних витрат у валовому прибутку	Інші операційні витрати / Валовий прибуток

На нашу думку, такий аналіз дозволить з'ясувати, яким чином операційні витрати впливають на чисту виручку підприємства та частку постійних витрат у складі валового прибутку, що в свою чергу, коригує фінансовий результат від операційної діяльності та отримання прибутку чи збитку.

Таким чином, здійснення розрахунків підприємствами енергорозподільчої галузі на підставі вищевизначених показників дозволяє виокремити три варіанти розвитку подій: 1) зростання рівня собівартості реалізації продукції, адміністративних та інших операційних витрат при недостатньому отриманні чистого доходу від реалізації продукції може призвести до зменшення валового прибутку, фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку підприємства загалом, в результаті чого підприємство стає збитковим; 2) пропорційне зростання собівартості реалізованої продукції, адміністративних та інших операційних витрат та чистого доходу від реалізації продукції в майбутньому може призвести до зростання чи зменшення валового прибутку, фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку підприємств енергорозподільчої галузі загалом, в залежності від рівня пропорції; 3) зменшення рівня собівартості реалізації продукції, адміністративних та інших операційних витрат при достатньому отриманні чистого доходу від реалізації продукції може призвести до збільшення валового прибутку, фінансового результату до оподаткування та чистого прибутку підприємства загалом, в результаті чого підприємство стає прибутковим, що позитивно впливає на діяльність організації в цілому. Незважаючи на рівень собівартості реалізованої продукції, важливим аспектом є пошук шляхів зменшення операційних витрат підприємств енергорозподільчої галузі з урахуванням індексу інфляції та встановлення оптимальної пропорції співвідношення операційних та неопераційних доходів і витрат.

**Женжера Ю.М., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Чижевська Л.В., д.е.н.,
проф. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет**

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В АНГЛІЇ ТА ШОТЛАНДІЇ XVIII – XIX СТ.

Слово «бухгалтер» походить від німецького слова Buchhalter (Buch книга, Halter – тримати) що в перекладі означає «відповідальна особа за читання та організацію облікових даних». В наш час бухгалтер – це фахівець з бухгалтерського обліку, що працює за обліковою системою відповідно до чинного законодавства. [1]

Італію вважають батьківщиною сучасного бухгалтерського обліку, проте професія бухгалтера має інше походження, в окремих історичних джерелах зазначається, що в Англії та Шотландії професія бухгалтер з'явилась раніше ніж в інших країнах.

Виділяють три джерела виникнення професії бухгалтер.

Перше джерело – відкриття шкіл і написання книг про облік. Оволодівши предметом, викладачі бралися за наведення порядку в облікових книг купців.

Друге джерело – правова діяльність. В кінці XVII - початку XVIII ст. шотландські суди розглядали справи про неспроможність землевласників і купців. З 1696 року, коли був прийнятий Статут про банкрутство, в цих справах на законних підставах почали брати участь бухгалтери. В обов'язки бухгалтера входило вивчення обставин справи та передача описів документів судді. Це закріпилось настільки, що людину могли назвати як адвокатом, так і бухгалтером.

Третє джерело – купецька ділова справа. В кінці XVIII - початку XIX ст., словосполучення «купець і бухгалтер» стало звичним, так як по Європі прокотилася хвиля банкрутств. Неплатоспроможні боржники все частіше почали віддавати майно на управління купцям, а найбільш авторитетні з них могли бути гарантами для кредиторів.[2, с.26]

Попит на бухгалтерські послуги поступово зростає, поступово з'явилися люди, які обирали професію бухгалтер. В 1773 році був виданий перший міський довідник Единбурга, в ньому вказувалося 7 бухгалтерів, а вже в 1805 р. довідник Единбурга містив 17 осіб.

Поступово почали з'являтися громадські об'єднання бухгалтерів, наприклад: 23.10.1854 року зареєстровано Королівською грамотою Суспільство бухгалтерів Единбургу (The Society of Accountants in Edinburgh - SAE). Членам цих товариств надавався титул «присяжний бухгалтер».

У другій половині XIX ст. створюються інститути присяжних бухгалтерів Англії та Уельсу. До членства в Інституті присяжних бухгалтерів могли бути допущені особи, які вже досягли 21 року, вони ділилися на дві категорії: «Fellows» та «Associates» (члени суспільства і кандидати). [2, с.28]

В Англії і в Шотландії не було вищих навчальних закладів комерційної освіти. Бухгалтерію не викладали в університетах і технічних вузах. Претенденти на звання А. С. А проходили навчання на платній основі в конторах досвідчених членів Інституту. Тим, хто тільки починав професійну кар'єру, на отримання звання присяжного бухгалтера (Ф. С. А) було потрібно не менше 10 років. За правилами Інституту будь-який претендент, що не має практичного бухгалтерського досвіду, повинен був спочатку пройти систему іспитів (Попередніх, проміжних і остаточних) за встановленими дисциплінами і п'ять років прослужити помічником присяжного бухгалтера. Виконавши всі вимоги, претендент ставав кандидатом в члени Інституту (А. С. А). Для отримання титулу Ф. С. А необхідно було ще 5 років бухгалтерської практики. [2, с.28]

Для захисту професійних інтересів бухгалтерів, було розроблено правила поведінки членів інституту. Вони зобов'язалися не допускати сторонніх осіб до участі в професійній діяльності бухгалтерів. Порушення корпоративних правил загрожувало втратою статусу і прав члена інституту. [2, с.29]

Процес створення професійних об'єднань бухгалтерів в Великобританії з середини 1880-х рр. набирає силу, та їх число швидко зростає.

Список використаної літератури:

1 Васільєва Л.М. Формування сучасної професії бухгалтера та вимоги до неї // Економіка. Управління. Інновації. – 2 (10), 2013.

2. Бухгалтерское дело : учеб. пособие / под ред. С. М. Бычковой [С. М. Бычкова, Н. Н. Макарова]. – М. : Эксмо, 2008. — 336 с. — (Высшее экономическое образование).

Жиглей І.В., д.е.н., проф. каф. обліку і аудиту
Тимошук К.В., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні створені широкі можливості для ведення зовнішньоекономічної діяльності, найпоширенішими формами якої є експортні та імпорتنі операції. Створення у галузі експортно-імпорتنих операцій сприятливих законодавчих та податкових умов для вітчизняних підприємств буде стимулювати збільшення обсягів надходження іноземної валюти в країну.

Функціонування кожного суб'єкта господарювання в теперішніх економічних умовах є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, які зацікавлені в результатах його діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність є відносно новим явищем для нашої країни та знаходиться на стадії встановлення, і тому у цій сфері є ще безліч невизначених проблем. У зв'язку з цим, гостро постає питання бухгалтерського обліку експортно-імпорتنих операцій.

Одним із ключових завдань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності є забезпечення управлінського персоналу підприємства та інших зацікавлених осіб своєчасною та достовірною інформацією, яка є необхідною для прийняття виважених управлінських рішень та побудови ефективної системи внутрішнього контролю з метою покращення результатів діяльності підприємства.

Регулювання експортно-імпорتنих операцій здійснюється низкою нормативно-правових документів, а саме: Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Законом України «Про валюту і валютні операції», Митним кодексом України, Податковим кодексом України та ін.

В процесі дослідження нормативно-правових документів, було виявлено розбіжності в оцінках та порядку визнання в бухгалтерському і податковому обліку таких понять як: курсові різниці, вартість іноземної валюти, доходи та витрати, що дозволило визначити суттєві відмінності в методиці бухгалтерського і податкового обліку, які потребують найшвидшого вирішення. До основних розбіжностей варто віднести:

- 1) Існування правила “першої події” при визначенні доходів в податковому обліку при експорті.
- 2) Різні підходи до перерахунку дебіторської та кредиторської заборгованостей в іноземній валюті.
- 3) Відсутність в податковому обліку курсових різниць по заборгованості за товари.
- 4) Віднесення в податковому обліку на витрати вартості іноземної валюти на дату отримання товару по імпорту.

В Україні використовується монетарно-немонетарний метод обліку курсових різниць. В П(С)БО 21 наведено визначення монетарних та немонетарних статей в бухгалтерському обліку, а також визначення курсових різниць за монетарними активами в іноземній валюті на звітну дату та на дату проведення розрахунків. Проте в Україні відсутній перелік статей, за якими проводиться перерахунок. У зв'язку з цим та поділом активів на монетарні та немонетарні необхідно навести перелік цих статей в П(С)БО 21, детальна класифікація дасть змогу полегшити облік курсових різниць.

Разом з тим, варто звернути увагу на те, що відповідно до чинного законодавства усі операції, які пов'язані із провадженням зовнішньоекономічної діяльності в бухгалтерському обліку слід відображати у національній грошовій одиниці України. Одночасно ці операції мають відображатися в обліку у тій же грошовій одиниці, у якій фактично здійснюється дана операція.

Для того, щоб унеможливити виникнення проблем від здійснення зовнішньоекономічної діяльності та її відображенні в обліку, було б доцільно, відкрити додаткові субрахунки другого порядку до деяких субрахунків, наприклад, 681.1 «Розрахунки по авансах, отриманих в національній валюті» та 681.2 «Розрахунки по авансах, отриманих в іноземній валюті». Дані субрахунки другого порядку після впорядкування чітко демонструватимуть результати співпраці підприємства з резидентами і нерезидентами окремо, та відповідно, полегшують облік та контроль таких розрахунків. Отже, така методика дасть можливість уникнути суттєвих помилок при складанні фінансової і податкової звітності підприємствам, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю.

Таким чином, для вдосконалення обліку експортно-імпорتنих операцій на підприємствах необхідно: правильно відображати фактичні показники здійснення експортно-імпорتنих операцій; здійснювати моніторинг за виконанням умов договорів; використовувати субрахунки другого порядку, за допомогою яких можна буде точно визначити стан розрахунків з іноземними контрагентами; впроваджувати аналітичний облік у розрізі валют та договорів.

Замула І.В., д.е.н., проф. каф. обліку і аудиту
Олішевська Ю.К., І курс, гр. ООМ-6, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ЛАТЕНТНІ ПОКАЗНИКИ ТА ЇХ ОЦІНКА ПРИ ФІНАНСОВОМУ АНАЛІЗІ

Економічна ситуація в Україні є складною, підприємцям з кожним днем стає все складніше продовжувати свою діяльність та не збанкрутувати. Також є безліч інших зовнішніх та внутрішніх факторів, які значно впливають на діяльність підприємства, та які не завжди можна оцінити параметрично, але вони мають значний вплив на фінансовий стан підприємства. Тому, перед аналітиками постає важливе складне завдання врахувати максимально всі фактори, які впливають на фінансовий стан, в т.ч. латентні ознаки. Основна проблема при цьому полягає у складності виявлення переліку та оцінки таких ознак.

Науковий термін «латентні ознаки» використовується дослідниками для позначення складних багатограних понять, які неможливо кількісно виміряти у метричній шкалі інтервалів і відносин. Через певні обставини не вдається дати однозначну кількісну характеристику зазначених властивостей економічних об'єктів і їх рівень зазвичай оцінюють експерти за допомогою градацій порядкової шкали типу «краще – гірше», «більше – менше», «легше – важче» тощо.

Латентні ознаки, такі як: фінансовий стан, конкурентоспроможність, інвестиційна привабливість, глобальний економічний критерій оптимізації виробничої програми, інноваційно-інвестиційний рівень розвитку та його складових, пріоритетність проекту інвестиційного портфеля тощо, потребують застосування різноманітних методів оцінювання, для можливості порівняння кількісних відмінностей між об'єктами щодо вимірюваних латентних економічних ознак.

Янковий О.Г. навів класифікацію методів оцінки латентних ознак економічних об'єктів, до яких відносяться: експертні методи (індивідуальні, колективні); змішані (методи теорії нечіткої логіки, багатовимірне шкалювання); математико-статистичні (виділення репрезентативного чинника-симптому, методи таксономії, факторного аналізу, сполучення кластерного і дискримінантного аналізу).

Експертні методи оцінки латентних ознак є найбільш популярними, до них відноситься інтерв'ювання та аналітичні експертні оцінки. Головними перевагами зазначених методів є можливість максимального використання індивідуальних здібностей експерта й незначущість психологічного тиску, що, зазвичай, вчиняється на нього. Однак, ці методи не завжди вільні від певного суб'єктивізму і волюнтаризму.

До математико-статистичних методів оцінки латентних ознак належить таксономічний аналіз, який дає можливість провести моніторинг фінансової діяльності, отримати повну та неупереджену інформацію про фінансовий стан та його можливу динаміку. Метод є простим у своєму застосуванні, адже передбачає визначення середнього значення та стандартизацію показників на основі вхідних даних. В результаті проведення розрахунків (диференціації ознак на стимулятори та де стимулятори, формування вектора-еталону) визначається рівень коефіцієнта таксономії за проаналізовані роки, та формується графік, на якому можна спостерігати динаміку коефіцієнта та робити відповідні висновки.

Завдання кластерного аналізу полягає в поділі сукупності досліджуваних об'єктів на однорідні групи за рівнем латентної ознаки, що вивчається. Серед усіх методів кластерного аналізу найбільш поширеними є ієрархічні агломеративні методи. Їх суть полягає у послідовному об'єднанні двох найбільш подібних кластерів в один доти, доки не буде утворено один кластер, що містить в собі всі об'єкти. Даний метод має складні розрахунки, хоча є програма STATISTICA, яка допомагає здійснити розрахунки, тим самим економить час аналітика, проте вона є дороговартісною, і не всі підприємства будуть готові її купувати.

Змішані (комбіновані) методи оцінки прихованої властивості об'єктів базуються на сполученні як експертних, так і математико-статистичних процедур і алгоритмів.

Прикладом є рейтингова оцінка (метод відстаней), яка є простою у використанні, адже вона позбавлена надскладних формул для розрахунків, тому у необхідності формування рейтингів є хорошим вибором, адже вона включає багато показників (чинників-симптомів), які дають змогу оцінити ознаку з усіх можливих сторін та врахувати найбільшу кількість факторів впливу.

Отже, на практиці при фінансовому аналізі можна застосовувати всі методи оцінки латентних ознак, проте потрібно враховувати точність отриманих результатів, тому необхідно обирати такі, які для недопущення суб'єктивізму думки експерта, використовують при здійсненні оцінки вибраним методом найбільше показників, та які є найбільш впливовими в оцінці вибраної латентної ознаки. Також, все ж, питання створення методик розрахунку латентних показників, які будуть більш загальнодоступними через легкість розрахунку та можливість використання програмних продуктів з низькою вартістю є більш, ніж просто актуальним.

Захаров Д.М., аспір. каф. обліку і аудиту, ФОФ
Науковий керівник – Жиглей І.В., д.е.н.,
проф. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

У сучасній економіці вартість і потенціал розвитку бізнесу в значній мірі генеруються нематеріальним капіталом, який характеризується унікальністю і складністю відтворення, що і впливає на його здатність генерувати надприбуток.

Нематеріальні активи забезпечують підприємству домінуючі конкурентні позиції, в той час як матеріальні активи втрачають свою значимість. Саме тому, структура активів підприємства змінюється, стаючи все більш віртуальною, ідеї заміщають фізичну складову, тому і корисність традиційних фінансових звітів знижується.

Для успішної роботи підприємства в умовах зростання значущості інтелектуальної складової бізнесу все в більшій мірі потрібні нематеріальні ресурси, і не лише такі, як технології та секрети виробництва, а й корпоративна культура, репутація в суспільстві, налагоджені та стійкі зв'язки з постачальниками. Такого роду нематеріальні цінності поєднуються в єдиному понятті соціальний капітал, який об'єднує мережевий, клієнтський, партнерський, інші види капіталу і стає суттєвим фактором створення вартості.

Популярність даного поняття пов'язана з тим, що воно має високу цінність в якості одного з ключових чинників економічного розвитку підприємства, а також як концепт для пояснення причин економічного прогресу [1].

Соціальний капітал виникає в результаті стійких ділових взаємовідносин зі стейкхолдерами і обумовлює перехід від управління виробництвом до управління взаємовідносинами. Саме тому, питання аналізу соціального капіталу набувають особливого значення.

Відповідно до міжнародного стандарту інтегрованої звітності соціальний капітал – це інститути і відносини в рамках спільнот і між ними, а також між групами заінтересованих сторін і іншими групами, і здатність ділитися інформацією для підвищення індивідуального і колективного добробуту [3].

Загалом, соціальний капітал – це репутація підприємства в очах стейкхолдерів; це соціальні зв'язки, що є ресурсом для отримання вигід, які сприяють створенню вартості. Ключовий елемент соціального капіталу – це довіра, тобто виправдані очікування стейкхолдерів.

Процес аналізу соціального капіталу потребує оцінки факторів формування і руйнування довіри до підприємства, стійких зв'язків підприємства з контрагентами, стабільність персоналу, репутацію підприємства в бізнес-співтоваристві, в тому числі у постачальників, покупців, конкурентів, кредиторів, акціонерів, суспільстві в цілому, а також суб'єктів, здатних створити репутацію і сформувати довіру до підприємства, таких як засоби масової інформації, аналітики, співробітники, інвестиційні банки, рейтингові агентства, адвокати, аудитори, громадські активісти.

Соціальний капітал групи, підприємства і суспільства в цілому формується на основі певних цінностей, які є основою системи соціальної взаємодії, соціокультурним регулятором вищого системного рівня, ніж інші компоненти соціального капіталу.

Всі компоненти соціального капіталу можуть відтворюватися тільки на основі громадських, групових і підприємницьких цінностей. У підприємства механізмом відтворення соціального капіталу є корпоративна культура, що включає систему цінностей, норм і правил поведінки і зокрема норми і правила довіри і взаємної допомоги. Корпоративна культура виступає в якості підстави соціальної та економічної кооперації, внутрішньоорганізаційних і позаорганізаційних об'єднуючих процесів, особливо в умовах гібридної війни.

Потенціал і процеси економічної мережі в «новій економіці» безпосередньо залежать від соціального капіталу суспільства в цілому і підприємств зокрема.

Цілеспрямована діяльність по формуванню і розвитку соціального капіталу дозволяє використовувати соціальний капітал в напрямку підвищення ефективності та конкурентоспроможності як окремих підприємств, так і всієї економічної системи.

Соціальний капітал може бути зовнішнім і внутрішнім, оскільки він формується у взаємодії як з зовнішнім середовищем (покупці, постачальники, кредитори, інвестори, суспільство), так і з внутрішнім (акціонери, працівники, менеджмент), причому, внутрішній капітал має суттєвий вплив на зовнішній. Так, від акціонерів та менеджменту залежить в значній мірі корпоративна культура, яка і формує довіру зовнішніх стейкхолдерів до підприємства, його продукції і діяльності загалом. Тому аналіз соціального капіталу являє собою процес поетапної оцінки рівня довіри стейкхолдерів.

Для розгляду соціального капіталу, на початковому етапі потрібно сформувати вихідну інформацію, яка включає дані про ключових стейкхолдерів підприємства, їх взаємини з підприємством, витрати на формування соціального капіталу, фактори формування та руйнування довіри до підприємства з боку зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів (суб'єктів формування капіталу).

Формування лояльності контрагентів відбувається за рахунок витрат на рекламу, розширення клієнтської бази, підтримки високої якості продукції (підвищення споживчої цінності пропозиції), високих стандартів обслуговування, зниження цін.

Соціальний капітал у відносинах з постачальниками – це довіра ринкових контрагентів, яка зменшує ступінь невизначеності і ризикованості в діяльності підприємства, дозволяє оптимізувати витрати і підвищувати якість продукції.

Такий соціальний капітал реалізується в тому випадку, якщо вони знаходять взаєморозуміння, яке трансформується в ринкову взаємовигідну взаємодію. В умовах гібридної війни така взаємодія є надзвичайно потрібною як для економіки, так і для суспільства. Стратегічні взаємини можуть будуватися в різних формах – маркетингових угодах, союзах, спільній діяльності. Успішність цих взаємин залежить від багатьох факторів, серед яких: вміння співпрацювати для досягнення спільних цілей, виконання обіцянок, відкритість і гнучкість, врахування інтересів партнерів, вміння будувати довгострокові прогнози.

Взаємодія підприємств в рамках професійних об'єднань, галузевих асоціацій та спілок дозволяє їм покращувати бізнес-середовище і підвищувати інвестиційну привабливість галузі. Такі форми співпраці дозволяють уникнути наслідків жорсткої конкуренції у вигляді цінових воєн і недобросовісної конкуренції, що є базовою умовою для ефективного подолання ризиків в умовах гібридної війни. Однак, така співпраця не повинна сприяти реалізації антиконкурентних стратегій і ухиленню від антимонопольного регулювання.

Українські підприємства не враховують соціальний капітал в якості об'єкта інвестицій, але розвивають окремі його елементи в контексті впровадження концепції сталого розвитку. Так, нефінансова та інтегрована звітність найпрозоріших підприємств не містить інформацію про формування соціального капіталу. Однак, фактично кожне підприємство займається благодійністю, волонтерством, турботою про працівників та соціальною роботою з громадою.

Розглядаючи формування соціального капіталу на мікрорівні, та беручи до уваги структурні елементи індексу Prosperity Index [2], можна зробити висновок, що саме благодійність, волонтерство, робота з громадою та турбота про працівників є необхідними факторами розвитку соціального капіталу. Для здійснення оцінки соціального капіталу на мета-, макро- та мезорівнях, потрібно орієнтуватись на такі показники як рівень довіри, кількість соціальних груп в суспільстві. Попри відносність даного показника, він має важливе значення для формування соціально-економічної політики та оцінки ступеня розвитку суспільства.

Соціальний капітал потрібно розглядати та представляти в якості обмеженого реального або потенційного ресурсу мережевої соціальної взаємодії, який має здатність до відтворення, колективного накопичення і конвертації в інші форми капіталу. Ресурсний аспект двоїстої природи соціального капіталу містить певну специфіку, яка характеризується тим, що: по-перше, індивідуальне накопичення соціального капіталу неможливе (тільки використання), оскільки він є наслідком колективних дій і колективного накопичення; по-друге отримання вигоди від інвестицій в соціальний капітал підприємства (або суспільства) є лише ймовірним результатом впливу на систему соціальної взаємодії. Соціальний капітал володіє ліквідністю, але вона виражається в опосередкованому вигляді, наприклад у вигляді мінімізації трансакційних витрат або зменшення часу на пошук необхідної інформації; по-третє соціальний капітал являє собою наслідок комунікації і співпраці підприємств, він максимізує колективну вигоду, за допомогою збільшення ймовірності внутрішнього і зовнішнього інвестування у власне відтворення і розвиток; по-четверте, соціальний капітал здатний конвертуватися в інші форми капіталу, так само як і інші форми капіталу.

Отже, соціальний капітал є суттєвим фактором економічного розвитку підприємства. Зокрема, його позитивний вплив особливо важливий в умовах гібридної війни, задля зменшення можливих зовнішніх та внутрішніх загроз.

Список використаної літератури:

1. Fukuyama F. Social Capital and Civil society / F. Fukuyama // IMF Working Paper. – International Monetary Fund, 2000. – p. 18.
2. The Legatum prosperity index. URL: <http://www.prosperity.com>.
3. Міжнародний стандарт інтегрованої звітності. URL: http://ir.org.ru/attachments/article/108/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf

Захарова Л.О., V курс, гр. ЗОО-18-3м, ФОФ
Науковий керівник – Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.,
зав. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ ВІДОБРАЖЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Визнання інтелектуальної власності товаром і нематеріальним активом спричинило необхідність врахування цього активу і його відображення в балансі підприємства. На практиці виникає багато нерегульованих питань, пов'язаних з визначенням вартості нематеріальних активів і методикою їх обліку.

Нематеріальні активи відображаються в бухгалтерському обліку, якщо вони відповідають таким критеріям: не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані, використовуються більше року, можуть приносити дохід, мають достовірно визначену вартість та документальне оформлення. При відсутності будь-якого з цих критеріїв витрати з придбання нематеріальних активів потрібно списувати на витрати поточного періоду.

Для бухгалтерського обліку нематеріальні активи класифікують за групами і способам отримання. Група нематеріальні активи (права користування майном або природними ресурсами, авторські права і ін.) визначає сферу його використання, наприклад, впровадження інноваційної технології, внесення частки в статутний капітал, в свою чергу способи отримання нематеріальних активів (створення за рахунок власних коштів, придбання, обмін на інші товари тощо) впливають на особливості встановлення початкової вартості активу.

Облік кожної групи однорідних за призначенням і використанням нематеріальних активів ведеться на певному субрахунку. Достовірне визначення початкової вартості нематеріальних активів в сучасних умовах має велике значення, оскільки відображення їх в балансі здатне збільшити вартість підприємства, що впливає на визначення суми застави для отримання позики, ступінь привабливості для інвесторів, покращення показників фінансової стійкості та незалежності.

нематеріальні активи в умовах інноваційного наукомісткого розвитку економіки є основним активом підприємства, так, зокрема, за їх вартістю в країнах Західної Європи оцінюється конкурентоспроможність підприємства. Існують різні підходи до оцінки такого виду активів: витратний, ринковий і оцінка на основі прибутковості в результаті використання нематеріальних активів. Для бухгалтерського і податкового обліку використовується витратний метод оцінки, який не відображає їх ринкову вартість, тому що витрати не визначають корисність товару.

З метою вдосконалення обліку нематеріальних активів їх вартість враховується за ринковою ціною за умови, що ця ціна не менше фактичних витрат на створення цього активу. Справжня облікова вартість інтелектуальної власності встановлюється за допомогою незалежної експертної оцінки. Строк корисного використання та метод амортизації нематеріальних активів встановлюється підприємством самостійно, з врахуванням умов отримання максимальних економічних вигід.

Для об'єктивного відображення нематеріальних активів в обліку доцільно проводити їх постійний аналіз: досліджувати структуру активів підприємства, питому вагу нематеріальних активів в загальній вартості активів підприємства, динаміку її зростання, показники ефективності використання нематеріальних активів, дотримання норм і правил нарахування амортизації.

Для кожного виду нематеріального активу потрібно визначити оптимальний метод оцінки його вартості і нарахування амортизації. Наприклад, для ліцензій, веб-сайтів, баз даних рекомендується витратний метод оцінки вартості, а для торговельних марок і патентів – оцінка на основі прибутковості. Для торгових марок, баз даних і патентів рекомендується виробничий метод нарахування амортизації, для ліцензій – метод прискореного зменшення балансової вартості, а для веб-сайтів – прямолінійний метод.

Рекомендації по використанню методу амортизації розробляються відповідно до основних факторів економічного використання активу. Таким фактором для методу виробничої амортизації є періодичність використання нематеріальних активів, для прямолінійного методу – термін корисного використання, для методу прискореного зменшення балансової вартості – залишкова вартість об'єкта.

Таким чином, роль вдосконалення обліку нематеріальних активів зростає в міру розвитку ринкової економіки. Сучасні автоматизовані форми бухгалтерського обліку допомагають вирішити цю проблему. Об'єктивний облік нематеріальних активів дозволяє поліпшити якість аналізу результатів діяльності підприємства та розробити заходи ефективної інноваційної діяльності при мінімізації ризиків і раціонального їх використання – основи сучасного розвитку економіки.

**Захарчук В.В., аспір. каф. обліку і аудиту
Науковий керівник – Грабчук І.Л., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту**

Житомирський державний технологічний університет

ОЦІНКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Організація процесу формування та подання електронної звітності є важливим етапом постановки обліку на будь-якому підприємстві, а тому і вибору програмного забезпечення, що використовується для даних цілей, має приділятися особлива увага. При цьому слід враховувати вимоги, висунуті до звітності як важливого елемента методу бухгалтерського обліку, на кожному конкретному суб'єкті господарювання. Так, в обліковій політиці підприємства мають бути визначені основні правила та порядок формування і подання звітності, що стосується і електронної звітності також. Зокрема, закріплюються основні форми звітності, що використовуються; стандарти, за якими звітуються (за національними чи за міжнародними); система звітності перед власниками підприємства та іншими користувачами фінансовою інформацією – управлінська звітність; звітні періоди для управлінської звітності, що формується; межа суттєвості статей звітності та інше.

Слід зазначити в розпорядчому документів про облікову політику і бухгалтерське програмне забезпечення для подання звітності. Таке внутрішньо-нормативне закріплення дасть змогу підприємству контролювати процес використання електронної звітності. Єдиним питання залишається вибір такого програмного забезпечення, і тут варто звернути увагу на критерії, які слід враховувати при цьому.

Здійснивши оцінку ринку програмного забезпечення для формування та подання звітності в Україні, можна виокремити деякі загальні характеристики таких програм, що впливають на їх відповідність вимогам користувачів. Зокрема, до таких характеристик віднесемо: модульність – наявність модулів у програмі, що відповідають за певні функції, які можна вмикати / вимикати; стиковка – взаємодія з іншим бухгалтерським програмним забезпеченням; підпис – взаємодія з електронно-цифровими підписами; підтримка-супровід – наявність технічної підтримки чи консультаційних центрів з налаштування програмного забезпечення та роботи з ним; гнучкість – гнучкість щодо характеристик підприємства – різноманітність програм, їх можливостей та ціни відповідно до організаційно-правової форми підприємства, виду діяльності, платоспроможності, розміру, системи оподаткування тощо; електронний документообіг – можливість обміну документів та даних із контрагентами; звітність – широкий перелік контролюючих органів, з якими можна звітуватися; автоматичність – здатність до автоматичного заповнення форм; перевірка – здатність перевірки на помилки арифметичного та формального характеру.

Для аналізу найбільш поширеного бухгалтерського програмного забезпечення для формування та подання звітності на українському ринку проведено його оцінку за визначеними характеристиками (таблиця 1).

Таблиця 1. Оцінка програмного забезпечення для подання звітності в Україні

Програмне забезпечення	Основні характеристики, бали*								
	Модульність	Стик ості	Підпис	Підтримка-супровід	Гнучкість	Електронний документообіг	Звітність	Автоматичність	Перевірка
«Арт-Звіт Плюс»	1	2	5	2	4	1	4	5	5
«М.Е.Дос»	5	3	5	5	5	4	5	5	5
«Соната»	1	1	5	1	3	1	4	4	5
«iFin»	1	1	5	1	4	3	4	4	5
«ІС:Звіт»	3	4	5	5	5	4	5	5	5
«СОТА»	4	2	5	5	5	4	5	5	5
«ТАХЕР»	1	1	4	5	2	1	3	5	5
«Єдине вікно подання електронної звітності»	1	2	5	1	3	1	3	4	5

* Примітка. Найбільший бал – 5, найменший – 1

Таким чином, такі програми, як «М.Е.Дос», «ІС:Звіт» та «СОТА» найкраще із всіх інших мають здатність адаптуватися під вимоги користувача і відповідають вимогам. Найменш адаптивними є «Соната» та «Єдине вікно подання електронної звітності», оскільки вони мають менш розвинуті можливості, характеризуються частими помилками в роботі, а тому не здатні до ефективного підлаштування під висунуті вимоги користувачів.

Захарчук Д.В., аспір. каф. обліку і аудиту
Науковий керівник – Іваненко В.О., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Збільшений рівень турбулентності зовнішнього середовища диктує необхідність зміщення стратегічної парадигми розвитку економіки країни в інноваційні галузі. Це стосується не лише розробки нових технологій і продуктів, але і способів організації та управління різними бізнес-процесами і сферами діяльності, просування інноваційних розробок на вітчизняні та світові ринки. Саме інновації, інтегруючи результати інтелектуальної праці персоналу, виступають як фактор ефективного функціонування різних підприємницьких структур, забезпечуючи якісно новий рівень розвитку вітчизняної макроекономічної системи [1; с. 12].

Вочевидь, необхідність модернізації вітчизняної економіки, оновлення технічної та технологічної бази виробництва, прагнення створити конкурентоспроможні об'єкти інтелектуальної власності є пріоритетними завданнями країни, зумовленими характером і темпами розвитку світового економічного співтовариства. Держава повинна виконувати роль каталізатора інноваційної активності національного бізнесу, створюючи для нього за допомогою різних економічних механізмів стимулюючі умови, що заохочують вкладення в інновації.

З даного приводу А.О. Фірсова досить влучно відмітила, що «в умовах, коли необхідно задіяти всі джерела інноваційного зростання, ключем до інноваційного прориву і підвищення ефективності функціонування національної інноваційної системи можуть стати як нові інноваційні стратегії компаній, так і підвищення ефективності державного управління інноваційними процесами» [2]. У підтвердження вказаного, Дж. Стігліц (Stiglitz) і Б. Грінвальд (Greenwald) у своїй книзі «Створюючи суспільство, що навчається» (2014 р.) пишуть: «В інноваційній економіці невидима рука ринку Адама Сміта невидима, тому що її не існує. «Магія ринку» - це недостатня відповідь на виклики структурних змін, якщо вона не підкріплена широким спектром заходів державної підтримки і стимулюючого планування» [6]. Аналогічні думки прослідковуються також у працях професора М. Маццукато (Mazzucato), яка у своїй книзі «Підприємницький уряд» наводить приклади того, що насправді державні агентства не блукають у пошуках інновацій в бізнесі – це бізнес часто використовує відкриття, створені державними програмами, для отримання прибутку. Siri, GPS, Internet, мікропроцесори, стільниковий зв'язок – всі ці винаходи, що роблять ваш iPhone смартфоном, були зроблені державним агентствами США, а потім передані приватному сектору [5].

Разом з тим, у розвитку вітчизняної економіки поряд з постійно зростаючими громадськими потребами все більше проявляється фактор обмеженості можливостей державного (бюджетного) фінансування. Зазначене актуалізує необхідність формування державою певної організаційної структури, яка представляла б собою взаємозв'язок приватних, державних та громадських організацій, а також методів і механізмів їх взаємодії, що стимулюють створення і поширення нових знань і технологій, які є двигуном економіки. У цьому контексті одним з реальних механізмів розвитку процесів інвестування інноваційної діяльності є механізми державно-приватного партнерства (далі – ДПП) в інноваційній сфері, що продемонстрували свою ефективність у зарубіжних країнах при реалізації важливих проєктів і програм інноваційного розвитку.

Перш за все, ДПП представляє собою реальну альтернативу методам бюджетного фінансування інноваційної діяльності. Воно здатне забезпечити більшу віддачу наукових досліджень і дозволяє успішно вирішувати питання подальшої комерціалізації їх результатів, залучення експертизи приватного сектора і створення конкурентного середовища при проведенні відкритих і прозорих тендерів при реалізації інноваційних проєктів, а також, з огляду на життєвий цикл проєктів, створити базу для довгострокових контрактних відносин в сфері створення і комерціалізації інновацій [2].

Теоретичне обґрунтування сучасного розуміння категорії «державно-приватне партнерство» відноситься до початку ХХІ століття. У Великобританії в рамках наукового звіту Інституту державно-політичних досліджень (Institute for Public Policy Research) зазначається, що ДПП – це сукупність відносин представників публічного і приватного сектора, утворених на взаємній зацікавленості та поділі ризиків, метою яких є досягнення узгодженого результату в матеріальній формі або у вигляді надання громадських послуг [3]. Аналогічне визначення ДПП використовується Світовим банком. На рівні Європейського співтовариства до ДПП відносяться форми кооперації між органами держави та бізнесом, націлені на залучення інвестицій, будівництво, модернізацію, управління або утримання об'єктів інфраструктури або надання послуг [4].

Загалом, під ДПП слід розуміти двосторонню взаємодію державного (муніципального) і приватного партнера, яке здійснюється на основі укладеного за результатами конкурсних заходів консенсусу про державно-приватне партнерство, націленого на поліпшення якості та доступності послуг, що надаються громадянам, а також на залучення в економіку приватних інвестицій.

Проведений компаративний аналіз різноманітних підходів до визначення сутності ДПП, дозволив ідентифікувати дві його ключові характеристики: спільне надання ресурсів для проекту і спільний поділ ризиків і відповідальності за результат.

Найбільш поширеними інституційними формами державно-приватного партнерства у сучасній практиці господарювання є оренда з інвестиційними зобов'язаннями, угода в рамках ДПП, концесійні угоди, контракт життєвого циклу, угоди про розподіл продукції, договір на управління об'єктами інфраструктури, оренда-лізинг, а також особливі економічні зони, створення спільних підприємств і території випереджаючого розвитку.

Рішення про реалізацію інноваційного проекту на умовах ДПП необхідно приймати з урахуванням безлічі характеристик, які відображають економічні, екологічні та соціальні наслідки реалізації проекту. При цьому, вибір критеріїв повинен забезпечити оцінку процесу узгодженості інноваційної стратегії з усіма іншими компонентами системи управління; ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності в цілому; механізмів можливості реалізації проекту на базі наявного ресурсного потенціалу; механізмів ризикової політики підприємства щодо реалізації інноваційно-інвестиційної стратегії; механізмів узгодженості інноваційної стратегії із зовнішніми факторами впливу і зовнішнім середовищем.

Оцінка кінцевих результатів інноваційного проекту, що реалізується на умовах ДПП з використанням різних форм залучення капіталу, дозволяє визначити його потенційну прибутковість і соціальну значимість та базується на розрахунку показників ефективності, які передбачають порівняння вигод і витрат з урахуванням дисконтування. Зокрема, до таких показників, як правило, відносяться чистий дисконтований дохід, термін окупності, індекс прибутковості витрат, внутрішню норму прибутковості та ін.

Оцінку ефективності реалізації проекту доцільно здійснювати в два основних етапи: оцінка суспільної та комерційної ефективності та оцінка ефективності участі в проекті. Показники суспільної ефективності враховують соціально-економічні наслідки здійснення проекту для суспільства в цілому, в тому числі як безпосередні результати і витрати проекту, так і «зовнішні»: витрати і результати в суміжних секторах економіки, екологічні, соціальні та інші позаекономічні ефекти. Показники комерційної ефективності проекту враховують фінансові наслідки його здійснення для учасника, що реалізовує проект, припускаючи, що він робить всі необхідні для реалізації проекту витрати і користується усіма його результатами.

Оцінка ефективності участі в проекті визначається з метою перевірки можливості реалізації такого проекту і зацікавленості в ньому всіх його учасників та включає такі напрями: ефективність для підприємств-учасників; ефективність інвестування в акції підприємства (ефективність для акціонерів акціонерних підприємств-учасників проекту); регіональна ефективність; галузева ефективність (для видів економічної діяльності, фінансово-промислових груп, об'єднань підприємств і холдингових структур); бюджетна ефективність (ефективність участі держави в проекті з точки зору витрат і доходів бюджетів всіх рівнів).

Разом з тим, використання аналітичного інструментарію повинно здійснюватися на всіх етапах реалізації інноваційного проекту: при виникненні задуму; при техніко-економічному обґрунтуванні проекту; в процесі його здійснення. Це дозволить відстежити зміни ситуації, що аналізується, а також своєчасно прийняти управлінські рішення щодо коригування ефективності реалізації проекту.

Таким чином, застосування механізму ДПП забезпечує рівноправність органів державної влади і підприємництва у процесі здійснення економічних проектів. Воно спрямоване на досягнення цілей управління державою, формування рівних умов розвитку бізнесу, а також ефективне використання державних, муніципальних і приватних ресурсів. Крім того, ДПП є необхідними елементами ринкових інноваційних систем. Використання інструментів державно-приватного партнерства підвищує ефективність інвестування інноваційної діяльності та взаємодії держави і приватного бізнесу при реалізації інноваційної політики.

Список використаної літератури:

1. Баранова И.В. Инструменты повышения эффективности инновационной деятельности структур государственно-частного партнерства / И.В. Баранова, А.А. Мурадов // Вопросы инновационной экономики. – 2013. – № 1. – С. 12-19.
2. Фирсова А.А. Теория и методология инвестирования инновационной деятельности на основе государственно-частного партнерства / А.А. Фирсова. – Саратов: Изд-во СГУ, 2012. – 320 с.
3. Building Better Partnerships: The Final Report of the Commission on Public Private Partnerships. London, Institute for Public Policy Research, 2001, 285 p.
4. Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions. (presented by the Commission). Commission of The European Communities. Brussels, 30.4.2004. COM (2004) 327 final. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52004DC0327&from=SK>
5. Mazzucato M. The Entrepreneurial State. Debunking public vs private sector myths / Anthem. Other Economics, 2013.
6. Stiglitz J. E., Bruce C. Greenwald Creating a Learning Society. – Columbia University Press, 2014.

Инжигєвська О.А., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Поліщук І.Р., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ ДЛЯ ВИПЛАТИ ДИВІДЕНДІВ

За результатами звітного періоду необхідно приймати рішення щодо розподілу чистого прибутку на споживання та капіталізацію, що забезпечить гармонізацію економічних інтересів акціонерів, держави, персоналу та безперервність діяльності підприємства. Акціонери як власники корпоративних прав мають право на одержання дивідендів, однак максимальні дивідендні виплати обмежують обсяги реінвестування прибутку в розвиток підприємства. Тому слід розглянути сутність дивідендної політики.

Дивідендна політика – це набір цілей і завдань, які ставить перед собою керівництво підприємства у галузі виплати дивідендів, а також сукупність методів і засобів їх досягнення. Приймаючи рішення в галузі дивідендної політики, слід враховувати, що вони впливають на ряд ключових параметрів фінансово-господарської діяльності підприємства: величину самофінансування, структуру капіталу, ціну залучення фінансових ресурсів, ринковий курс корпоративних прав, ліквідність та ряд інших. Найбільш чітко вираженим є зв'язок між дивідендною політикою та самофінансуванням підприємства: чим більше прибутку виплачується у вигляді дивідендів, тим менше коштів залишається у підприємства для здійснення реінвестицій [1, С. 67].

Основними завданнями дивідендної політики є наступні: 1) вибір оптимального типу дивідендної політики для забезпечення майнових та немайнових прав акціонерів щодо виплати дивідендів, кредиторів та управлінського персоналу підприємства; 2) визначення оптимального співвідношення між розподілим і нерозподілим прибутком; 3) аналіз динаміки чистих активів та основних факторів, які впливають на прийняття рішення щодо доцільності виплати дивідендів; 4) оцінка ринкової вартості акцій та інвестиційної привабливості підприємства в разі розподілу прибутку для виплати дивідендів; 5) оцінка розміру пайового (zareєстрованого) капіталу та його співвідношення з власним капіталом; 6) оцінка наявності та черговості використання джерел виплати дивідендів.

Виділяють три типи дивідендної політики: консервативна, помірна і агресивна. Так, консервативна дивідендна політика передбачає виплату дивідендів після реінвестування прибутку. Перевагою консервативної дивідендної політики є забезпечення фінансової незалежності і достатнього рівня платоспроможності. Недоліками консервативної дивідендної політики є: 1) у разі отримання низьких обсягів чистого прибутку підприємство буде мати незначне самофінансування; 2) необхідно створювати резервний капітал для виплати дивідендів.

Помірна (компромісна) дивідендна політика передбачає стабільний розмір дивідендів з надбавкою в окремі періоди. Перевагами помірної (компромісної) дивідендної політики є: 1) забезпечує зв'язок між дивідендними виплатами і чистим прибутком; 2) гарантує виконання майнових прав акціонерам у формі регулярної виплати мінімальної суми дивідендів. Однак недоліком помірної (компромісної) дивідендної політики є те, що довгострокова виплата мінімального розміру дивідендів зменшує попит на акції.

Агресивна дивідендна політика передбачає встановлення нормативу розподілу прибутку на споживання та капіталізацію. Вона спрямована на стабільне зростання рівня дивідендних виплат. Перевагами агресивної дивідендної політики є: 1) забезпечує безпосередній зв'язок між виплатою дивідендів і прибутком; 2) сприяє зростанню ринкового курсу акцій; 3) підвищує привабливість для інвесторів при додатковій емісії. Недоліками агресивної дивідендної політики є: 1) наявність різких змін ринкової вартості акцій; 2) зниження прибутку призводить до зниження платоспроможності, ліквідності і фінансової залежності; 3) не повною мірою забезпечує реінвестування діяльності підприємства.

Отже, вибір типу дивідендної політики залишається за керівництвом підприємства. Агресивна дивідендна політика не передбачає приріст власного капіталу, однак забезпечує виконання майнових прав акціонерів. Помірна дивідендна політика гарантує виконання майнових прав акціонерам у формі мінімальної регулярної суми дивідендів. Консервативна дивідендна політика передбачає ризики для акціонерів щодо виплати дивідендів. Вважаємо за доцільне в установчих документах та Положенні про облікову політику передбачити нормативи щодо розподілу чистого прибутку на споживання та капіталізацію.

Список використаної літератури:

1. Стащук О.В. Дивідендна політика як складова сучасних моделей корпоративного розвитку [Електронний ресурс] / О.В. Стащук, Ю.В. Малишко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 5(3). - С. 65-67. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_5\(3\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_5(3)_17).

Каменчук Ю.О., 1 курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Науковий керівник – Хоменко Г.Ю., к.е.н., доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ НОВОСТВОРЕНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Для успішного старту будь-якого підприємства повинні виконуватись принаймні дві умови: підприємство має бути забезпечено ресурсами для провадження діяльності та мати кінцевий продукт, який зацікавить споживача. Проте, дуже часто навіть за наявності у проєкті якісного продукту, який 100 % успішно продаватиметься на ринку, підприємець стикається з неможливістю його виробництва і просування на ринок через брак власних ресурсів. І тому постає питання пошуку додаткових джерел фінансування діяльності.

Під фінансуванням зазвичай розуміється процес утворення грошових коштів або в більш широкому плані процес утворення капіталу фірми у всіх його формах. Поняття «фінансування» досить тісно пов'язано з поняттям «інвестування», якщо фінансування – це утворення грошових коштів, то інвестування – це їх використання. Обидва поняття взаємопов'язані, однак перше передє другому. Фірмі неможливо планувати будь-які інвестиції, не маючи джерел фінансування. Разом з тим утворення фінансових коштів фірми відбувається, як правило, з урахуванням плану їх використання [2].

Джерела фінансування можна поділити на внутрішні (власний капітал) та зовнішні (позиковий і залучений капітал та державне фінансування). Під внутрішнім фінансуванням розуміють використання власних коштів і, в першу чергу, чистого прибутку, що у випадку з новоствореним підприємством не завжди актуально. Під зовнішнім фінансуванням розуміють використання коштів держави, кредитно-фінансових установ, нефінансових компаній та індивідуальних інвесторів. Прикладами зовнішнього фінансування можуть бути: емісія цінних паперів, залучення банківських кредитів та комерційного кредиту, продаж паїв банкам або іншим суб'єктам господарювання, отримання безоплатної фінансової допомоги та ін. Фінансування на основі позикового капіталу не настільки вигідно, оскільки, по-перше, банки не зацікавлені в наданні кредитів новоствореним підприємствам зважаючи на високий ступінь ризику, по-друге, кредитор надає фінансові ресурси на умовах платності та повернення, тобто не бере участі своїми коштами у власному капіталі підприємства, а лише виконує роль позикодавця.

На сьогоднішній день у нас в країні існує можливість отримати для старту бізнесу державні «кошти». Ця допомога відрізняється механізмами отримання і розміром. Державний «кредит» на розвиток бізнесу – це безоплатна фінансова допомога. Її надають починаючому підприємцю, що бажає відкрити власну справу [3].

Фінансування шляхом надання дотацій – це спосіб підтримки будь-яких проєктів урядом чи місцевими органами влади. Зазвичай, дотуються соціально важливі програми та проєкти, природоохоронні та ресурсозберігаючі технології. Дотації надаються на фінансування тільки частини інвестиційного проєкту, а частка державних інвестицій, зазвичай не перевищує 50 %. У ряду випадків, надаючи певну дотацію, держава виступає умови, щоб решта була профінансована приватним капіталом, та контролює цільове використання коштів. Існують також експортні дотації, які надаються з державного бюджету з метою заохочення вивозу товарів. У цьому випадку встановлюються різноманітні податкові та митні пільги [1].

Донорська допомога являє собою фінансову та нефінансову допомогу підприємствам на умовах, що визначаються донорами. Зазвичай, ними є різні фонди та програми в т.ч. міжнародні. Наприклад, COSME – європейська програма підтримки малого та середнього бізнесу (Competitiveness of Small and Medium Enterprises), в GIZ GmbH – програма перепідготовки управлінських кадрів (Fit for Partnership with Germany), Фонд «посівних інвестицій» WannaBiz – підтримка стартапів у сфері реклами, цифрового маркетингу, мобільних технологій, B2B SaaS та ін.

Отже, у новостворених підприємств є декілька альтернатив залучення капіталу. Рекомендації щодо однозначного вибору джерел фінансування дати неможливо, потрібно брати до уваги специфіку підприємства та його початкові фінансові можливості. Іноді стартовий капітал доречно формувати власними коштами за рахунок збільшення власного капіталу, а іноді – за рахунок залучення ресурсів у сторонніх осіб. Все це безпосередньо матиме вплив на систему бухгалтерського обліку, оскільки кожен вид фінансування бути мати вплив на формування джерел формування власного чи позикового капіталу. Тому при виборі варто враховувати всі переваги та недоліки того чи іншого виду фінансування.

Список використаної літератури:

1. Види субсидування, як: дотації, гранти, субвенції, спонсорська або донорська допомога [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://studopedia.com.ua/1_32404_rozriznyayut-takividi-subsiduvannya-yak-dotatsii-granti-subventsii-sponsorska-abo-donorska-dopomoga.html
2. Склад і структура джерел фінансування підприємства [Електронний ресурс] // Finalearn – Режим доступу до ресурсу: <http://www.finalearn.com/lifers-213-1.html>.
3. Як отримати субсидію на розвиток малого бізнесу? [Електронний ресурс] // Politeka. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://politeka.net/ua/news/666215-kak-poluchit-subsidiju-na-razvitie-malogo-biznesa/>

**Кевлюк М.Г., І курс, гр. ЗОО-18-2м, ФОФ
Науковий керівник – Назаренко Т.П., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту**

Житомирський державний технологічний університет

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИК АУДИТУ

Аудит становить одну з прогресивних форм фінансового контролю, тобто незалежну перевірку, яка здійснюється аудитором згідно з вимогами договору на його проведення за дорученням зацікавленої особи, і передбачає контрольну-ревізійну діагностику та застосування експертно-консультаційних дій особою, що володіє професійними навичками у сфері обліку, аналізу, оцінки, оподаткування, законодавства, як національного, так і міжнародного, має логіко-аналітичні розумові здібності, кінцевою метою якого є формування думки щодо достовірності даних обліку та показників фінансової звітності суб'єкта господарювання та правомірності інформації у фінансових звітах суб'єкта господарювання і доведення її до відома клієнта [1].

Аудит – один з видів підприємницької діяльності аудиторів або аудиторських фірм, покликаних захистити інтереси власників, інвесторів, держави, важливий інструмент управління, який допомагає з'ясувати стан бізнесу, виявити наявні можливості та ризики. Крім того, він стає необхідною передумовою бізнес-угоди у разі міжнародних інвестицій, для підготовки продажу компанії, для надання кредитів. Мета аудиту – надання правдивої та точної інформації щодо стану господарюючого суб'єкта, на основі якої надалі будуть ухвалюватись важливі рішення, а також встановлення достовірності бухгалтерської та фінансової звітності суб'єктів господарювання і відповідальності здійснених ними фінансових і господарських операцій діючому законодавству України. Результатом проведення аудиту є оцінка показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з висловленням думки в аудиторському звіті (висновку) та рекомендацій клієнту щодо виправлення визначених помилок у організації та методиці бухгалтерського обліку та при складанні фінансової звітності.

Основне завдання проведення аудиту – збирання та обробка достовірної інформації про господарсько-фінансову діяльність суб'єкта господарювання і формування на цій основі аудиторських висновків, що можуть бути використані як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами інформації

Також потрібно визначити, що сучасний процес аудиту складається з таких основних етапів:

1. Укладання (поновлення) договору на проведення аудиту;
2. Планування аудиторської перевірки.
3. Проведення аудиторської перевірки: визначення, оцінка тестування системи аудиту (контролю); підтвердження залишків на рахунках бухгалтерського обліку; заключні процедури.
4. Підготовка та підписання аудиторського висновку [2].

У результаті проведення дослідження встановлено, що основними функціями теорії і методик аудиту, є: контрольна - сприяє підвищенню відповідальності перед суспільством; етична - забезпечення дотримання етичних принципів при виконанні аудиторських завдань; функція прогнозування - забезпечення корисною та актуальною інформацією для управління ризиками.

Наявність чіткої класифікації дозволяє правильно зрозуміти сам процес аудиту та сприяти його подальшому розвитку та використовувати в системі управління суб'єктами господарської діяльності. Доцільно виокремити наступні класифікаційні ознаки та в залежності від них наступні види аудиту: 1) за об'єктом перевірки: операційний (управлінський), аудит на відповідність, аудит фінансової звітності (фінансовий); 2) за суб'єктом здійснення: зовнішній та внутрішній; 3) за обов'язковістю проведення: обов'язковий, добровільний (ініціативний); 4) за частотою проведення: первинний та повторний або періодичний; 5) за масштабами роботи: загальний і локальний; 6) з точки зору орієнтації (еволюції): підтверджуючий, системно-орієнтований, аудит, який базується на ризику; 7) за змістом і функціями: запобіжний, перманентний, ретроспективний (післяопераційний) і стратегічний.

Таким чином, дослідження визначення сутності аудиту, його мети, завдання та функцій сприятиме розвитку теорій та методу аудиту, а також подальшому вдосконаленню його проведення в ході господарської діяльності, що сприятиме підвищенню результатів ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств.

Список використаної літератури:

1. Макаренко А.П. Аудит: навч.-метод. посібник для студ. ЗДІА напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" ден. та заоч. форм навчання / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста; ЗДІА. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 184 с.

2. Рядська В. В. Аудит в системі економічних відносин України: сучасний стан та концепція розвитку: монографія / В. В. Рядська. – Чернівці: Видавець Лозовий В. М., 2014. – 472 с.

Ковальчук О.Р., І курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Науковий керівник – Іваненко В.О., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ МАРКЕТИНГОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ОБЛІКОВОЇ КАТЕГОРІЇ

В умовах стрімкого розвитку ринкової економіки та конкуренції, як її незмінної складової, суб'єкти господарювання мають постійно підтримувати рівень діяльності, використовуючи наявні ресурси та можливості. Одним з таких ресурсних потенціалів підприємства є маркетинговий потенціал. Ефективне використання маркетингового потенціалу може не тільки підтримувати рівень попиту на продукцію суб'єкта господарювання, а і слідувати постійним змінам зовнішнього середовища.

Підґрунтям для відображення складових маркетингового потенціалу на рахунках бухгалтерського обліку та здійснення аналізу їх ефективності є розуміння сутності даного поняття.

Проведений аналіз економічної літератури з даної проблематики свідчить про відсутність одностайності серед науковців щодо трактування сутності маркетингового потенціалу, зокрема, його характеризують як: 1) сукупність внутрішніх і зовнішніх можливостей максимально задовольняти потреби споживачів у продукції (послугах), безпосередньо і опосередковано сприяє розкриттю і розвитку загального потенціалу підприємства, при цьому збільшуючи темпи зростання обсягів продажу, прибутку і підвищення рентабельності виробництва за умов більш повільного збільшення собівартості виробництва продукції, ніж зростання ціни у зв'язку з підвищенням її якості або зниження собівартості одиниці продукції при незмінній якості (Л. І. Телишевська, О. І. Комишан, С. С. Сергєєв [6]); 2) сукупність матеріальних і нематеріальних, зовнішніх та внутрішніх можливостей їх використання для маркетингового розвитку, показники яких визначаються для операційного та прогнозного (цільового) стану. (К. М. Колесник [3]); 3) можливості розвитку суб'єкта господарювання, орієнтовані на використання факторів у більшій мірі маркетингової діяльності результати яких можна визначити в найближчому майбутньому (О.І. Афонічкін [2]); 4) сукупність засобів та можливостей підприємства в реалізації маркетингової діяльності (Є.В. Попов [5]); 5) підсистема економічного потенціалу, яка через використання ресурсів інших підсистем забезпечує реалізацію дослідження ринку, товарної, цінової, комунікативної, збутової політик, мета яких забезпечити конкурентоспроможність компанії на цільовому сегменті ринку (Кунєв С. В., Мальченков Є. М. [4]).

Компаративний аналіз існуючих визначень маркетингового потенціалу дозволив виокремити три підходи до його трактування: ресурсний [4; 6], цільовий [3], результативний [2; 4].

Ресурсний підхід орієнтований на визначення поняття «маркетинговий потенціал» як сукупності ресурсів і можливостей, якими розпоряджається суб'єкт господарювання та які використовуються для здійснення маркетингової діяльності. За результативним підходом маркетинговий потенціал розглядається з точки зору здатності суб'єкта господарювання задіяти в процесі маркетингової діяльності усі наявні ресурси для досягнення конкретного результату. Цільовий підхід до визначення «маркетингового потенціалу» розкриває здатність суб'єкта господарювання (маркетингового відділу) забезпечувати довгострокове функціонування і досягнення стратегічних цілей при заданих кількості, якості та структурі ресурсів, тобто використовуючи доступні ресурси та можливості [1].

Вважаємо, що ресурсний та результативний підходи до визначення поняття «маркетинговий потенціал» розглядають його з короткострокової перспективи. Проте маркетинговий потенціал має нести в собі не тільки ресурси для вирішення поточних питань, а і для стратегічних, суть чого розкривається за допомогою цільового підходу. Таким чином, під маркетинговим потенціалом підприємства слід розуміти сукупність маркетингових ресурсів та можливостей, використання яких у маркетинговій діяльності суб'єкта господарювання має забезпечити, як поточну, так і довгострокову перспективу його збутової політики.

Список використаної літератури:

1. Акифьева В.А. Систематизация определенных понятия «маркетинговый потенциал предприятия» [Электронный ресурс] / В.А. Акифьева, Т.Н. Батова // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 1. – Режим доступа: <https://www.science-education.ru/121-17435>.
2. Афоничкин А.И. Моделирование и оценка маркетингового потенциала предприятия / А.И. Афоничкин, Е.Н. Колесник // Вестник ВУиТ, Тольятти. – 2012. – N 3(26) – С. 6-14.
3. Колесник Е.Н. Оценка и развитие маркетингового потенциала предприятий по производству пищевых продуктов: дис. канд. экон. наук: 08.00.05 / Колесник Екатерина Николаевна. – Тольятти, 2014. – 213 с.
4. Кунев С. В. Маркетинговый потенциал фармацевтических производителей: сущность и тенденции развития / С. В. Кунев, Е. Н. Мальченков. – 2011. – С. 139-143.
5. Попов Е.В. Рыночный потенциал предприятия / Е. В. Попов. // ЗАО «Издательство «Экономика». – 2002.
6. Телишевська Л. І. Маркетинговий потенціал у підвищенні прибутковості підприємства / Л.І. Телишевська, О. І. Комишан, С. С. Сергєєв. // Механізм регулювання економіки. – 2013. – №3. – С. 126-132.

Козяр С.Л., І курс, гр. 300-18-2м, ФОФ
Науковий керівник – Остапчук Т.П., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ПАІВ

Формування системи термінів і понять, закріплених в земельному законодавстві, надзвичайно важливе, оскільки непоодинокими є випадки різного формулювання одних і тих же понять в різних нормативно-правових актах, крім того поняття, що вживаються в законах, не завжди правильно деталізуються в підзаконних нормативно-правових актах. Першочергово до уваги науковців та практиків беруться діючі Кодекси та Закони України, які регулюють питання права власності на землі сільськогосподарського призначення, його захист, а також визначають землю, як основне національне багатство, регулюють порядок та величину нарахування плати за використання земельних ділянок, правові засади проведення оцінки земель тощо. Велика увага приділяється розпорядженням та указам Президента України, постановам Кабінету Міністрів України, що формують наступний нормативно-правовий рівень та удосконалюють і доповнюють правове регулювання обліку господарських операцій із земельними ділянками.

Не менш важливе значення мають Положення (станданти) бухгалтерського обліку та інші нормативно-правові документи з бухгалтерського обліку та фінансової звітності, а також Міжнародні стандарти фінансової звітності, які уточнюють та конкретизують вимоги до ведення обліку земельних ділянок, відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку та проведення відповідних господарських операцій.

Передбачений Земельним кодексом України механізм паювання сільськогосподарських земель був дуже недосконалим і на практиці майже не застосовувався. Саме тому початок паювання земель в Україні цілком справедливо пов'язують з прийняттям Президентом України в середині 90-х років двох указів - «Про прискорення земельної реформи» та «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям» від 8 серпня 1995 р. № 720/95.

З набранням чинності вищезгаданими указами паювання земель набуло таких рис. По-перше, в указах Президента України чітко визначено, що при паюванні сільськогосподарських земель КСП та інших сільськогосподарських підприємств право на земельну частку (пай) мають тільки члени сільськогосподарського підприємства, землі якого паюються. Працівники соціальної сфери села та інші громадяни, що мешкають у сільській місцевості, такого права не мають. По-друге, розмір земельної частки (паю) обчислювали комісії, утворені сільськогосподарськими підприємствами з числа їх членів, і затверджувала районна та міська державна адміністрація. На відміну від середньої земельної частки, єдиний розмір якої встановлюється для всіх сільськогосподарських підприємств на території сільської (селищної) ради, розмір земельної частки (паю) є єдиним (рівним) тільки для членів сільськогосподарського підприємства, для якого він обчислений. По-третє, обчислений комісією господарства та затверджений районною та міською державною адміністрацією розмір земельної частки (паю) є постійним (незмінним). Він може бути змінений лише після скасування паювання земель господарства і проведення повторного паювання, а також при уточненні списку членів господарства, які мають право на земельний пай. По-четверте, член господарства, якому надана земельна частка (пай), отримував також державний документ, що посвідчує право на таку частку, - сертифікат на право на земельну частку (пай). Більше того, в сертифікаті зазначаються розмір частки в умовних кадастрових гектарах та вартість у грошовому виразі. По-п'яте, особа, яка отримала сертифікат на право на земельну частку (пай), має чітко визначене в зазначених указах Президента України право на розпорядження нею шляхом продажу, дарування, міни, застави, передачі в спадщину, а також шляхом виділення земельної частки (паю) в натурі у вигляді земельної ділянки.

Таким чином, земельна частка (пай) являє собою умовну частку сільськогосподарських земель, розмір якої визначений як середній по господарству в умовних кадастрових гектарах. На відміну від земельної ділянки, яка має чітко визначені межі й розмір у фізичних гектарах, місцезнаходження та межі земельної частки (паю) є невизначеними. Слід відзначити, що Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III ввів новий вид земельної частки (паю). Така частка надається громадянам не з земель колишніх КСП, а з земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств при їх приватизації. Правовий режим земельної частки (паю), на яку мають право працівники державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ і організацій, істотно відрізняється від правового режиму земельної частки (паю), яку отримали члени колективних та інших сільськогосподарських підприємств, що володіли землею на праві колективної власності.

Кондратенко Т.В., І курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Панійван К.Є., І курс, гр. ООМ-6, ФОФ
Науковий керівник – Вигівська І.М., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО РИЗИКИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Фінансова звітність суб'єктів господарювання є основним інформаційним ресурсом, який характеризує фінансовий стан підприємства, дозволяє проаналізувати його фінансову незалежність, платоспроможність, рентабельність тощо та виявити резерви компанії, а також окреслює перспективи її розвитку. Ведення бізнесу відбувається в умовах жорсткої конкуренції та ризиків, тому представлення інформації про потенційні ризики господарської діяльності підприємства користувачам фінансової звітності має важливе значення та підтверджує актуальність обраного напрямку дослідження.

Наразі інформацію про ризики діяльності відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» пропонують розкривати у звіті про управління: «Звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю та консолідованою фінансовою звітністю в порядку та строки, встановлені законом. ... Від подання звіту про управління звільняються мікропідприємства та малі підприємства. Середні підприємства мають право не відображати у звіті про управління нефінансову інформацію» [1, ст. 11]. Тобто відповідно до чинного законодавства звіт про управління повинен бути додатком до фінансової звітності великих і середніх підприємств та містити достовірну фінансову та нефінансову інформацію про діяльність підприємства, його стан та перспективи розвитку та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності. Подання звіту про управління вперше відбувається за підсумками 2018 фінансового (звітного) року.

Розглянемо порядок розкриття інформації про ризики діяльності суб'єкта господарювання у фінансовій звітності, зокрема у звіті про управління.

З метою систематизації та співставності даних відповідно до Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління (далі – Методичні рекомендації) [2] рекомендується наводити інформацію за такими напрямками: 1) організаційна структура та опис діяльності підприємства; 2) результати діяльності; 3) ліквідність та зобов'язання; 4) екологічні аспекти; 5) соціальні аспекти та кадрова політика; 6) ризики; 7) дослідження та інновації; 8) фінансові інвестиції; 9) перспективи розвитку; 10) корпоративне управління. Згідно Методичних рекомендацій великим підприємствам (середня кількість працівників яких на дату складання річної фінансової звітності перевищує критерій у 500 працівників) рекомендується включати до звіту про управління нефінансові показники діяльності, що містять інформацію щодо впливу його діяльності, зокрема на навколишнє середовище, довкілля, соціальні питання, у тому числі питання соціального захисту працівників підприємства, поваги прав людини, боротьби з корупцією та хабарництвом. Серед такої інформації законотворці вбачають основні ризики, що стосуються діяльності підприємства (як приклад, ділові відносини, продукція або послуги тощо), та які можуть спричинити негативні наслідки у цих сферах. Також стоїть вимога розкриття методів управління ризиками, що наводяться у звіті про управління. У випадку, якщо підприємство не визначає ризики діяльності та не здійснює управління ними чинне законодавство зобов'язує пояснити це у складі не фінансової інформації. Методичні рекомендації [2] визначають, що за напрямом (розділом) «Ризики» рекомендується наводити інформацію про: політику підприємства щодо управління операційними та фінансовими ризиками (ринковий ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності) з описом їхнього впливу на діяльність підприємства; про засоби, які використовуються підприємством для зменшення впливу таких ризиків на його діяльність тощо. Поряд з цим, за напрямом (розділом) «Перспективи розвитку» пропонують наводити інформацію про перспективи подальшого розвитку підприємства з урахуванням ризиків та викликів при здійсненні діяльності.

Рекомендований чинним законодавством підхід до розкриття інформації про ризики у фінансовій звітності полягає у представленні у звіті про управління інформації про види ризиків господарської діяльності, факторів впливу на них, методів управління такими ризиками, визначення ймовірного впливу їх наслідків на діяльність компанії, а також встановлення перспектив розвитку підприємства. При цьому в Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління відсутні пропозиції щодо приведення якісної та/або кількісної оцінки ризиків (ймовірних наслідків), що є принципово суттєвим при обранні того чи іншого методу управління ризиками підприємства.

Список використаної літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.99 р. № 996-ХІ [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління. Наказ Міністерства фінансів України № 982 від 07.12.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>.

Кузьмінська О.І., 1 курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Науковий керівник – Хоменко Г.Ю., к.е.н., доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У сучасному суспільстві маркетинг і реклама є одними з найважливіших аспектів діяльності підприємства. В Україні понад 21,6 млн населення користуються інтернетом кожного дня, що свідчить про те, що на сьогодні стало набагато простіше зробити певні справи через інтернет, ніж традиційним способом. Простори Інтернет-реклами надзвичайно затягують і спонукають користувачів робити інколи спонтанні та необдумані покупки. Все це є інструментом вдалого маркетингу, зокрема інтернет-маркетингу.

На сьогодні Інтернет-маркетинг – це щось більше, ніж продаж інформаційних продуктів, зараз Інтернет-маркетинг дає змогу людям створювати свої власні торгові сторінки, які будуть приносити великий дохід від продажу товарів і забезпечити собі постійне місце роботи, навіть без спеціальної освіти. Також коли сайт вже досить розвинений, то можуть поступати різні рекламні пропозиції щодо розміщення реклами на сайті. Тому можна покрити витрати, які буде нести особа за рекламу свого сайту і надалі це може бути досить великий дохід. Даний тип маркетингу з кожним днем зростає та стає основою сучасного бізнесу, яка дозволяє усім, у кого є ідея, товар або послуга, досягти максимально широкої аудиторії [2].

Найважливішими складовими Інтернет-маркетингу, що відрізняють його від будь-яких інших видів маркетингової діяльності є інтерактивні маркетингові дослідження та економія на маркетингових витратах при впровадженні індивідуальних заходів, що, у свою чергу, має вплив на систему бухгалтерського обліку, адже традиційні підходи продажу або купівлі продукції змінюються сучасними, що все більше на сьогодні набувають популярності як серед покупців, так і серед продавців. Адже останні, використовуючи сучасні методи маркетингу та простори Інтернету на сьогодні мають можливість суттєво збільшити рентабельність свого бізнесу при найменших витратах на маркетингові заходи. Отже, особливостями та складовими Інтернет-маркетингу є: 1) зменшення витрат на рекламу за рахунок економії на розміщенні інформації про товар в газетах, листівках, плакатах, каталогах, оскільки Інтернет-реклама є недорогою та ефективною, і як наслідок, знижує витрати на просування товарів і послуг; 2) зменшується витрачання часу на ознайомлення з продукцією (усе можна побачити на Інтернет-сайтах); 3) відбувається економія часу на обслуговування клієнтів як перед покупкою товару, так і після неї; 4) знижуються витрати на створення та функціонування Інтернет-сайту (магазину); 5) відсутність географічних і часових обмежень, глобалізація (обравши продукцію в Інтернет-магазині, можна замовити товар у будь-який час доби і майже з усіх країн, з яких проводиться доставка). Усі критерії описані вище можна віднести до ряду переваг інтернет-маркетингу.

Слід зазначити, що деякі науковці при дослідженні даного питання, виявили певні недоліки та проблеми у цій сфері. А саме, такий вид маркетингу не дає можливості споживачеві ознайомитись з товаром до того, як він зробить покупку. Більшість покупців вирішують цю проблему просто. Вони ознайомлюються з потрібним товаром на полицях в магазині, а саму покупку товару здійснюють в інтернет-магазині, так як зазвичай ціни в інтернет-магазині значно дешевші. До недоліків також можна віднести і те, що є ряд товарів, які споживачі не бажають купувати за допомогою Інтернету. До таких товарів належать, наприклад, продукти класу люкс, дорогі меблі, взуття, парфумерія, ювелірні вироби. Це категорії товарів, для яких найважливішими споживчими властивостями є смак, аромат, смакові та індивідуальні характеристики тощо [1].

З вищеванеданого можна зробити висновок, що інтернет-маркетинг стрімко еволюціонує, паралельно з розвитком самої мережі Інтернет. Використання маркетингу у соціальних мережах є ефективним каналом просування та популяризації бренду. Даний напрямок інтернет-маркетингу є перспективним та прогресуючим. Будь-який потенційний споживач може, використовуючи Інтернет, отримати інформацію про товар, а також купити його. Зараз інтернет-маркетинг являє собою розвинений комплекс галузей, що включають не тільки контекстну рекламу, рекламу в газеті, листівки, банер та зв'язками з громадськістю в мережі Інтернет, а й методами проведення маркетингових досліджень. Зокрема, це вивчення попиту та споживачів, метод забезпечення високої ефективності рекламних кампаній, дослідження способів правильного впорядкування торгових марок і брендів на ринку, і багато іншого. Все це безпосередньо матиме вплив на відображення доходів і витрат сфери Інтернет-маркетингу у системі бухгалтерського обліку, що є перспективою подальших досліджень.

Список використаної літератури:

1. Дучинська Н.І. Інтернет-маркетинг в Україні / Н.І. Дучинська, Г.В. Склема // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – 2017. – С. 89-92.
2. Красовська О.Ю. Інтернет-маркетинг як сучасний інструмент комунікації підприємства / О.Ю. Красовська. // Проблеми системного підходу в економіці. – 2018. – С. 67-71.

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА БУХГАЛТЕРА І АУДИТОРА: ПРИНЦИПИ ТА ЗАГРОЗИ

Для кожної професії важливим є вміння контактувати з людьми. Професійна етика полягає у кодексі правил, які визначають поведінку спеціаліста у службовому осередку, а також визначає норми, що перш за все відповідають існуючим законам, нормативним документам та моральним аспектам соціуму. Кодекс етики професійної поведінки існує головним чином для професій, що мають особливу, підвищену відповідальність перед суспільством – державних службовців, лікарів, професійних бухгалтерів, до яких відносять і аудиторів. Професії бухгалтера та аудитора не є винятком. На сьогодні у підготовці бухгалтерів приділяється особлива увага аспектам професійної етики. Етичні вимоги до професії також є вагомою складовою підвищення престижу професій фінансового напрямку. Згідно вимог кожен компетентний спеціаліст має дотримуватись правил професійної етики, встановлених Кодексом етики професійних бухгалтерів. Важливим є окреслення принципів професійної етики, що висуваються під час виконання ним професійних обов'язків, а також загроз, які можуть перешкоджати їх дотриманню, та відповідних застережних заходів і шляхів їх подолання.

Відповідно до Кодексу етики професійних бухгалтерів [1], цілі, які постають перед аудитором та бухгалтером, взаємопов'язані та вимагають виконання професійних обов'язків за найвищими критеріями, які проявляються у таких якостях, як професіоналізм, надійність, довіра, якість послуг. Згідно Кодексу етики, професійний бухгалтер та аудитор має дотримуватися таких базових принципів (табл. 1): чесність, об'єктивність, професійна компетентність та належна ретельність, конфіденційність, професійна поведінка. На практиці, як правило, найчастіше порушуються принципи об'єктивності та чесності, звідки й постає необхідність вживати заходи, які будуть перешкоджати порушенню фундаментальних принципів.

Таблиця 1. Фундаментальні принципи етики професійних бухгалтерів та аудиторів [1]

Принцип	Ознака
Чесність	Аудитор повинен бути чесним та відвертим, якісно виконувати свої обов'язки та нести за це відповідальність. У якості результату аудитор отримує довіру замовника та колег
Об'єктивність	Принцип являє так звану неупередженість перед замовником. Основною якістю професійного аудитора є незалежність його думок і поведінки. Принцип об'єктивності виявляється у можливості сформулювати висновок, незважаючи на будь-який сторонній вплив та загрози такого впливу
Професійна компетентність	Для надання якісних послуг необхідно постійно підтримувати та удосконалювати професійні знання та навички
Конфіденційність	Задля уникнення непорозумінь та конфліктних ситуацій бухгалтеру необхідно уникати розголошу інформації, отриманої в процесі надання професійних послуг. Аудитор зобов'язаний зберігати в таємниці інформацію, отриману в процесі проведення перевірки та не розголошувати факти порушень, а також не використовувати інформацію на користь власних потреб або інших осіб
Професійна поведінка	Кожен аудитор повинен діяти в рамках відповідних законів та нормативних актів, які передбачають добру репутацію професії. Професійна поведінка не лише створить відповідне уявлення про особу як гарного фахівця, а й буде підвищувати повагу суспільства до професії загалом

Кодекс етики також визначає, що у процесі діяльності бухгалтерів та аудиторів можуть виникати загрози (табл. 2), серед яких виділяють наступні: власного інтересу, власної оцінки, захисту, тиску, особистих стосунків.

Таблиця 2. Загрози, що виникають в процесі діяльності бухгалтера та аудитора [1]

Загроза	Ознака
Власного інтересу	Спричинена фінансовими, матеріальними чи іншими зацікавленнями бухгалтера, що можуть негативно вплинути на коректність виконуваної роботи
Власної оцінки	Виявляється у необхідності спеціаліста переглянути та оцінити результати попередніх послуг, на які він спирається, для формування свого висновку
Захисту	Передбачає надмірну зацікавленість у позиції клієнта, що може викликає підозру щодо об'єктивності
Тиску	Професійний бухгалтер може надавати невідповідні дійсності результати унаслідок вчиненого на нього тиску
Особистих стосунків	У разі особистих стосунків з клієнтом бухгалтер може надмірно турбуватися інтересами, що призведе до необ'єктивної оцінки його роботи

Характер та значущість загроз залежить від того, чи виникають вони у випадку надання послуг клієнтові з аудиту фінансових звітів, клієнтові з надання впевненості, а не з аудиту фінансових звітів, або клієнтові, що отримує послуги, інші, ніж надання впевненості.

Отже, в процесі роботи бухгалтера та аудитора етична складова має безперечний вплив на якість надаваних послуг. Професіоналу необхідно бути справедливим та не допускати в процесі роботи необ'єктивності чи упередженості, адже це може стати причиною конфлікту та зіпсувати імідж професії.

Список використаної літератури:

1. Кодекс етики професійних бухгалтерів // Редакція 2012 р. – К., 2014. – 172 с.

УДК 657.1

Лоскоріх Г.Л., аспір. каф. обліку і аудиту
 Науковий керівник – Лаговська О.А., д.е.н., проф.,
 декан фак-ту обліку і фінансів
 Житомирський державний технологічний університет

**ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРВІСНИХ ТА ПРОДУКТОВИХ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ:
 ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ**

Для розкриття особливостей облікового відображення діяльності ІТ-підприємств необхідно мати чітке уявлення про специфіку її здійснення кожним конкретним видом таких підприємств. Різні види ІТ-підприємств сформувалися на фоні широкого переліку затребуваних користувачами послуг і розвитку інтернет-технологій з метою максимально повного задоволення запитів клієнтів в залежності від поставлених завдань.

В процесі дослідження встановлено, що найбільше значення для організації бухгалтерського обліку має така класифікаційна ознака для виділення видів ІТ-підприємств, як замовник – чи здійснюється надання послуг / розробка програмного забезпечення на замовлення зовнішнього контрагента або це відбувається відповідно до поставлених завдань керівництва. За цією характеристикою виділимо продуктові, сервісні та сервісно-продуктові ІТ-підприємства.

Продуктові ІТ-підприємств розроблюють та продають свої продукти, тобто зовнішній замовник відсутній. Всі завдання з маркетингу, дослідження ринку та ціноутворення управлінський персонал такого підприємства вирішує самостійно.

Сервісні ІТ-підприємства займаються розробкою програмного забезпечення на замовлення, тобто для кожного проекту є зовнішній замовник зі своїм завданням. Причому такі підприємства можуть залучатися до виконання різних завдань – як створення нового продукту з самого початку, так і доопрацювання продукту, над яким попередньо працювали декілька виконавців. Все залежить від рівня підприємства, особливостей замовника та власне самого продукту. Право на продукт, як правило, належить замовнику, проте сервісне ІТ-підприємство може також мати права на інтелектуальну власність, до складу якої А. Яворський [1] відносить практики менеджменту проектів, експертизу створення рішення під визначені технології або бізнес-домени, власні програмні рішення, платформи, які використовуються в продуктах клієнтів.

Сервісні ІТ-підприємства доволі часто називають аутсорсинговими, офшорними або консалтинговими. Якщо з першою характеристикою ми погоджуємося, то дві останні тільки частково відображають діяльність підприємства. Адже офшорне ІТ-підприємство передбачатиме, що виконавець та замовник знаходяться в різних країнах, а зазначення характеристики «консалтингове» для ІТ-підприємство вказує на те, що такі підприємства спеціалізуються на консультуванні в сфері інформатизації.

Сервісні та продуктові ІТ-підприємства мають свою специфіку діяльності та ціноутворення, що і визначає їх переваги та недоліки (таблиця 1).

Таблиця 1. Характеристика сервісних та продуктових ІТ-підприємств

Ознака	ІТ-підприємство	
	Сервісне	Продуктове
Недоліки	Нестабільність замовлень від клієнтів; в переважній більшості випадків відсутній час та кошти для нормального налагодження процесу розробки	Складність в прогнозуванні того, що розроблюваний продукт буде реалізовуватися
Переваги	Широке розповсюдження; різноманітність проектів	Характеризується вищою стабільністю порівняно з сервісним; наявність часу та коштів для налагодження процесів розробки та навчання персоналу
Особливості підприємств	Вимірниками вартості проекту є людино-дні. Ціна одного людино-дня називається зовнішнім рейтом (external rate)	Відсутня схема купівлі-продажу із зовнішнім і внутрішнім рейтом. Витрати на відтворення продукту незначні

Наявність недоліків кожного виду ІТ-підприємства, обумовлює на певних етапах діяльності виконувати функції, притаманні іншому виду, тобто виступати сервісно-продуктовими підприємствами. До них, як правило, належать або сервісні підприємства, які вирішили вийти на ринок, або продуктові, які, намагаючись перестрахуватися, використовують альтернативні джерела доходу.

Список використаної літератури:

1. Яворський А. Сервисные ИТ-компании VS стартапы: что дороже для нашей экономики. URL: <https://biz.liga.net/all/it/opinion/servisnye-it-kompanii-vs-startapy-chno-doroje-dlya-nashey-ekonomiki>.

Малярчук С.М., І курс, гр. ООМ-6, ФОФ
Науковий керівник – Лозинський Д.Л., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

В сучасних умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій інтернет-торгівля для України стає особливо актуальна, оскільки в існуючих несприятливих економічних умовах вона дозволяє досить швидко і з невеликими витратами організувати збут продукції продавців, забезпечуючи тим самим їх функціонування та розвиток. На практиці існуючий потенціал розвитку даного виду бізнесу використовується не в повній мірі, зокрема це можна пояснити тим, що вибір форм організації технічних засобів для забезпечення торгівлі через мережу інтернет здійснюється нераціонально, без здійснення врахування специфіки вимог до товару від споживача, особливостей обраних ринків тощо [1].

Інтернет-магазин – це один із найперспективніших видів сучасної торгівлі в плані зменшення витрат на реалізацію і збільшення прибутку підприємства. Це інтерактивний сайт, на якому здійснюється рекламування товарів, приймаються та оброблюються замовлення, пропонуються різні варіанти оплати замовлених товарів.

Одними із найпоширеніших розрахунків при оплати товарів через Інтернет-магазини є безготівковий та готівковий розрахунки. Використовуючи безготівкову оплату після оформлення замовлення на доставку товару, покупець отримує рахунок на оплату. Після отримання покупцю залишається оплатити рахунок, перерахувавши кошти за товар з власного банківського рахунку на банківський рахунок продавця.

Безготівковий розрахунок використовується при необхідності здійснення передоплати за замовлений товар. Готівкою покупець розраховується в момент отримання товару від кур'єра у себе вдома чи в приміщенні офісу. Також слід підкреслити те, що післяоплата застосовується при доставці товарів поштою.

У момент отримання товару на поштовому відділенні покупець передає готівку для перерахування на банківський рахунок продавця; оплата сторонньому кур'єру – якщо покупець оплачує товари готівкою кур'єру, а кур'єр не є працівником продавця, останній може вносити отримані кошти не в касу продавця, а на його банківський рахунок. Значно рідше при Інтернет-торгівлі застосовується оплата за допомогою банківської платіжної картки (БПК) та електронними грошима. Електронні гроші для підприємства фактично є дебіторською заборгованістю компанії, що займається обслуговуванням електронних гаманців.

Облік операцій з реалізації товарів через мережу інтернет здійснюється в загальноновстановленому порядку. Дохід від реалізації у бухгалтерському обліку відображається в момент передачі права власності на товар покупцеві. Відповідно це відбувається, як правило, у момент вручення товару покупцеві.

До моменту вручення відправлення адресату право власності на нього належить продавцю, і він може заборонити його видачу, оформити повернення товару, переадресувати відправлення іншому замовнику, зменшити суму накладної плати, визначеної при оформленні відправлення, та ін. Специфіка такого виду продажу полягає ще і в тому, що інформація про дату вручення поштового відправлення замовнику надійде до продавця з деяким запізненням, а в обліку вона повинна бути відображена в тому періоді, в якому товар вручено покупцю.

Для обліку товарів, переданих підприємству поштового зв'язку для доставки замовникам, підприємству-продавцю доцільно відкрити окремий субрахунок у складі рахунку 28 "Товари" (наприклад, субрахунок 286 "Товари в дорозі") або ж використати з цієї метою субрахунок 283 "Товари на комісії". А при передачі товару кур'єру чи кур'єрській організації товар відображається на окремому субрахунку рахунку 281 "Товари на складі".

Отже, можна цілком впевнено сказати, що використання мережі інтернет для реалізації товарів покупцям має позитивні наслідки. Використання даного варіанту надає можливість не лише покупцям здійснювати більш зручнішу купівлю товару без необхідності особистого візиту до продавця, але й самому продавцю використовуючи різноманітні платформи для розміщення інформації про свій товар, додатково інформувати покупців про поповнення асортименту, проведення різноманітних акцій та залучати нових клієнтів.

Список використаної літератури:

1. Дубовик, Т. В. Інтернет-торгівля в Україні [Текст] / Т. В. Дубовик // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2013. – № 1 (87). – С. 20–28.

Мельник Е.Г., к.е.н,
доц. каф. фундаментальних та
обліково-фінансових дисциплін
Вінницький кооперативний інститут

ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Нематеріальні активи в даний час залишаються досить новими об'єктами вітчизняної системи обліку та аналізу, але, тим не менше, їх значення в виробничо-фінансовій діяльності організації велике. Вони виступають одним з інструментів, які забезпечують виконання організацією своїх функцій.

У той же час економічна сутність даного поняття ще не до кінця вивчена. Вважаємо, що це пов'язано, насамперед, із трактуванням самого поняття «нематеріальний актив». Так, нематеріальний актив (далі - НА) можна розпізнати, як самостійну одиницю за наступними ознаками:

Немонетарність – відповідно до п. 4 П(С)БО 19 “Об'єднання підприємств”, немонетарні активи – уся сукупність активів, окрім грошових коштів, еквівалентів грошових коштів та дебіторської заборгованості за фіксованою (встановленою) сумою грошей.

Відсутність матеріальної форми – актив спродукований матеріальною формою (причому матеріальний носій має вартість на багато нижчу, ніж вартість самого НА); або взагалі не має матеріальної форми.

Можливість ідентифікації – зауважимо, що вітчизняне П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”, а також інші законодавчі документи України не надають чіткі пояснення порядку ідентифікації активів. Але це прописано у Міжнародних стандартах, до яких варто звернутися.

Так, § 12 МСБО 38 “Нематеріальні активи” визначає, що актив вважають ідентифікованим, якщо він:

1. Може бути відокремлений, тобто його можна відокремити від суб'єкта господарювання і продати, передати, ліцензувати, здати в оренду або обміняти, незалежно від того, чи має намір суб'єкт зробити це, або

2. Виникає внаслідок договірних або інших юридичних прав, незалежно від того, чи можуть вони бути передані або відокремлені від суб'єкта господарювання або ж від інших прав та зобов'язань.

Ймовірність отримання вигоди – майбутню економічну вигоду від користування нематеріальним активом можна отримати шляхом зростання доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), економії витрат або у вигляді інших вигід, які є результатом користування нематеріальним активом

Вартість може бути достовірно визначена – відповідно до пп. 10-18 П(С)БО 8 “нематеріальні активи” підприємство самостійно оцінює нематеріальний актив. Крім того, дозволяється звернутися до спеціального професійного оцінювачі у разі виникнення випадків, обумовлених у Законі № 2658.

Отже, вище сказане дозволяє зробити висновок про те, що:

1) нематеріальним активом можуть бути права користування, а не самі об'єкти;

2) права, які ідентифіковано як нематеріальний актив, можуть виникати лише із договору (авторського, ліцензійного, купівлі-продажу тощо), оскільки саме із їх змісту зрозуміло про набуття підприємством прав і привілеїв. Крім того, важливо визначати у договорі чіткі умови, за яких суб'єкт придбання прав може ними користуватися;

3) права, що визнаються у Балансі (Звіті про фінансовий стан) як необоротні нематеріальні активи – це лише права, які дають можливість одержати багатократну економічну вигоду у майбутньому.

На сьогодні можна виділити різноманітні підходи до розуміння сутності нематеріальних активів – юридичний, економічний та бухгалтерський. Бухгалтерський підхід базується на юридичному та значною мірою не відповідає більш ліберальному економічному підходу, за яким від нематеріальних активів не вимагається наявності повного набору прав власності.

Існуюча ситуація, з розвитком постіндустріальної економіки, створює умови, за яких значна частина нематеріальних ресурсів підприємства не відображається в бухгалтерському обліку, що не дозволяє сучасним інноваційно-містким підприємствам та підприємствам, що базують свою діяльність на інтелектуальному капіталі здійснювати ефективне управління на основі бухгалтерської інформації.

Отже, в ході дослідження було встановлено що нематеріальні активи є категорією, так як в системі бухгалтерського обліку категорія є більш загальним значенням, так як відображає найзагальніші закономірні зв'язки і відношення, які існують у реальній дійсності.

До сьогодні розуміння сутності категорії «нематеріальні активи» не було однозначним, адже не існує єдиної точки зору щодо трактування поняття даної категорії. На підставі огляду та аналізу досліджених літературних джерел було запропоновано власне визначення нематеріальних активів, нематеріальні активи – це немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, тобто це “праця” або усі “розумові здібності” людей які можна застосувати у виробництві товарів і послуг, та які утримуються підприємством більше 1 року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для використання у виробництві та адміністративних цілях.

Осіпчук Д.С., І курс, гр. ООМ - 6, ФОФ
Науковий керівник – Жиглей І.В., д.е.н.,
проф. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

ВПЛИВ РЕФОРМИ ВАЛЮТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА НА ЗДІЙСНЕННЯ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Зовнішньоекономічна діяльність є важливою складовою економіки країни, оскільки завдяки таким операціям здійснюється не лише рух товарів і послуг, а і рух валютних ресурсів, що в свою чергу позитивно впливає на валютні резерви країни. Чим більше суб'єктів господарювання в країні займаються зовнішньою діяльністю, тим краще, адже це свідчить про певний рівень економічного розвитку цієї держави, про її вагомий вплив на зовнішньоекономічному ринку. Також зовнішня торгівля позитивно впливає і на розвиток підприємств – експортерів, оскільки це додаткові ринки збуту, це підвищення якості продукції, що виробляється для її відповідності світовим стандартам якості, це збільшення обсягів виробництва, що в свою чергу призведе до збільшення прибутків підприємства і т.д. Впродовж останніх років обсяги експорту мали тенденцію до зниження, що було зумовлено рядом політичних та економічних причин. Тому урядом України було прийнято рішення про здійснення певної лібералізації в сфері валютного регулювання.

Новий закон «Про валюту і валютні операції» разом із рядом постанов Національного банку України, покликані на стимулювання зовнішньоекономічної діяльності не лише в сфері торгівлі, а і в сфері руху капіталів. Положення нового закону внесли зміни як для фізичних так і для юридичних осіб у сфері розрахунків. Відтепер для фізичних осіб підвищується ліміт інвестицій за кордон та з'являється можливість купувати валюту онлайн, що є однозначним плюсом як для банку так і для її покупця, оскільки зменшуються ризики та знижуються витрати банківської установи на інкасацію.

Що ж стосується юридичних осіб, то тут нововведень значно більше.

По – перше, це збільшення строку розрахунків за експортно–імпортними операціями. Відтепер цей термін складає не 180 днів, а 365 днів, тобто ми бачимо збільшення цього терміну вдвічі. І це є однозначний плюс, оскільки не всі підприємства встигали за 180 денний термін здійснити оформлення товару чи отримати кошти від покупця і це дасть можливість уникнути санкцій, які застосовуються за порушення цього строку.

По – друге, за порушення строків розрахунків вже не будуть штрафувати у розмірі 100% від усієї суми операції та не накладатимуть заборону на здійснення ЗЕД діяльності, а натомість вводиться нарахування пені за кожний день прострочення у розмірі 0,3% суми неоподаткованих платежів або недоставленого товару.

По – третє, нововведення дозволяють вільно експортувати капітал. Тепер для цього не потрібно отримувати дозвіл в регулятора, але є встановлений ліміт не більше 2 мільйонів євро на рік і після його перевищення компанія не зможе здійснювати нові операції знову. Що є очевидним мінусом, оскільки викликає необхідність постійного контролю за обсягами операцій з капіталу з боку суб'єкта господарювання.

Ще одним кроком українського уряду для покращення інвестиційної привабливості України стало скасування Національним банком України реєстрації зовнішніх запозичень, що дозволяє підприємствам не звітувати перед НБУ за такі кошти. Також плюсом для здійснення експортних операцій виявилось скасування валютного контролю за операціями на суму до 150 тис.грн.

Замість валютного контролю, наявного на цей час, здійснюватимуть валютний нагляд. Проте валютному нагляду підлягатимуть операції на предмет відповідності вимогам валютного законодавства на суму від 150 тис. грн, як того вимагає законодавство у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення для здійснення обов'язкового фінансового моніторингу.

Зміни доторкнулися не лише до валютних операцій, а і до застосування штрафних санкцій за порушення їх здійснення. А саме: скасування ст. 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», яка передбачала застосування ряду санкцій за порушення законодавства у сфері валютного регулювання таких, як:

- зупинення зовнішньоекономічної діяльності;
- запровадження режиму індивідуального ліцензування;
- застосування штрафних санкцій.

З набранням чинності Закону України «Про валюту і валютні операції» ці санкції не матимуть чинності, проте все ж новим законом передбачено застосування штрафних санкцій, а також розширюються повноваження контролюючих органів. Відтепер штрафувати може не тільки

Національний банк України, а і Державна фіскальна служба. При цьому такі штрафні санкції можуть застосувати протягом шести місяців із дня виявлення порушення, але не пізніше ніж через три роки з дня його вчинення. Крім того, розмір штрафних санкцій, які будуть застосовувати, установлює саме ДФС.

Зі вступом в силу нового законодавства фіскальна служба отримає право проводити перевірки суб'єктів валютних операцій і вимагати від них усі необхідні документи щодо зазначених операцій. Натомість до цього часу вказаний орган таких повноважень не мав, оскільки все покладалося на НБУ. Перевірки фіскальна служба здійснюватиме стосовно юридичних і фізичних осіб – резидентів та нерезидентів України відповідно до положень Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». А для того, щоб ДФС та НБУ могли визначити, згідно із Законом чи ні проведено валютні операції, заплановано розробити критерії ризику вказаних операцій і їх градацію.

Введення нового законодавства має на мені усунення всіх існуючих обмежень на будь – які валютні операції. Однак всі одразу обмеження не можуть бути зняті. Принаймні до моменту стабілізації та покращення політичних та економічних умов України. Тому разом із прийнятим законопроектом залишаються і певні обмеження:

- обмеження репатріації дивідендів за кордон в іноземній валюті на суму в 7 мільйонів євро на місяць, а репатріації інвестицій (продаж нелістингових акцій та корпоративних облигацій) - сумою в 5 мільйонів євро на місяць;
- заборона надання кредитів (позик) в гривні нерезидентам;
- отримання зовнішніх запозичень виключно через один банк;
- купівля валюти на міжбанківському ринку для виконання зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами виключно через один банк і на умовах T+1;
- заборона купівлі валюти без зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами чи за кредитні кошти;
- збереження валютного нагляду за операціями взаємозаліку зобов'язань;
- збереження вимоги щодо обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь юридичних осіб у розмірі 50% .

З покращенням макроекономічних умов в Україні введені обмеження будуть поступово скасовуватися. І це є обумовленим, оскільки надання повної свободи дій на здійснення валютних операцій може призвести до значного відтоку капіталу закордон. Також певний період потрібен для банківської системи, яка повинна трансформуватися під нову ліберальну модель здійснення операцій. Оскільки скасовуються валютний контроль за деякими операціями, а вводиться валютний нагляд, то постає необхідність розробки принципів згідно з якими такий контроль здійснюватиметься.

Як ці нововведення вплинуть на експорт? Позитивно чи негативно? Зараз на це питання відповісти можна лише з теоретичної точки зору, а з практичної необхідно подивитися в динаміці на дію нових положень. Можна сказати, що вплив буде позитивним, оскільки введення певних свобод допоможе поживати експортні операції, але ряд обмежень все ж залишається, тому не варто чекати експортний бум у цьому періоді. А як ці нововведення розцінять самі експортери необхідно дослідити в подальшому з моменту введення в дію Закону України «Про валюту і валютні операції».

Що стосується бухгалтерського обліку, то тут все без змін. Відображення операцій в іноземній валюті згідно П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Первісно відображаємо актив в іноземній валюті за курсом на дату здійснення операції. Якщо актив є немонетарним, тобто не погашається грошовими коштами, то переоцінку не потрібно здійснювати. Найбільш яскравим прикладом немонетарної статті є авансові платежі, отримані підприємством в рахунок майбутньої поставки. Така заборгованість буде погашатися товаром чи послугами, а отже не потребує сплати грошових коштів і тому не є монетарною. Але необхідно зважати, що авансові платежі можуть надходити частинами і так само можуть поставлятися і товари (в залежності від умов договору), і відображення оцінки таких операцій буде щоразу за новим курсом на дату отримання кожної з частин авансу. З монетарними активами, які потребують сплати грошових коштів, потрібний контроль за їх переоцінкою і на дату погашення, і на дату балансу. Тому необхідним є жорсткий контроль за такими операціями для повного та точного відображення операцій з експорту в системі бухгалтерського обліку.

Отже, зміни в законодавстві мають на меті поживити зовнішньоекономічну діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання. Введення певних свобод повинно позитивно вплинути на зовнішньоекономічні операції підприємств, але все ж ряд обмежень, що залишилися не дозволять стрімко зрости обсягам експорту. Але і різке скасування всіх обмежень не матиме ефективності, оскільки це лише може дестабілізувати економічну ситуацію в країні. Тому послідовне скасування заборон дозволить усім суб'єктам ринкових відносин підлаштуватися під нову систему здійснення валютних операцій.

Пиріжок С.Є., к.е.н., доц. каф. фінансів, обліку та аналізу
Вечірко О.Г., викл. каф. фінансів, обліку та аналізу
Вінницький кооперативний інститут

РОЗВИТОК КЛАСИФІКАЦІЇ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Поглиблення інтеграційних процесів та розширення зв'язків з іноземними партнерами, зумовлює необхідність характерної для них системи організації бухгалтерського обліку і звітності, тісно інтегрованої з міжнародними стандартами, оцінкою аналітичних можливостей і переваг інформації, що міститься в бухгалтерській звітності, максимального використання її зовнішніми і внутрішніми користувачами в своїх інтересах.

В результаті розширюється коло користувачів облікової інформації про фінансовий та майновий стан підприємства, а також істотно підвищується інтерес учасників економічного процесу до об'єктивної і достовірної інформації про рух засобів підприємства, їх склад з метою здійснення ефективного управління.

Оскільки нематеріальні активи в даний час залишаються досить новими об'єктами вітчизняної системи обліку та аналізу, але мають велике значення в виробничо-фінансовій діяльності підприємства, то саме у цих умовах підприємства зіштовхуються з рядом проблемних питань, пов'язаних з бухгалтерським обліком операцій, пов'язаних із їх рухом та оцінкою, а саме з неопрацьованістю окремих законодавчих і нормативних документів, які регулюють їх облік, недостатністю в економічній літературі глибоких наукових і методичних розробок із досліджуваних питань, зокрема питань класифікації нематеріальних активів як об'єкта бухгалтерського обліку.

Так, для удосконалення діяльності підприємств та ефективної організації бухгалтерського обліку необхідно уточнити класифікацію нематеріальних активів, яка б носила комплексний характер, була б універсальною і дозволила б покращити значення основних показників, що характеризують ефективність діяльності підприємства.

Тому, важливе значення для одержання повної характеристики нематеріальних активів та наслідків здійснення операцій із ними має науково обґрунтована класифікація, оскільки кожному виду нематеріальних активів відповідає своя система облікового відображення, методів оцінки, аналізу, аудиту та управління, зумовлені здійсненням господарської діяльності.

Стверджуємо, що визначення загальних якостей об'єктів допомагає знайти загальні ключові абстракції і механізми, які в свою чергу призводять до спрощеної архітектури системи. Суворих методів розробки класифікації немає і немає методики, яка дозволяє виділяти класи та об'єкти. Немає таких понять, як "досконала структура класів", "правильний вибір об'єктів". Тому вибір класів є компромісним рішенням вибору ознак класифікації.

Тому нами доповнені класифікаційні ознаки нематеріальних активів, розкрито їх зміст і, таким чином, виділені їх види: за галузями (використовувані в промисловості, застосовувані в сільському господарстві, необхідні в лісовому господарстві, використовувани в будівництві, застосовувані в транспорті, терміни, що вживаються в інших галузях); за функціональним призначенням (виробничі, невиробничі); за натурально – речовою ознакою (об'єкти інтелектуальної власності; ділова репутація); за відношенням до процесу експлуатації (функціонуючі (працюють), нефункціонуючі (непрацюючі)); за термінами використання (від 1 до 5 років; від 5 до 10 років; від 10 до 20 років; понад 20 років); за можливістю використання механізму амортизації (амортизуються, чи не амортизуються); за нормативним регулюванням (регульовані патентним правом; регульовані авторським правом; регульовані іншими галузями права); за ступенем відчуження (відчужувані, невідчужувані); за ступенем впливу на фінансові результати підприємства (об'єкти, які надають пряме вплив, об'єкти, які надають непрямий вплив); за етапами життєвого циклу виробу (на етапі розробки товару, на етапі виведення на ринок, на етапі зростання, на етапі зрілості, на етапі занепаду); за стадіями кругообігу руху коштів (на стадії процесу постачання, на стадії виробництва продукції, на стадії продажу продукції); за відношенням до суб'єкта господарювання (зовнішні, внутрішні).

Таким чином, узагальнені наявні в економічних джерелах класифікаційні ознаки і уточнені їх групи. Крім того, нами розроблені додаткові ознаки і розкрито їх зміст (по етапах життєвого циклу виробу, за стадіями кругообігу руху коштів, по відношенню до суб'єкта господарювання).

Уточнення класифікації нематеріальних активів за вказаними ознаками, на наш погляд, може бути одним з основних аспектів ефективної організації їх обліку, внутрішньогосподарського аналізу і контролю. Отримані результати необхідні для подальшого розгляду питань системи обліково-аналітичного забезпечення управління нематеріальними активами, які і будуть представлені в подальших дослідженнях.

**Поплавська В.В., аспір. каф. обліку і аудиту, ФОФ
Науковий керівник – Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.,
зав. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет**

ОБЛІКОВЕ ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ТОРГОВЕЛЬНИМИ МАРКАМИ: НОВІ ОБ'ЄКТИ

На сучасному етапі економічного розвитку України особливого значення набувають торгові марки, які відображаються у складі нематеріальних активів підприємства. Торговельна марка є інструментом і об'єктом управління та потребує чіткого правового регулювання для ефективного розвитку бізнесу. З юридичної точки зору правове регулювання власності на торговельну марку здійснюється на основі ряду нормативно-правових документів. Правове регулювання відносин, які виникають у зв'язку з набуттям, здійсненням та захистом прав інтелектуальної власності на торговельну марку передбачене Конституцією України, Цивільним кодексом України (далі – ЦК України), Господарським кодексом України, Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», іншими нормативно-правовими актами України, а також відповідними чинними міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Найбільш важливими міжнародними договорами про охорону торговельних марок є Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 р., Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р., а також Угода ТРІПС 1994 р. Також 28.03.2006 р. був прийнятий Сінгапурський договір про закони щодо товарних знаків, який запроваджує єдині процедурні норми і правила та застосовується до всіх видів торговельних марок, які можуть бути зареєстровані в даній юрисдикції, а також санкціонує використання електронних засобів зв'язку. Основними документами, які визначають порядок реєстрації є Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків 1891 р і Протокол до неї 1989 р., а також Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків 1957 р. В Європі було прийнято Регламент № 207/09 від 26.02.2009 р. про торговельну марку, дозволяє власникам торговельних марок проходити єдину процедуру реєстрації, визнану в державах Європейського Співтовариства.

Відповідно до Цивільного Кодексу України під торговельною маркою розуміється будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншим особам. Поширеність торговельних марок очевидна. З кожним роком все більша кількість підприємств використовує моделі та методи брендів у своїй діяльності, про це свідчать показники роботи Укрпатенту. Станом на 1 лютого 2019 року (за 1992 року) до державних реєстрів внесено 550 542 охоронні документи на об'єкти промислової власності, а саме: 253 647 свідоцтв на знаки для товарів і послуг з урахуванням розділених реєстрацій. Незважаючи на використання торговельних марок у господарській діяльності підприємств в системі бухгалтерського обліку відсутня інформація про наявність і вартість торговельних марок. Однією із причин не відображення торговельних марок у бухгалтерському обліку є відсутність нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення обліку торговельних марок у складі нематеріальних активів.

Існуючі підходи до побудови методики бухгалтерського обліку торгових марок та брендів можуть відрізнитись, залежно від того чи придбані такі активи, чи були створені самим підприємством. Важливе місце для визнання нематеріального активу займає його ідентифікація. Згідно п. 4 П(С)БО 8 нематеріальні активи – це немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифікованими і зберігають на підприємстві з цілю подальшого використання протягом року або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік для виробництва, в адміністративних цілях і для надання в оренду іншим особам. Витрати підприємства на створення власної торгової марки підлягають відображенню в складі витрат того звітного періоду, в якому вони були створені згідно П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [2]. Таким чином, внутрішньостворені торговельні марки не можуть відображатись у складі нематеріальних активів підприємства, а визнаються витратами періоду.

Придбані торгові марки зараховується на баланс підприємства по сумі, яка складається з витрат на придбання [2]. Тобто первісна вартість придбаної торгової марки складається із ціни (вартості) придбання, мита, не прямих податків, які не підлягають відшкодуванню та інших витрат пов'язаних з придбанням такого нематеріального активу та доведенням його до стану придатного до експлуатації. При цьому фінансові витрати не включаються до первісної вартості таких нематеріальних активів, придбаних повністю або частково за рахунок запозичень (за виключенням фінансових витрат, включених в собівартість згідно П(С)БО 31 «Фінансові витрати» [3].

Згідно п. 64 МСФЗ 38 «Нематеріальні активи, витрати на створення власної марки по суті не можна відділити від витрат на розвиток всього підприємства, тобто такі об'єкти не визнаються нематеріальними активами [1]. Деякі спеціалісти вважають, що до первісної вартості нематеріального актива не відносяться витрат на дизайнерську розробку торгової марки, а ось вартість реєстрації торгової марки

вже формує вартість такого нематеріального активу. Хоча така думка не є співставною не з П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» ні з МСБО38 «Нематеріальні активи».

Такі витрати доцільно відображати на рахунок 93 «Витрати на збут», адже ціллю виробництва продукції під конкретною торговою маркою є просування на ринку. Якщо мова йде про придбання торгової марки за угодою про передачу виключно майнових прав, то такі витрати потрібно вважати нематеріальними активами та відображати на рахунках 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» та 123 «Права на комерційні позначення». Існуючі підходи до облікового відображення торгових марок згідно П(С)БО 8 та МСФЗ 38 наведено на рис. 1.

Серед останніх досліджень ще одним з нових об'єктів бухгалтерського обліку, виникнення яких пов'язане з розвитком мережевих структур є мережеві торговельні марки, які створюються учасниками мережі для покращення контролю за діяльністю, якістю продукції, що виробляється, для формування цінової політики мережевої структури тощо. Такі торговельні марки мають назву власних (приватних) торговельних марок (private labels), оскільки товари, які виробляються для реалізації в мережі, створюються на замовлення або сторонніми підприємствами, або іншими учасниками мережевої структури, що не займаються безпосередньо реалізацією продукції. Найбільш поширеним прикладом використання таких торговельних марок в Україні є роздрібні мережі, ритейлінгові компанії, диверсифіковані виробничі компанії.

Рис. 1. Існуючі підходи до облікового відображення торгових марок згідно П(С)БО 8 та МСФЗ 38

Щодо відображення в бухгалтерському обліку різних видів мережевих активів є однаковим, однак відмінним є порядок їх оцінки в бухгалтерському обліку, що визначається особливостями їх використання в господарській діяльності учасників мережевих структур. Мережеві торговельні марки слід розглядати як знаки для товарів та послуг та для відображення в бухгалтерському обліку слід використовувати рахунок 123 «Права на комерційні позначення», зокрема субрахунок 123.1 «Мережеві активи». Витрати пов'язані зі створенням мережевих активів запропоновано обліковувати на субрахунку 154.1 «Придбання (створення) мережевих активів» [4, с. 216-217]. На даний момент часу фінансова звітність бренду майже ніколи не оголошується, доки не піднімається питання про його купівлю або продаж.

Таким чином, згідно з чинним законодавством у бухгалтерському обліку як нематеріальні активи дозволено відображати ті торговельні марки, які були придбані, отримані безкоштовно або отримані в обмін на інші активи (залучені). А торгові марки, що були створені підприємством (власні) не визнаються нематеріальними активами, а вважаються витратами звітного періоду та можуть бути віднесені до інших витрат операційної діяльності або витрат на збут. Щодо запропонованого автором підходу до облікового відображення внутрішньостворених мережевих активів хоча він і суперечить наведеному в п. 9 П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», однак дозволяє відобразити наявні у учасників мережевої структури переваги, які з'являються у них при її створенні.

Список використаної літератури:

1. МСБО 38 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс].Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050.
2. П(с)БО 8 «Нематеріальні активи», [Електронний ресурс].Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
3. П(с)БО 31 «Фінансові витрати», [Електронний ресурс].Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>.
4. Юхименко-Назарук І.А. Розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку в контексті неінституційної теорії[текст]: монографія/ І.А. Юхименко-Назарук. – Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2017. – 216-217 с.

**Почтаренко Н.В., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.,
зав. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет**

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з розробки його облікової політики, яка передбачає вибір комплексу методичних прийомів, способів та процедур організації і ведення бухгалтерського обліку підприємством з числа загальноприйнятих в державі. Облікова політика – одне з важливих питань організації бухгалтерського обліку, правильне оформлення якого сприяє достовірному визначенню фінансового результату і вимагає правильного оформлення, повного розкриття у фінансовій звітності. Розробляючи методи і принципи облікової політики, підприємства повинні враховувати її вплив на суми визнаних витрат або доходів, фінансові результати. Як правило, облікова політика, сформована підприємством, уточнює моменти визнання витрат та сприяє поданням достовірної фінансової інформації [2].

Закон про бухгалтерський облік визначає облікову політику досить коротко: «облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [1].

Формування облікової політики щодо необоротних активів є одним з найважливіших і принципових етапів складання наказу про облікову політику. В наказі про облікову політику щодо основних засобів необхідно відобразити усі принципові питання, відповідальність за визначення яких, згідно з законодавством, покладена на власника підприємства. Тому до формування облікової політики необхідно підходити виважено і відповідально. Найбільш повне розкриття інформації щодо основних засобів та інших необоротних матеріальних активів в наказі про облікову політику дозволить усім зацікавленим користувачам упевнитись, що звітність підприємства містить достовірну інформацію, яка відповідає обраним обліковим принципам і реально відображає фінансове становище і результати діяльності підприємства.

Основними об'єктами необоротних активів, які мають бути обов'язково описані в наказі про облікову політику підприємства є: основні засоби, малоцінні необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, фінансові інвестиції.

Серед необоротних активів підприємства найбільшу частку, як правило, становлять основні засоби. Для ефективного використання основних засобів необхідно правильно відобразити їх в обліку та вирішувати пов'язані з цим процесом проблеми.

Облік наявності, руху, використання та інших операцій з основними засобами здійснюється відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Облікова політика підприємства в частині основних засобів складається з основних елементів: – визнання основних засобів та встановлення розмежування основних засобів і малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА); – первісної оцінки; – методів амортизації; – визначення ліквідаційної вартості основних засобів; – обґрунтування необхідності та процедури проведення переоцінок; – відображення в обліку витрат на поліпшення основних засобів, диференціації підходів у обліку до основних засобів тощо.

Методи, принципи та процедури обліку необоротних активів – основних засобів, нематеріальних активів та фінансових інвестицій – встановлені відповідними стандартами – П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції».

Найпроблемнішою ділянкою облікової роботи є нарахування амортизації основних засобів. Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання об'єкта основних засобів. Також проблемною складовою є переоцінка необоротних активів та періодичність зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку.

Отже, формування та реалізація правильно обраної облікової політики є тим інструментом, який дозволяє керівництву підприємства не тільки побудувати бухгалтерський облік таким чином, щоб максимально задовольнити їх потреби в інформації для управління своєю власністю, а й впливати на рівень доходів, прибутку, інвестиційну привабливість підприємства, податкові відносини. Тому до формування облікової політики підприємства необхідно підходити з усвідомленням відповідальності.

Список використаної літератури:

1. Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16.07.1999 р. – Режим доступу: <https://byhgalter.com/zu-buxgalterskij-oblik-ta-fin-zvitnist-zmini-z-2018-roku/>.
2. Амбросов В.Я. Облікова політика в агроформуваннях / В.Я. Амбросов, Т.Г. Маренич // Економіка АПК. – 2004. – № 7. – С. 96-99 -Режим доступу: http://e-cat.scilib.chnu.edu.ua/cgi/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe.

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ

Раціональне та ефективне використання державних коштів є основним завданням державного управління. Одним із інструментів забезпечення соціально-економічного розвитку та стабільного росту економіки є публічні закупівлі. За останнє десятиліття в Україні на рівні законодавства, що регулює сферу державних закупівель, було проведено багато реформ для забезпечення прозорості та ефективності використання державних фінансів.

Найбільшим досягненням нової системи стало запровадження електронної системи закупівель «ProZorro», що дало можливість малому та середньому бізнесу брати участь у торгах, що збільшило конкуренцію між учасниками. Але головним досягненням запровадження електронної системи вважається економія публічних коштів, про показники якої постійно висвітлюється на офіційному сайті публічних закупівель. На сьогодні цей показник складає 62,35 млрд. грн. Але відповідно до рішення Рахункової палати України «Про розгляд Звіту про результати аналізу стану публічних (державних) закупівель в 2017 році» №13-1 від 31.05.18 р. методологія розрахунку економії бюджетних коштів відсутня, що унеможливує офіційний аналіз та оцінку економії бюджетних коштів під час застосування інформаційно-телекомунікаційної системи «ProZorro». Тобто, інформацію, яка надається для публічного використання не можна вважати достовірною. Повноваженнями із збору інформації про здійснення публічних закупівель на сьогодні не наділена ні одна державна служба, а отже виявити обсяг використаних коштів, кількість укладених договорів за рахунок бюджетних коштів та економію бюджетних коштів офіційно визначити неможливо.

На сьогодні у системі ефект економії бюджетних коштів розраховується як різниця між очікуваною вартістю закупівлі та фактичною вартістю укладених договорів. Очікувана вартість закупівлі визначається замовником під час оприлюднення оголошення по закупівлі та показує максимальну суму коштів, що може бути витрачена замовником за окремим договором закупівлі, що є досить суб'єктивним показником, оскільки під час встановлення початкової ціни контракту не враховується обґрунтованість та реальна ринкова вартість предмета закупівлі. Фактична вартість затверджується під час укладення договору за результатом закупівлі, і є, як правило, мінімальною ціною пропозицією за окремим контрактом.

Оперативну оцінку ефективності використання бюджетних коштів доцільно розраховувати по конкретній закупівлі, при цьому цей показник доцільно виразити у відсотках та розраховувати по формулі:

$$E = \frac{\text{Споч} - \text{Сдог}}{\text{Споч}} \times 100\%, \text{ де}$$

С поч. - очікуваною вартістю закупівлі,

С дог. - фактична вартість за укладеним договором.

Якщо результат дорівнює нулю, то закупівля є неефективною, та є реальною при використанні бюджетних коштів на допорогові закупівлі та закупівлі за переговорною процедурою, тобто без застосування відкритих торгів, у зв'язку із відсутністю очікуваної вартості пропозиції. У випадку отриманого показника менше 5% - ефективність використання бюджетних коштів вважається низькою, і є необхідність стимулювання окремих галузей, залучення постачальників, дослідження ринку. Якщо показник більше 20%, то можна сказати про спекулятивну ефективність, що стала наслідком маніпуляції з початковою ціною контракту та потребує додаткової уваги щодо виконання договору переможцем торгів.

Така оцінка закупівель в повній мірі не відображає реальну картину економії державних коштів та не дає оцінку ефективності закупівель, але її доцільно використовувати під час оперативного аналізу для оцінки економії державних коштів при певних закупівлях. При такій оцінці не враховується ряд важливих показників: рівень конкуренції, дотримання законодавства під час розміщення пропозицій, ступень виконання контрактів. Питання виникають і щодо формування очікуваної вартості пропозицій, оскільки не враховує реальних умов ціноутворення. Тому для розрахунку економії бюджетних коштів необхідно розробити та затвердити на законодавчому рівні аналітичну оцінку ефективності бюджетних коштів, яка б використовувалася у системі. Це має бути комплексний показник який врахує всі етапи процесу бюджетних закупівель: планування, оприлюднення закупівлі, виконання контракту, що буде давати повне уявлення про економію бюджетних коштів. На сьогодні показник економії бюджетних коштів відрізняється при дослідженні різних джерел інформації, у зв'язку відсутністю єдиної методики аналізу.

Радчук І.В., І курс, гр. ЗОО-18-2м, ФОФ
 Науковий керівник – Грабчук І.Л., к.е.н.,
 доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА: ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРНІ РИСИ

В сучасних умовах особливо важливими є питання забезпечення економічної безпеки як для держави, так і для підприємства. Незважаючи на те, що найчастіше авторами виділяються такі складові економічної безпеки, як демографічна, енергетична, виробнича, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова, найбільше значення саме для підприємств має фінансова складова безпеки. Так, в умовах політичної та економічної нестабільності потребують вирішення питання розробки інструментів антикризового управління підприємствами, оскільки ситуації, які складаються в їх діяльності, можуть бути найрізноманітнішими, тому це вимагає від підприємств діяти відповідно до нестандартних, кризових ситуацій, використовуючи специфічні інструменти управління.

На сьогоднішній день можна стверджувати про відсутність єдиного переліку зовнішніх, внутрішніх методів та інструментів оцінки фінансової безпеки підприємства. Проводяться дослідження фінансової стійкості підприємств, аналізуються різні аспекти покращення фінансового менеджменту; велика кількість наукових робіт присвячена дослідженню питань ліквідності та підприємницьких ризиків. В той же час недостатньо досліджень, які дозволяють сформулювати цілісне бачення інструментарію обліково-аналітичного забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Проведений аналіз літературних джерел з проблем фінансової безпеки дозволив нам виявити ряд проблем в даній сфері, зокрема:

- відсутність загальноприйнятого змістовного визначення даного поняття, адже ще чітко не встановлено взаємозв'язок між фінансовою безпекою держави та підприємства;
- відсутня обґрунтована система показників і критеріїв для кількісної оцінки рівня фінансової безпеки;
- не існує загальноприйнятих граничних значень рівня фінансової безпеки для різних ситуацій;
- відсутня класифікація загроз, що знижують рівень фінансової безпеки підприємства, і переліку ризиків, що викликаються ними;
- відсутня ґрунтовна характеристика фінансових регуляторів безпеки та стабільності функціонування підприємства;
- відсутня науково обґрунтована система заходів обліково-аналітичного характеру забезпечення фінансової безпеки підприємств.

Проте ідентифікація і класифікація загроз фінансовій безпеці підприємства, їх індикаторів, формування системи забезпечення фінансової безпеки, обґрунтоване формулювання завдань і функцій суб'єктів цієї системи, обґрунтування системи заходів, зокрема і обліково-аналітичного характеру залежить від чіткого розкриття сутності даного виду безпеки, її характерних рис.

Фінансову безпеку слід розглядати на різних рівнях. Як правило, науковці визначають макрорівень, мезорівень та мікрорівень (рис. 1).

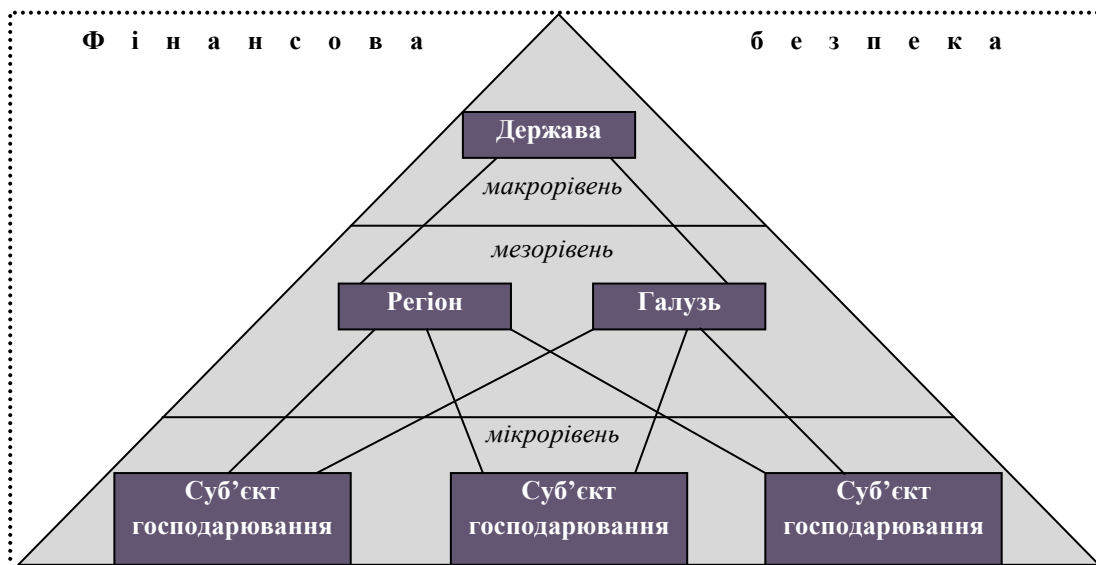

Рис. 1. Рівні формування фінансової безпеки

Як бачимо, не можна ототожнювати безпеку суб'єкта господарювання та державну безпеку. Ці елементи є взаємопов'язаними, зокрема фінансова безпека держави в розрізі її складових (наприклад, безпека інвестиційного сектору) залежить від фінансової безпеки конкретних підприємств. В свою чергу, залежність безпеки окремого підприємства від фінансової безпеки держави зумовлюється різноманітністю інтересів суб'єктів господарювання, їх прагненням до збільшення прибутку, гострою конкурентною боротьбою.

Аналіз наукової літератури з питань економічної безпеки дозволив нам узагальнити і доповнити сутнісні характеристики фінансової складової безпеки підприємства наступним чином (рис. 2).

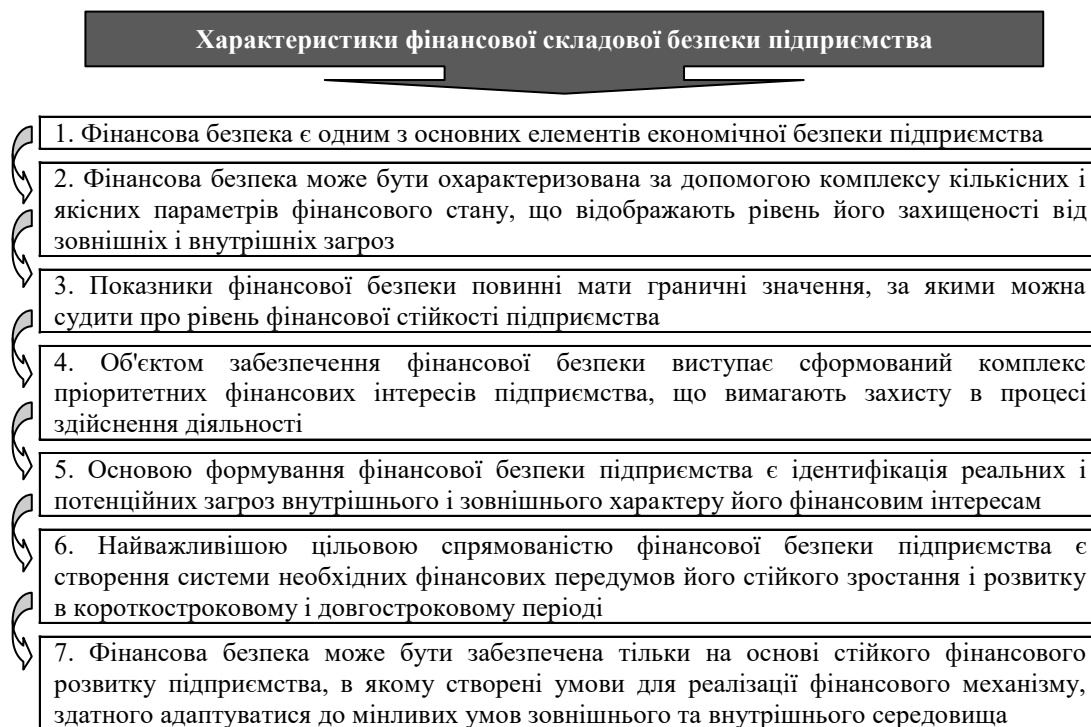

Рис. 2. Сутнісні характеристики фінансової безпеки підприємства (узагальнено за [2; 3])

Фінансова безпека підприємства представляє собою такі умови найбільш ефективного використання фінансових ресурсів підприємства, які попереджують загрози та забезпечують стабільність функціонування підприємства. Дотримання умов фінансової безпеки на постійних умовах забезпечить стабільне функціонування підприємства та дозволить досягати поставлених цілей діяльності. З цією метою найбільш доцільним є застосування такого інструментарію забезпечення фінансової безпеки підприємства, як фінансовий аналіз та фінансовий менеджмент, фінансове планування та прогнозування [1], резервування. Ефективне використання наведених інструментів вимагає оперативної інформації, що можливе тільки в умовах раціональної організації бухгалтерського обліку.

Проведений аналіз наукових досліджень дав можливість визначити, що не дивлячись на різні погляди на проблему визначення сутності фінансової безпеки та виділення ряду її характерних рис, серед функціональних елементів стану забезпечення безпеки підприємства фінансова складова вважається основною та важливою, оскільки в ринкових умовах господарювання фінансове забезпечення є важливим елементом будь-якої економічної системи.

Список використаної літератури:

1. Бреус С.В., Москалец М.В. Фінансова безпека як складова економічної безпеки підприємства // Інформаційно-аналітичне забезпечення ефективності діяльності підприємств у контексті економічної безпеки в умовах інтеграції з ЄС : матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (27 травня 2016 р., м. Київ). К.: КНУТД, 2016. С. 29-30
2. Соровкина О.Н. Сущностные характеристики финансовой безопасности предприятия // Альманах современной науки и образования. Тамбов: Грамота. № 6 (49). 2011. С. 224-225. URL: www.gramota.net/materials/1/2011/6/73.html
3. Якушина Н.В. Финансовая безопасность предприятия // Вестник ГУУ. 2013. №11. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/finansovaya-bezopasnost-predpriyatiya>.

Романова А.В., 1 курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Хоменко Г.Ю., к.е.н., доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

КРЕАТИВНИЙ ОБЛІК І ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ДАНИХ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Останні кілька років дуже змінили світову економіку. Безсумнівно, величезний вплив на її зміну та розвиток мають прогресивна глобалізація та інтеграція, а також виникненням і розвиток Інтернету та новітніх технологій. Ці всі процеси змінили умови діяльності суб'єктів господарювання.

Початок ХХІ століття ознаменувався розкриттям негативних випадків результатів ведення творчого бухгалтерського обліку (Enron, WorldCom), що суттєво похитнуло довіру інвесторів до фінансової звітності компаній, зокрема, її прозорості і достовірності інформації, що міститься в ній. Все це є результатом ведення креативного обліку у поєднанні з нечесністю аудиторських фірм. І у підсумку зіграло дуже негативну роль у формуванні довіри користувачів фінансової звітності до принципів управління вартістю підприємств, що, як показала практика, були спрямовані на збільшення багатства акціонерів компаній.

Перехідний період в розвитку бухгалтерського обліку в Україні характеризується протистоянням представників ідеологій “соціалістичного” та “капіталістичного” обліку. Дискусія на тему “Який облік є кращим (достовірним, інформативним), радянський чи ринковий?” триває і по сьогодні. На жаль, до цієї дискусії залучилась лише незначна кількість науковців, більшість українських вчених і дослідників-обліковців, особливо “нове” покоління, досить кон'юнктурно, і вже постфактум, досліджують особливості впровадження зарубіжних напрацювань в національну систему бухгалтерського обліку (НСБО). Однак, на нашу думку, в переважній більшості випадків такі “поверхневі” дослідження та спроба особистої інтерпретації міжнародних моделей обліку (IAS/IFRS, US GAAP, Директиви ЄС), без глибокого аналізу їх сутності, зумовлює виникнення недоречностей та проблем в методології бухгалтерського обліку [1, с. 88].

У результаті численних шахрайств і банкрутств холдингів і компаній в США і в Європі на початку ХХІ століття спостерігається зростаючий інтерес до якості формування та представлення показників фінансової звітності, їх аудиторської перевірки та ефективності функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві.

Легенчуком С.Ф. встановлено, що бухгалтерський облік може бути віднесений до прикладних мистецтв, тобто в обліку існує можливість прояву певної бухгалтерської творчості. Повністю бухгалтерський облік може бути креативним або творчим лише тоді, коли він ведеться як в межах, так і з порушенням встановлених законодавчих норм та принципів обліку [1, с. 99].

При визначенні причин фальсифікації фінансової звітності слід враховувати наступне: 1) прагнення менеджерів компанії безпричинно піднімати вартість акцій, пояснюючи це нібито зростанням власного капіталу, виплата непристойно високих заробітних плат персоналу, тобто все це роздувається нібито велика повітряна куля, яка обов'язково вибухне на весь світ; 2) людська жадібність, егоїзм, відсутність професійної етики та елементарного почуття відповідальності в осіб, відповідальних за управління та облік у компанії; 3) невідповідність представлення показників фінансової звітності реальному стану підприємства, оскільки змінюється розуміння сутності фінансової звітності, з інформаційного джерела звітність стає візитною карточкою компанії, тому її показники менеджери компанії прагнуть показати у кращому світлі, щоб справити позитивне враження на світовому ринку; 4) конфлікт інтересів власників та керівництва, яке на відміну від власника має більше інформації щодо конкретного становища компанії та особливостей її діяльності; 5) наявність тиску з метою задоволення ринкових очікувань, а також наявність тиску з боку інвесторів та кредиторів, які бажають у короткостроковій перспективі задовольнити свої потреби; 6) перетинання тонкої межі між креативним обліком та достовірною презентацією показників фінансової звітності, неправдиве подання звітів компанії з метою відображення більш позитивної картини про підприємство задля отримання грошових вигід менеджерів компанії; 7) наявність альтернатив в обліку, що призводить до використання найбільш вигідних методів оцінки в обліку; 8) глобалізаційні процеси у світі, що унеможливають здійснення ефективного контролю на всіх рівнях.

Всі ці зазначені причини на сьогодні є основними факторами ризику формування та представлення неправдивої інформації про становище тієї чи іншої компанії на світовому ринку, а креативний облік в тій чи іншій мірі стає зручним знаряддям у забезпеченні інтересів тієї чи іншої групи персоналу або власників компанії.

Список використаної літератури:

1. Легенчук С.Ф. Креативний облік в національній системі бухгалтерського обліку / С.Ф. Легенчук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 2 (14). – Житомир: ЖДТУ, 2009. – С. 88-101.

Сацюк Т.В., I курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Поліщук І.Р., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Необхідність ефективного управління розподілом прибутку визначається його роллю у виробничому, екологічному та соціальному розвитку суб'єктів господарювання як джерела реалізації соціальної відповідальності бізнесу. Одержання прибутку внаслідок здійснення господарської діяльності підприємства забезпечує майнові та немайнові інтереси всіх суб'єктів, причетних до цієї діяльності, а саме: власників, управлінський персонал, виробничих працівників та держави.

Управлінський персонал та виробничі працівники зацікавлені в спрямуванні прибутку на матеріальне заохочення, соціальний розвиток підприємства. Власників підприємства цікавить систематичність виплати дивідендів і спрямування прибутку на оновлення необоротних активів. Таким чином, постає питання справедливого розподілу одержаного прибутку для дотримання майнових і немайнових інтересів суб'єктів, які брали участь у його одержанні.

Прибуток як економічна категорія виконує п'ять функцій:

1. Оцінювальна – прибуток вимірює ефективність використання ресурсів.
2. Стимулююча – прибуток збільшує можливість розширення виробництва і зростання масштабів бізнесу за рахунок того, що виступає джерелом формування фондів стимулювання: фонду заохочення; фонду розвитку виробництва; фонду соціального розвитку; фонду виплати дивідендів тощо.
3. Розподільча функція прибутку полягає в тому, що підприємство розподіляє фінансовий результат до оподаткування на податок на прибуток і чистий прибуток. Тобто прибуток виступає інструментом розподілу ресурсів у суспільстві між підприємством та бюджетом.
4. Інформаційна – прибуток забезпечує підприємство інформацією про оцінку його діяльності, а також про попит і пропозицію товару на ринку, даючи тим самим повідомлення про необхідність коригувати обсяги діяльності.
5. Відтворювальна – прибуток є джерелом розширеного відтворення матеріально-технічної бази підприємства.

Горошанська О.О. та Кащена Н.Б. визначають два етапи розподілу прибутку: 1) розподіл загального прибутку (прибуток до оподаткування на податок на прибуток і чистий прибуток); 2) розподіл чистого прибутку (капіталізація і споживання). До капіталізації відносять збільшення зареєстрованого (пайового) капіталу, збільшення резервного капіталу, інші цілі, пов'язані з виконанням соціальних програм і розширенням виробництва. До споживання відносять обсяг виплачених дивідендів, покриття збитку минулих років, інші напрями споживання прибутку [1, С. 1067].

Поділ напрямів розподілу прибутку на капіталізацію і споживання повинен бути узгоджений зі стратегією розвитку підприємства: забезпечення майнових інтересів власників, забезпечення майнових інтересів управлінського персоналу, забезпечення майнових інтересів виробничих працівників, стратегія безперервності виробничого процесу, кондиційності продукції, розвитку суспільства. Найкращий варіант, коли при розподілі прибутку враховуються майнові інтереси всіх учасників господарського процесу. Виробництво якісної і безпечної продукції на оновленій технологічній лінії висококваліфікованими і вмотивованими працівниками забезпечить в подальшому приріст прибутку, а отже і дивідендами власників.

На розподіл прибутку впливають зовнішні фактори: система оподаткування, рівень інфляції, економічна ситуація в країні, рівень конкуренції, попит і пропозиція товарів на ринку, відсоткова ставка на кредити. До внутрішніх факторів слід віднести: обсяги, цінова політика, рівень підприємницького ризику, дивідендна політика, корпоративна культура на підприємстві, плінність кадрів, стадія життєвого циклу, сезонність, оновлення технологічних ліній відповідно до науково-технічного прогресу.

Отже, під час розробки стратегії розподілу прибутку слід враховувати, що він виступає основним джерелом фінансування розвитку підприємства та зростання доходів його власників. Для зміцнення рентабельності, конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства необхідно частку прибутку розподілити між власниками, управлінським персоналом, виробничими працівниками. Справедливий розподіл прибутку буде забезпечувати розширення масштабів та безперервність господарської діяльності через підвищення продуктивності праці працівників, кондиційності продукції.

Список використаної літератури:

1. Горошанська О.О., Кащена Н.Б. Аналітичне забезпечення управління розподілом прибутку підприємства // Економіка і суспільство. 2017. № 13. С. 1065-1071.

Седляр В.М., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Легенчук С.Ф., д.е.н., проф.,
зав. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ІНЖИНІРИНГ В УПРАВЛІННІ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних ринкових умовах, де постійно відбуваються зміни, виникає необхідність формування нових способів і методів управління діяльністю підприємства. Найновішим із таких є бухгалтерський інжиніринг. Даний метод потребує детального розгляду і дослідження, оскільки це є надзвичайно актуальним дослідженням.

Бухгалтерський інжиніринг є новим методом з позиції облікової теорії, проте, досить поширеним практичним інструментом перезавантаження обліково-інформаційних систем у суб'єктів суспільного інтересу.

Відповідно, дискусійними є тлумачення категорійного апарату щодо бухгалтерського інжинірингу різними науковими колами України та зарубіжних наукових спільнот. Поки практики розробляють і впроваджують методи бухгалтерського інжинірингу, досить вдало використовуючи при цьому інструментарій архітектоніки і конструювання, теоретики знаходяться в пошуках влучних тлумачень понять і категорій, аби їх зрозуміли і підтримали практики. За останні десять років в Україні появилось чимало наукових праць з відповідним тематичним спрямуванням.

Основною метою застосування бухгалтерського інжинірингу є розробка нової або модернізація і раціоналізація існуючої облікової інформаційної технології, яка забезпечить швидке генерування облікової інформації стратегічного характеру та в цілому підвищить ефективність функціонування облікової системи, підвищить її відповідність зростаючим потребам користувачів. Однією з основних причин, що зумовлює доцільність застосування інжинірингу в бухгалтерському обліку є здатність побудови на його основі системи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту, що підвищує ефективність управління наявними операціями та бізнес-процесами, дозволяє ідентифікувати загрози і ризики внутрішнього і зовнішнього середовища, що є особливо актуальним в умовах проявів світової фінансово-економічної кризи. Як відмічає з цього приводу І.М. Ткач [3] в період економічної кризи виживуть і одержать подальший розвиток ті інституційні одиниці, які зможуть реалізувати основні управлінські орієнтири управління змінами, одним із основних серед яких є інжинірингові інструменти.

Бухгалтерський інжиніринг можна віднести до одного із видів фінансового інжинірингу, який визначається сучасними дослідниками як проектування, розробка і реалізація інноваційних фінансових інструментів і процесів, а також творчий пошук нових підходів до вирішення проблем в сфері фінансів [2]. Зокрема, Дж.Ф. Маршалл та В.К. Бансал [2] відмічають про необхідність включення до складу робочих фінансово-інженерних груп бухгалтерів корпорацій та спеціалістів з оподаткування, що є свідченням поширення практики бухгалтерської інженерії в американських корпораціях. Однак, враховуючи те, що подібні розробки є комерційною таємницею більшості підприємств, публікації з даної тематики практично відсутні в фаховій обліковій літературі.

Бухгалтерський інжиніринг передбачає застосування творчих та інноваційних підходів до удосконалення фінансового обліку як інформаційної технології, що забезпечує надання інформації для прийняття управлінських рішень, використання якого дозволяє одержати якісний стрибок в функціонуванні такої технології, що передбачає підвищення рівня задоволення потреб користувачів облікової інформації.

Як окремий універсальний напрям перебудови облікової технології та побудови більш ефективної системи організації облікової служби на підприємстві бухгалтерський інжиніринг сформувався на початку ХХІ століття. Можна констатувати, що до моменту виникнення широко поширеної на сьогодні журнальної форми обліку, яка реалізована в комп'ютерному середовищі, процес розробки нових і удосконалення існуючих на той час форм ведення обліку фактично і був довготривалим і різноаспектним процесом бухгалтерського інжинірингу. Однак, перші ознаки і приклади його зародження в тій формі, в якій ми можемо бачити його сьогодні (як набір інжинірингових інструментів (облікові агрегати, структурований план рахунків, коригуючі, інжинірингові, стратегічні та гіпотетичні бухгалтерські записи, похідні балансові звіти)), з'явилися в середині ХХ-го століття, що, було пов'язано з виникненням і широким застосуванням методики складання похідних балансових звітів.

Визначальною економічною передумовою для поширення і широкого застосування інжинірингу в бухгалтерському обліку стало здешевлення комп'ютеризації облікових процедур, поява персональних комп'ютерів та баз даних, збільшення швидкості та надійності роботи комп'ютерної техніки, поява спеціалізованого облікового програмного забезпечення та програмних додатків. Без комп'ютеризації облікових процесів розробка системи інжинірингового обліку була дуже трудомістким та коштовним

проектом, реалізувати який могли дозволити лише великі корпорації, а ефект від його використання був незначним через "вузькість" інформаційних потоків та низьку швидкість облікового відображення та узагальнення облікової інформації. Таким чином, стрімкий розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій в сфері бухгалтерського обліку, починаючи з 60-70 рр. ХХ-го століття, дозволив приділяти увагу не лише автоматизації стандартизованих облікових процедур, а й уможливив розробку альтернативних облікових систем в різних програмних середовищах на основі застосування бухгалтерського інжинірингу.

Виникнення нових завдань перед обліковою системою було зумовлено появою критичної маси зацікавлених в обліковій інформації осіб, яких не влаштували облікові методи оцінки власності і вартості підприємства, оскільки в умовах ринкової економіки вони були не здатні відобразити всі особливості даної облікової категорії. Таким чином, для забезпечення відповідності новим вимогам і адаптації-зростаючим потребам користувачів облікової інформації, система фінансового обліку має бути трансформована в високоякісну стратегічно орієнтовану інформаційну технологію, що й зумовило необхідність застосування бухгалтерського інжинірингу як універсального засобу проектування інформаційних систем.

Значна увага дослідниками приділяється дослідженню теоретико-методичних засад його використання в обліковій практиці та аналізу розвитку системи інструментів бухгалтерського інжинірингу, що використовується в фінансовому, управлінському та стратегічному обліку. Основною особливістю інструментів бухгалтерського інжинірингу є складання бухгалтерських проводок за укрупненими агрегатами, якими можуть виступати розділи структурованого плану рахунків, бухгалтерського балансу, інших видів балансів (розподільчого, ліквідаційного, прогнозного і т.д., мега-рахунки тощо, для того, щоб акцентувати увагу на агрегованих і дезагрегованих показниках вартості власного капіталу, що дозволить істотно скоротити кількість облікових записів і розробляти автоматизовані варіанти похідних балансів онлайн-характеру за обраними напрямками обліку [3].

На сьогодні можна виділити два основних підходи до розуміння сутності бухгалтерського інжинірингу - у вузькому та у широкому розумінні. У вузькому розумінні бухгалтерський інжиніринг розглядається окремими авторами як система похідних балансових звітів, які використовуються для забезпечення управління платоспроможністю, власністю, резервною системою, ризиками. Похідні балансові звіти можуть використовуватись в якості основного джерела інформації для стратегічного управління економічними процесами та ресурсним потенціалом підприємства. Однак, таке звужене розуміння бухгалтерського інжинірингу залишає поза увагою порядок змістовного наповнення таких звітів, опис і обґрунтування методів і технік, які використовуються для наповнення показників похідних балансових звітів обліковою інформацією стратегічного характеру.

У широкому розумінні бухгалтерський інжиніринг - це концепція розробки і впровадження облікових інформаційних систем, що побудована на використанні структурованого плану рахунків, нових видів облікової архітектури (базова, коригуюча, похідна, стратегічна та гіпотетична складові), агрегованих і дезагрегованих об'єктів з метою забезпечення бухгалтерського супроводу управління економічними процесами і визначення результатів діяльності підприємства або його бізнес-одиниць. На нашу думку, застосування такого підходу є найбільш доцільним при побудові стратегічно орієнтованої системи обліку, оскільки дозволяє на основі інжинірингових інструментів забезпечити ідентифікацію і оцінку об'єктів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства та комплексно забезпечити процес розробки, формулювання, реалізації і моніторингу стратегії підприємства.

Поява бухгалтерського інжинірингу як окремого напрямку діяльності бухгалтерів, пов'язаного з модернізацією облікових систем, відбулась внаслідок виникнення "вузьких місць" в традиційній обліковій методології, і була також спричинена моністичною орієнтацією на визначену категорію користувачів облікової інформації. Існування значної кількості цілей внутрішніх і зовнішніх користувачів облікової інформації, як замовників кінцевого продукту функціонування облікових систем у вигляді бухгалтерської звітності, зумовило необхідність розробки спеціалізованого інструментарію, який би дозволив модернізувати облікову систему в напрямі наближення до їх потреб.

Список використаної літератури:

1. Лесняк В.В. Інструментарій стратегічного обліку / В.В. Лесняк // Актуальні питання сучасної економічної науки: Збірник доповідей міжнародної наукової конференції (Липецьк, 20 лютого 2010 р.) в 2 т. Т. 2 - Липецьк: Видавничий центр "Де-факто", 2010. - С. 218-222.
2. Маршалл Джон Ф. Фінансова інженерія: Повна інструкція по фінансовим нововведенням: Пер. з англ. / Маршалл Джон Ф., Бансал Випул К. - К.:ИНФРА-М, 1998.-784С.
3. Ткач І.М. Облік змін в організації на основі інструментів бухгалтерського інжинірингу: Дис. на здоб. наук. ступ, к.е.н. по спец. "Бухгалтерський облік" / Ткач Іван Михайлович. - Ставropolь, 2009. - 187 с.

Сокирко М.П., І курс, гр. ЗОО-18-2м, ФОФ
Науковий керівник – Вольська К.О., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інформатизація суспільства, яка передбачає задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства в цілому, вимагає все більшого впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій в життя людей, в тому числі й в господарську діяльність підприємств. Комп'ютеризація на сьогодні є не забаганкою окремих осіб для підвищення, наприклад, ефективності діяльності або ж полегшення роботи з документами, вона є невід'ємною складовою господарського життя усіх без виключення суб'єктів господарювання. На сьогодні «листування» з органами контролю (ДФС, ФСС, ДССУ тощо), а саме, подання звітності, податкових накладних, заяв-розрахунків тощо, здійснюється виключно в електронному вигляді із використанням програмного забезпечення або ж онлайн-сервісів шляхом накладання електронних цифрових підписів відповідальних посадових осіб на електронні документи та відправлення їх у відповідні контролюючі органи. Як зазначає Ю.В. Синявіна, автоматизація системи бухгалтерського обліку дозволяє істотно полегшити працю бухгалтера, позбутися від рутинної роботи, підвищує оперативність та точність облікової інформації, дозволяє звернути більшу увагу на проведення економічного і фінансового аналізу роботи підприємства та пошуку резервів щодо підвищення ефективності цієї роботи. [2].

Таким чином, комп'ютеризація діяльності підприємств і, в тому числі, бухгалтерського обліку, є одним з першочергових питань при створенні фірми або ж для її подальшого розвитку. Суб'єкти господарювання, які спрямовують свій розвиток шляхом автоматизації господарської діяльності мають додаткові переваги, зокрема, в частині мінімізації людського фактору у процесі обробки даних до етапу введення їх в базу даних інформаційної системи підприємства, забезпечення мінімізації помилок, полегшення роботи персоналу, мінімізації ресурсних витрат на підприємстві (за рахунок зменшення матеріальних витрат на папір, оргтехніку, послуги з заправки картриджів тощо).

Вибір якісного програмного продукту для інформаційного забезпечення підприємства в сучасних умовах є надзвичайно актуальним питанням зважаючи на кількість конкуруючих розробників, яка щороку все збільшується.

В умовах сучасного стрімкого розвитку та повсюдного використання інформаційних технологій слід відмітити велику кількість досліджень з даних питань, зокрема, теоретичні та методичні питання організації бухгалтерського обліку із використанням інформаційно-комп'ютерних технологій на підприємстві знайшли своє відображення у працях С.В. Бардаша, В.В. Бірюкова, О.М. Брадула, К.О. Вольської, А.П. Дикого, С.О. Левицької, В.В. Євдокимова, Н.С. Макарова, О.С. Тарабріна, В.І. Подольського, О.В. Приставки, С.В. Шахова та ін.

В сучасних умовах господарювання змінюються, і набувають поширення не лише програмні продукти для ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності, але й змінюються форми побудови інформаційної інфраструктури на підприємстві, а саме, методи збереження та систематизації баз даних, серед яких слід виокремити хмарні технології. Так, К.О. Вольська та А.П. Дикий визначають переваги використання останніх, зокрема використання хмарних технологій поряд із фінансовими затратами на їх оплату значно полегшує роботу підприємств в частині придбання обладнання, ліцензійного програмного забезпечення, формування відділу інформаційно-комп'ютерних технологій, виплату заробітної плати його працівникам, обладнання робочих місць [1, С. 28].

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що в умовах інформатизації усіх сфер суспільства, суб'єкти господарювання вже не мають вибору щодо комп'ютеризації своєї господарської діяльності, комп'ютеризація вже є необхідною умовою їх існування, вибір залишається щодо програмного забезпечення, форм збереження баз даних, побудови архітектури інформаційної системи підприємства.

Список використаної літератури:

1. Вольська К.О. Бухгалтерський облік в "хмарі": порядок переходу та адаптації інформаційної системи підприємства / К.О. Вольська, А.П. Дикий // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наукових праць. – Житомир, ЖДТУ, 2017. – № 2 (37). – С. 24-29.
2. Синявіна Ю.В. Аналіз українського ринку інформаційних систем бухгалтерського обліку / Ю.В. Синявіна // Економічний аналіз. – 2015. – № 2. Том. 21. – С. 305-308.

Старушко Д.В., 1 курс, гр. ООМ-6, ФОФ
Науковий керівник – Хоменко Г.Ю., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту

Житомирський державний технологічний університет

ТРУДОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

В сучасних умовах господарювання, які сформувалися під впливом науково-технічного прогресу виникає необхідність побудови ефективної системи управління та використання трудових ресурсів підприємств для забезпечення їх діяльності, підвищення рівня рентабельності та конкурентоспроможності. Незалежно від того в якому б стані не були основні засоби виробництва, технології та навіть досягнення науково-технічного прогресу, однак саме працівники підприємств, їх інтелектуальні здібності, креативність, ініціативність, здатність застосовувати свої навички та досвід формують соціально-економічний стан не тільки підприємства, але й економіки країни.

Сучасні підходи щодо обліку трудових ресурсів на підприємствах, визначені в облікових стандартах, роз'яснюють трудові ресурси виключно як об'єкти накопичення інформації про понесені витрати, які відображаються на рахунках витрат звітного періоду. Також варто зазначити про різноманітність інформації щодо трудових ресурсів в оперативному, фінансовому та статистичному обліку, що створює певні проблеми щодо своєчасного формування обліково-інформаційної бази. Це в свою чергу не дає можливість оперативно та ефективно приймати управлінські рішення.

Все частіше погляди дослідників спрямовуються на розроблення нових способів облікового відображення трудових ресурсів, застосування яких допомогло б сформувати необхідну інформацію про трудові ресурси та її накопичення на запропонованих рахунках. Так, Корольок Н. М. вважає що є необхідність ввести до Плану рахунків такий позабалансовий рахунок як 010 «Накопичений людський капітал», де буде накопичення інформації про здібності працівників підприємства [1].

Також існують інші думки, що працівники є такими самими об'єктами бухгалтерського обліку, як і інші засоби праці, тому вони мають обліковуватися так само. Зокрема, пропонується використовувати наступні кореспонденції: 1) для відображення придбання працівника: Дебет «Працівники» - Кредит «Розрахунки з оплати праці»; 2) для відображення використання праці трудових ресурсів: Дебет «Незавершене виробництво» - Кредит «Амортизація працівника».

Науковець Покинйчереда В. В. висловлює думку, що трудові ресурси слід обліковувати на окремому субрахунку 126 «Права на використання трудових активів» з аналітикою по персоналу. У назві даного субрахунку автор акцентує свою увагу на тому, що підприємство може обліковувати лише права на використання здібностей та знань працівників, а не їх фізичного носія. Основою виникнення таких прав, як визначає автор, є укладений контракт між працівником та підприємством у межах компетентності та вмінь працівника [2].

Облік працівників має складатися з чотирьох основних складових: облік безпосередньо витрат понесених на працівників; облік заборгованостей за працівниками; облік кількісного складу працівників та звітність про поточну діяльність працівників на підприємстві.

В бухгалтерському обліку витрати, які були здійснені в поточному періоді на трудові ресурси, слід розподіляти на три основні три групи: витрати на формування трудових навичок, використання праці та професійний розвиток працівників. Перші дві групи витрат необхідно обліковувати згідно з діючою методикою складі поточних витрат діяльності підприємства, проте витрати понесені на професійну перепідготовку та розвиток трудових ресурсів слід класифікувати як інвестиції у розвиток потенціалу працівників підприємства. Понесені витрати слід капіталізувати з їх наступним включенням до складу необоротних активів зокрема до нематеріальних активів підприємства.

Під час здійснення обліку витрат на професійний розвиток працівників необхідно враховувати їх успішність. Для вираховання якості підготовки ресурсів підприємства необхідно витрати, понесені на підготовку працівників коригувати відповідно до того, як відбувається реалізація знань працівників на практиці.

Список використаної літератури:

1. Корольок Н. М. Облік і контроль у системі управління людським капіталом підприємства: методика та організація: автореф. дис.канд. екон. наук: 08.00.09 / Корольок Наталя Михайлівна; Держ. акад. статистики обліку та аудиту Держкомстату України. К., 2010. 21 с.
2. Покинйчереда В. В. Облікове забезпечення управління трудовими ресурсами олійно-жирових підприємств [Електронний ресурс] / В. В. Покинйчереда // Ефективна економіка. 2014. № 11. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

**Степанець С.А., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Назаренко Т.П., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет**

МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Для гармонізації національних і міжнародних стандартів постає необхідність розроблення нових підходів до зближення положень бухгалтерського обліку НП(С)БО 1 до МСФЗ. Загальні вимоги до фінансової звітності викладено у статтях 11 – 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Але Н(П)СБО 1 в деяких моментах суперечить як вітчизняному законодавству в сфері регулювання бухгалтерського обліку, так і міжнародним стандартам.

НП(С)БО 1 ділить фінансову звітність на річну та проміжну. Для проміжної (квартальної) звітності є чинними: форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан); форма №2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи). НП(С)БО 1 не дає детального опису кожної статті Балансу і Звіту про фінансові результати. Це пов'язано з тим, що розробники нового стандарту прагнули максимально зблизити форми фінансової звітності з нормами МСФЗ. Це може спричинити певні ускладнення для тих підприємств, які не використовують міжнародні стандарти фінансової звітності, оскільки облік багатьох операцій за правилами П (С) БО не збігається з обліком згідно МСФЗ. Основні відмінності НП(С)БО 1 від раніше діючих стандартів: Назви форм доповнені назвами у дужках, аналогічними формам згідно МСФЗ: тепер Баланс називається також «Звіт про фінансовий стан», а Звіт про фінансові результати – «Звіт про сукупний дохід». Нове положення вже не містить жорсткого порядку заповнення усіх рядків фінансової звітності та проставлення прочерків у тих рядках, де були відсутні показники. Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття. Одним з важливих нововведень, внесених НП(С)БО 1, є можливість вибору одного з варіантів складання звіту про рух грошових коштів: за прямим чи непрямим методом.

Також слід:

1) узгодити нормативні положення П(С)БО та МСФЗ, МСБО щодо усіх активів, капіталу і зобов'язань з метою збереження достовірності та об'єктивності інформації про них у фінансовій звітності підприємств, складеній відповідно до МСФЗ;

2) привести у відповідність якісні характеристики фінансової звітності, наведені у НП(С)БО 1, з викладеними в Концептуальній основі фінансової звітності з метою поширення їх на юридичних осіб, які складають фінансову звітність за МСФЗ;

3) у зв'язку зі змінами у формах вітчизняної звітності та можливістю доповнення їх додатковими статтями включити до національних принципів формування фінансової звітності принцип суттєвості;

4) юридичним особам акцентувати увагу на визначенні порога суттєвості та фіксації його в наказі про облікову політику.

До основних негативних моментів переходу складання звітності за МСФЗ можна віднести: кадрову проблему, яка пов'язана із впровадженням МСФЗ у вітчизняну систему бухгалтерського обліку, зокрема відсутність професійної підготовки й знань з обліку та формування звітності за міжнародними стандартами; нормативно-правову базу впровадження міжнародних стандартів, результати аналізу нормативно-правової бази України свідчать, що більшістю галузевих міністерств та відомств не розроблено методологічне забезпечення бухгалтерського обліку, яке б враховувало галузеву специфіку; методологічну проблему впровадження міжнародних стандартів.

Отже, фінансова звітність розглядається як інструмент для об'єктивної та достовірної оцінки фінансово-майнового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів підприємства. Удосконалення принципів складання, змісту форм фінансової звітності, можливість додаткового розкриття інформації забезпечить підвищення її інформативності та значення. Тому вже сьогодні постає необхідність у внесенні змін в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та П(С)БО.

Таким чином, перехід до Міжнародних стандартів фінансової звітності відкриває українським підприємствам широкі можливості для ефективного функціонування інформаційної системи підприємства, забезпечення цілком гармонійної співпраці з зарубіжними суб'єктами господарювання, оскільки застосування таких єдиних стандартів дозволяє міжнародним фінансовим ринкам об'єктивно оцінити результати діяльності підприємств та гарантує зацікавленим сторонам та інвесторам відкритість, прозорість і зіставність фінансової звітності суб'єктів господарювання. фінансова звітність, складена відповідно до НП(С)БО 1, має значні аналітичні можливості, проте існує чимало питань, що залишилися невирішеними.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Відповідно до діючої «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» передбачено реалізацію 62 реформ та програм розвитку держави. Однією з першочергових задекларовано реалізацію реформи децентралізації та державного управління. Проведення реформи децентралізації передбачає відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні. Ключовим моментом успішного проведення реформи є забезпечення фінансової спроможності та самодостатності розвитку регіонів.

В Україні обсяги міжбюджетних трансфертів по більшості областей перевищують обсяги власних доходів місцевих бюджетів України, що свідчить про їх фінансову неспроможність за встановленого розподілу податкових надходжень між бюджетами забезпечити реалізацію власних повноважень (рис. 1).

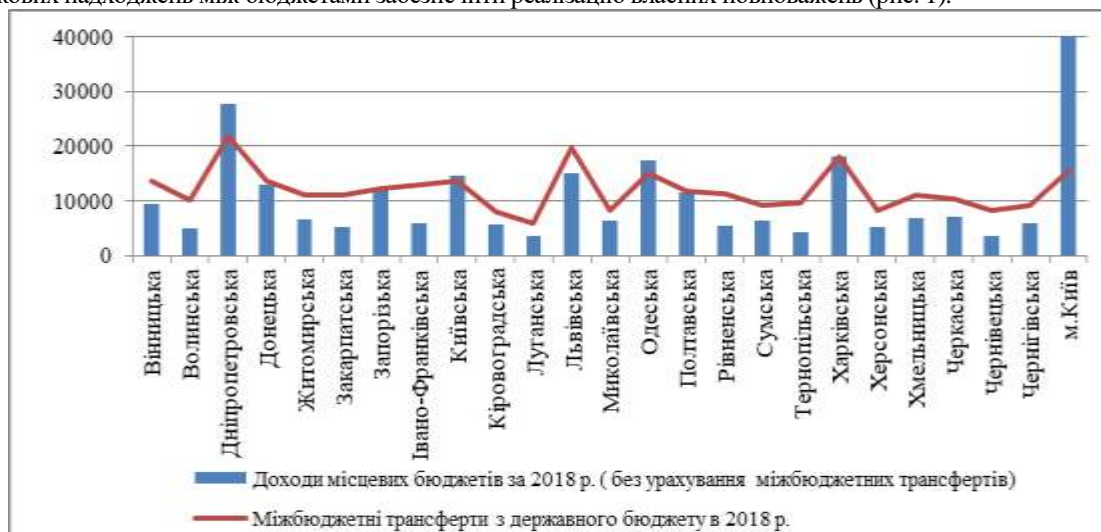

Рис. 1. Доходи місцевих бюджетів в Україні в розрізі областей, млн. грн.
(за даними Державної казначейської служби України)

Бюджетна децентралізація в Україні супроводжується рядом проблемних моментів, які потребують вирішення, зокрема:

- недостатній рівень фінансування, який отримали органи місцевого самоврядування для виконання делегованих повноважень;
- недосконалість системи горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій залежно від рівня надходжень на одного жителя (ПДФО) та обмеження можливості органів місцевого самоврядування збільшувати ефективність збору податків, що формують місцеві бюджети;
- високий рівень централізації та фінансової залежності від державного бюджету, що підтверджується зростанням частки трансфертів у доходах місцевих бюджетів;
- зниження якості публічних послуг, зумовлене недостатнім рівнем фінансово-ресурсної бази органів місцевого самоврядування та відсутністю чіткого розподілу відповідальності за надання таких послуг;
- зростання недофінансування та дефіциту місцевих бюджетів в результаті неякісного центрального бюджетного планування і відсутності нормативів чіткого визначення вартості публічної послуги;
- бюрократичні обмеження щодо залучення дешевих фінансових ресурсів від іноземних кредиторів органами місцевого самоврядування;
- необхідність підвищення рівня кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування для виконання делегованих повноважень органам місцевого самоврядування;
- зниження рівня бюджетної забезпеченості на утримання і розвиток місцевої інфраструктури;
- обмеження можливості органів місцевого самоврядування розпоряджатися своїми коштами через блокування їх у системі Державного казначейства України;
- домінування поточних видатків місцевих бюджетів над видатками розвитку, що унеможливує місцевий розвиток.

Усунення зазначених недоліків сприятиме успішній реалізації бюджетної децентралізації із зменшенням ролі держави у фінансовому забезпеченні розвитку громад та регіонів і паралельним створенням можливостей для зміцнення автономності місцевих бюджетів.

Травін В.В., к.е.н., доц. каф. економіки та підприємництва
Белохвостова Н.О., І курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Одним з важливих напрямів сучасної політики держави є концепція сталого розвитку, тому в Україні виникає необхідність структурних змін в побудові ефективної політики, які би дали можливість забезпечити вирішення соціальних проблем, сталі темпи економічного зростання, покращення екологічного стану навколишнього природного середовища і забезпечення успішної інтеграції України у світовий соціально-економічний простір.

Незважаючи на екологічну та економічну кризу в суспільстві України, одним з найважливіших завдань є запровадження у природокористуванні економічних методів регулювання, оскільки від його позитивного вирішення залежить ефективність економіки та спроможність її відповідати положенням концепції сталого розвитку.

Недостатність сучасного інформаційного забезпечення екологічного менеджменту негативно впливає на якість прийнятих як владою, так і господарюючими суб'єктами стратегічних й тактичних рішень, що негативно позначається на ефективності управління та перешкоджає сталому розвитку. Проблеми в екології мають нерозривний зв'язок з економічними і соціально-демографічними, їх можливо вирішити лише за наявності про них своєчасної, достовірної і повної інформації. Врахування умов реалізації інформаційного фактору екологічного менеджменту з метою створення, розповсюдження і застосування інформаційних ресурсів надасть можливість забезпечити формування екологоорієнтованого управління.

Еколого-економічні проблеми пов'язані з «входом-виходом» економічної системи – необхідними природними ресурсами («вхід») та утвореними забрудненнями («вихід»). Управлінські рішення можуть стосуватися як «входу» економічної системи, наприклад, забезпечення належного відтворення та економії природних ресурсів, так і її «виходу» – встановлення очисних споруд, поводження з відходами тощо, а також змін самої суті економічної системи – нові технології, які дозволяють зменшувати кількість використаних ресурсів та утворених відходів, нові матеріали, нові види продукції, які ще при проектуванні враховують можливості їх утилізації після завершення терміну корисного використання.

Класифікацію еколого-економічних проблем необхідно здійснювати залежно від того, чи стосуються вони «входу» чи «виходу» економічної системи, і поділяти їх, відповідно, на дві групи:

- проблеми забезпечення економічної діяльності природними ресурсами;
- проблеми мінімізації негативного впливу економічної діяльності на стан довкілля та здоров'я людей.

Всередині першої групи еколого-економічні проблеми необхідно класифікувати залежно від видів природних ресурсів, які використовуються в антропогенній діяльності.

Другу групу еколого-економічних проблем вважаємо за необхідне поділяти залежно від негативних впливів економічної діяльності, які необхідно мінімізувати або, за можливості, уникнути. Окрему підгрупу у цій групі становлять проблеми виробництва та споживання екологічно чистої продукції, оскільки їх вирішення дозволяє одночасно мінімізувати різні види негативних впливів економічної діяльності на довкілля.

Управлінські рішення приймаються для того, щоб конкретизувати дії, необхідні для вирішення певної проблеми. Екологоорієнтовані управлінські рішення є різновидом управлінських рішень і призначені для вирішення еколого-економічних проблем та створення довкілля, сприятливого для існування людини як біологічного виду. Вони мають вагомe значення для гармонізації відносин суспільства і природи.

Екологоорієнтованим управлінням називають процес інтегрованої сукупності впливу на соціальну та економічну систему з метою досягнення спрогнозованого цільового результату, що направлений на імплементацію (здійснення, виконання державою міжнародних правових норм) екологічної складової у соціальний та економічний розвиток. В результаті «цільовий результат» не обов'язково повинен мати екологічний напрям, а результат діяльності не завжди має природоохоронний ефект. Одним з основних є врахування екологічної складової у процесі формування і побудови довго- і короткострокових орієнтирів соціально-економічного і техніко-технологічного розвитку, що мають стратегічний характер. Звідси, для оптимізації природокористування суттєвим та необхідним інструментом є екологоорієнтоване управління.

В екологічному менеджменті слабо розвинене сучасне інформаційне забезпечення негативно впливає на якість прийнятих владою та господарюючими суб'єктами рішень стратегічного і тактичного характеру, що в результаті негативно позначається на ефективності менеджменту, а також є перешкодою сталому розвитку.

Отже, для досягнення положень концепції сталого розвитку, які в Україні реалізуються у Цілях сталого розвитку 2016-2030, важливими є такі питання формування фінансової та управлінської звітності з урахуванням протоколів Глобальної ініціативи зі звітності, що вимагає модифікувати окремі складові організації і методики бухгалтерського обліку, що є головним засобом формування звітності зі сталого розвитку у сфері інформаційного забезпечення. Забезпечення сталого розвитку підприємств потребує формування комплексного екологічноорієнтованого управління, яке буде реалізоване на різних рівнях менеджменту підприємства (стратегічному, тактичному та оперативному).

**Тростенюк Т.М., аспір. каф. обліку і аудиту, ФОФ
Науковий керівник – Свірко С.В., д.е.н.,
проф. каф. економічної безпеки
Житомирський державний технологічний університет**

ПРИНЦИПИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний розвиток економіки держави є досить нестабільним та потребує постійних змін. Економічно розвинена та стабільна економіка держави залежить від позитивної діяльності установ та організацій. Особливе місце в секторі загального державного управління займають державні заклади вищої освіти. Успішна діяльність закладів освіти певною мірою залежить від ефективно прийнятих управлінських рішень та правильно налаштованої системи управлінського обліку зокрема.

Провівши аналіз наукової літератури в сфері управлінського обліку її можна розділити за наступними напрямками: 1) управлінський облік у виробничому секторі економіки досліджували такі вчені: А. Апчер, П.Й. Атамас, М.О. Бахрушина, П. Брюєр, Ф.Ф. Бутинець, М.А. Вахрушина, С.Ф. Голов, Р. Гаррісон, З.В. Гуцайлюк, Т.В. Давидюк, В.М. Добровський, К. Друрі, М.В., О.Д. Каверіна, Т.П. Карпова, М.В. Корягін, В.Е. Керімов, М.І. Кужельний, П.О. Куцук, Б. Нідзл, Л.В. Нападівська, С.А. Ніколаєва, Е. Норін, В.Ф. Палій, Дж. Рис, Б. Райан, Т. Скоун, Я.В. Соколов, В.В. Сопко, В.І. Ткач, М.В. Ткач, Ч. Хорнгрен, М.Г. Чумаченко, А.Д. Шеремет, А. Яругова та ін.; 2) питання бюджетного обліку в Україні та бухгалтерського обліку в секторі загального державного управління розглядали: П.Й. Атамас, Л.О. Гуцайлюк, Р.Т. Джога, О.О. Дорошенко, Т.В. Канева, І.О. Кондратюк, С.О. Левицька, Л.Г. Ловінська, С.В. Свірко, Н.І. Сушко, А.І. Фаріон, І.Д. Фаріон, О.О. Чечуліна; 3) свої дисертаційні роботи, в яких розглядалися питання системи управлінського обліку в державних закладах вищої освіти, присвятили: Т. Кондрашова, Ю. Харчук, О. Григорів, Т. Павлушенко; 4) принципи управлінського обліку досліджували: А. Апчер, Е.А. Аткинсон, Р.Д. Банкер, М.А. Вахрушина, С.Ф. Голов, Ш. Датар, А.Д. Золотухіна, К. Друрі, Р.С. Каплан, В.Е. Керімова, О.С. Красова, Л.В. Нападівська, О. Ніколаєва, В.Ф. Несветайлова, Ч. Хорнгрен, Т. Шишкова та ін. Не применшуючи наукового здобутку вищезазначених вчених, вважаємо за потрібне розглянути сутність принципів управлінського обліку саме в державних закладах вищої освіти.

Поняття «принцип» походить від латинського слова “principium” (початок, основа) та означає основне вихідне положення будь-якої теорії, вчення, науки, світосприйняття, політичної організації тощо [1, С. 107]. Проаналізувавши наукову літературу та опрацювавши підходи до визначення принципів управлінського обліку в цілому та зокрема в бюджетних установах, нами було здійснено їх адаптацію в контексті об'єкта нашого дослідження: 1) принцип організаційно-методичної незалежності – кожен державний заклад вищої освіти самостійно визначає правила організації та методики управлінського обліку; 2) принцип орієнтації на досягнення стратегічних цілей державного закладу вищої освіти – прийняття рішень на будь-якому рівні і вибір найоптимальнішого з них підкорено пріоритетам розвитку державного закладу вищої освіти в цілому; 3) принцип оцінки результатів діяльності структурних підрозділів державного закладу вищої освіти – передбачає визначення тенденцій і перспектив кожного підрозділу у формуванні фінансових результатів державного закладу вищої освіти від виробництва до реалізації продукту; 4) принцип результативності – означає, що при здійсненні будь-яких видів діяльності слід постійно співставляти витрати та видатки, понесені в результаті діяльності, з отриманим результатом, при цьому результат повинен перевищувати затрати; 5) принцип відповідальності – за величину затрат і результатів відповідальність несе конкретна особа, яка здійснює контроль над ними; 6) принцип багатоваріантності – при підготовці інформації необхідно враховувати всі варіанти, при кінцевому виборі найоптимальнішого з них; 7) принцип комплексності – поєднання внутрішньогосподарського обліку з плануванням, нормуванням, контролем та аналізом державних закладів вищої освіти.

Принципи управлінського обліку забезпечують задоволення основних потреб внутрішнього управління в державних закладах вищої освіти, з метою покращення прийняття ефективних управлінських рішень, оскільки управління діяльністю вищого навчального закладу має свої специфічні особливості. Отже, дотримання усіх принципів управлінського обліку в державних закладах вищої освіти дозволить побудувати систему управлінського обліку в державному закладі вищої освіти таким чином, щоб вона відповідала ефективному розвитку закладу вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Управленческий учет / Е.А. Аткинсон, Р.Д. Банкер, Р.С. Каплан, С.М. Янг; Пер. с англ. – 3-е изд. – М.: Вильямс, 2005. – 878 с.

Троцька Д.С., І курс, гр. ЗОО-18-1м, ФОФ
Науковий керівник – Поліщук І.Р., к.е.н.,
доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Для забезпечення кондиційності та рентабельності виготовленої продукції на різних стадіях життєвого циклу підприємства необхідно дотримуватися положень обраної амортизаційної політики і здійснювати своєчасне оновлення необоротних активів відповідно до ступеня їх зносу, обираючи методи нарахування амортизації відповідно до напрямку використання та впливу на фінансовий результат до оподаткування.

Амортизаційна політика – це цілеспрямована діяльність підприємства щодо вибору та застосування визначених законодавством методів нарахування амортизації, що дозволить отримати максимальні очікувані економічні вигоди від використання необоротних активів, а також забезпечити прогнозний рівень рентабельності та своєчасність оновлення матеріально-технічної бази для безперервності технологічного процесу.

Складовими амортизаційної політики є: критерій розмежування основних засобів та інших необоротних матеріальних активів; порядок проведення оцінки та переоцінки необоротних активів; ліквідаційна вартість та очікуваний строк корисного використання об'єктів необоротних активів; вибір методу нарахування амортизації.

Заслуговує на увагу класифікація складових амортизаційної політики, запропонована В.Я. Трофимчуком, який виділяє наступні ознаки та види: за видом майна, що амортизується (стосовно активної частини майна, пасивної частини майна, нематеріальних активів), залежно від методів нарахування амортизації (активна, помірна, інтегральна), залежно від цілей амортизаційної політики (оновлення основних засобів, оптимізації податкових платежів, зменшення собівартості), залежно від терміну реалізації амортизаційної політики (короткострокова, середньострокова, довгострокова) [1, С. 135].

Виділяють три види амортизаційної політики залежно від впливу амортизаційних відрахувань на фінансовий результат до оподаткування: консервативна, агресивна, компромісна.

Консервативна амортизаційна політика передбачає застосування прямолінійного способу нарахування амортизації протягом всього строку корисного використання об'єкта необоротних активів. При цьому витрати, пов'язані з нарахуванням амортизації протягом строку експлуатації об'єкта, будуть щороку однакові і у фіксованому розмірі впливатимуть на фінансовий результат до оподаткування.

Агресивна амортизаційна політика передбачає застосування прискорених способів нарахування амортизації (зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивного) протягом всього строку корисного використання об'єкта необоротних активів. При цьому в перший рік витрати будуть максимальні, а фінансовий результат до оподаткування мінімальний. З кожним роком витрати будуть зменшуватися, а фінансовий результат зростатиме.

Компромісна амортизаційна політика передбачає застосування в першу половину строку корисного використання об'єкта необоротних активів прискорених способів нарахування амортизації (зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивного), а в другу – прямолінійного способу. При цьому в першу половину строку корисного використання об'єкта необоротних активів витрати будуть зростати, а фінансовий результат до оподаткування буде зменшуватися. А в другу половину строку корисного використання об'єкта необоротних активів амортизаційні відрахування у фіксованому розмірі впливатимуть на фінансовий результат до оподаткування.

Вибір виду амортизаційної політики залишається за керівництвом підприємства з урахуванням виду економічної діяльності, розміру та стадії життєвого циклу підприємства, сезонності, типу виробництва, інтенсивності використання об'єкта необоротних активів, вимог до якості продукції та своєчасності оновлення необоротних активів.

Амортизаційна політика передбачає формування інформації про обсяг, структуру та технічний стан необоротних активів та необхідність своєчасного відтворення матеріально-технічної бази. Управління собівартістю, в частині амортизаційних відрахувань, дозволяє оптимізувати розмір податкових платежів, а також підвищити продуктивність праці та економічні вигоди від використання необоротних активів.

Список використаної літератури:

1. Трофимчук В.Я. Економічна сутність та класифікація складових амортизаційної політики підприємства // Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова. 2013. Т. 18. Вип. 4/3. С. 134-136.

Шафран Т.В., 1 курс, гр. ООМ-5, ФОФ
Науковий керівник – Хоменко Г.Ю., к.е.н., доц. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІГАЦІЯМИ

Облігації – це цінні боргові папери, які з'являються в обліку у вигляді відповідного документу або запису в інформаційній системі суб'єкта господарювання на відповідному бухгалтерському рахунку зобов'язань (якщо мова йде про емітента облігацій) та рахунку цінних паперів (якщо йдеться про власника облігацій).

Сьогодні в економіці є достатньо широке коло видів облігацій і всі вони мають свої особливості відображення в системі бухгалтерського обліку. Облігації можуть випускатися рядом суб'єктів господарювання, включаючи навіть державні установи, органи місцевого самоврядування, комерційні банки тощо. У порівнянні з акціями облігації мають більш спокійну та безпечну природу, але є менш прибутковими.

Під час оцінки можливого доходу того чи іншого виду облігацій, необхідно взяти до уваги найважливіші компоненти цього інструменту. Серед таких компонент наступні: 1) вид облігації зазначений в умовах емісії даного цінного паперу; 2) відсоткова ставка за облігаціями (що буде мати безпосередній вплив на рівень прибутковості за даним цінним папером); 3) термін погашення облігацій або умови конвертації облігацій (у разі, якщо мова йде про конвертовані облігації); 4) частота виплати відсотків; 5) номінальна вартість облігацій.

Формування в бухгалтерському обліку інформації про залучення позик шляхом випуску облігацій, а також про витрати, пов'язані з обслуговуванням випущених підприємством облігацій, проводиться відповідно до правил, встановленими П(С)БО 11 “Зобов'язання”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 року № 91 та П(С)БО 13 “Фінансові інструменти”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 року № 559. Також деякі моменти уточнюються в Інструкції по застосуванню Плану рахунків. Якщо всі сформульовані вимоги звести до декількох тез, то отримуємо наступну картину [1, с. 184].

При купівлі облігацій інвестору слід також звернути увагу на додаткові положення. Вони можуть надавати емітенту право вживати конкретних дій. Зокрема, для розрахунку прибутковості облігацій можна використовувати одну з трьох популярних моделей:

1) поточна норма прибутку – це основний показник прибутковості облігацій. Він розраховується шляхом ділення відсотків за облігацією на ціну її придбання;

2) проста ставка доходу (Simple Yield, Japanese Yield) – включає терміни погашення та дисконт або премію за облігацією, проте дана модель не враховує зміну вартості грошей у часі;

3) норма прибутковості до погашення (YTM) – це показник, що використовується частіше. Він враховує не тільки вартість грошей у часі, але й вплив відсоткових платежів або їх реінвестування за тією ж відсотковою ставкою, припускаючи, що облігації будуть утримуватися до настання строку погашення.

Якщо брати до уваги ці основні показники, які будуть характеризувати прибутковість тих чи інших облігацій, інвестор зможе порівняти прибутковість цієї інвестиції з реалізацією інших варіантів. Однак, емітенти можуть демонструвати значну гнучкість у написанні умов випуску облігацій. Тому через це неможливо вказати ідеальну міру прибутковості конкретного випуску облігацій, зокрема, мають місце у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання умови невизначеності та ризику.

Також якщо брати до уваги переваги облігацій для інвесторів, то тут варто зазначити про наступне: 1) безпека – це одна з найбезпечніших форм інвестування капіталу, особливо якщо мова йде про державні облігації; 2) простота – облігації не мають складної структури, тому інвестування в них вимагає менше експертних оцінок та знань, характеризуються високою доступністю; 3) достатньо регулярний та відносно надійний прибуток для інвестора.

Отже, інвестуючи в облігації, потрібно враховувати особливості даного цінного паперу та можливі ризики при купівлі тих чи інших облігацій. Менші ризики вкладання коштів в облігації супроводжуються меншим рівнем прибутковості, тому тут варто застосовувати популярні моделі оцінки доходу від облігацій з метою прийняття оптимальних та ефективних рішень. Також облігації як цінні папери не надають емітенту прав власника, що є основною ознакою, що відрізняє їх від акцій, що гарантують, зокрема, право на дивіденди або спільну власність.

Список використаної літератури:

1. Рудейчук С.В. Бухгалтерське відображення операцій з облігаціями / С.В. Рудейчук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 2 (14). – Житомир: ЖДТУ, 2009. – С. 182-188.

Шишкова О.А., І курс, гр. ЗОО-18-21м, ФОФ
Науковий керівник – Чижевська Л.В., д.е.н.,
проф. каф. обліку і аудиту
Житомирський державний технологічний університет

ПОНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ БУХГАЛТЕРА

Професійна етика є багатозначним поняттям. По-перше, це визначені кодекси поведінки людей при виконанні ними своєї професійної діяльності. По-друге, це теорія даних кодексів, способи їхнього обґрунтування.

Актуальною є проблема співвідношення професійної етики і загальнолюдської моралі. У цілому, дане співвідношення є різновидом діалектичного відношення частини і цілого. Не можна підмінювати загальнолюдську мораль професійної. Існує тільки одна мораль, що і є загальнолюдською, а всі інші специфічні моральні системи є лише її різновидом.

Професійна діяльність, об'єктом якої виступають живі люди, утворює складну систему взаємоперехідних, взаємозумовлених моральних стосунків.

До цієї системи належать насамперед:

- а) ставлення спеціалістів до об'єкта праці (слідчий – обвинувачений, лікар – хворий, вчитель – учень);
- б) стосунки спеціаліста з колегами;
- в) ставлення спеціаліста до суспільства.

Ці стосунки вивчаються професійною етикою.

Етика професійних бухгалтерів і аудиторів – це норми поведінки бухгалтерських працівників. Характерною рисою професії бухгалтера є прийняття на себе відповідальності діяти в суспільних інтересах. Саме тому відповідальність професійного бухгалтера полягає не лише у задоволенні потреб окремого клієнта чи роботодавця [1, с. 15].

Діючи в суспільних інтересах, професійний бухгалтер дотримується та виконує етичні вимоги Кодексу етики професійних бухгалтерів. Якщо закон або нормативний акт забороняє професійному бухгалтеру дотримуватись деяких розділів Кодексу, він має дотримуватись всіх інших розділів Кодексу етики професійних бухгалтерів [1, с. 15].

Для досягнення цілей бухгалтерської професії і підтримки її високого авторитету в суспільстві необхідне дотримання певних умов і фундаментальних принципів. До них відносяться:

- чесність;
- об'єктивність;
- професійна компетентність та належна ретельність (сумлінність) в роботі;
- конфіденційність;
- професійна поведінка.

Професійний бухгалтер зобов'язаний оцінювати будь-які загрози порушення фундаментальних принципів, коли йому стає відомо, або коли справедливо очікується, що йому відомо, про обставини або стосунки, які можуть поставити під сумнів дотримання фундаментальних принципів. Оцінюючи дотримання фундаментальних принципів, професійний бухгалтер може постати перед проблемою розв'язання конфлікту у застосуванні фундаментальних принципів [1, с. 16].

Дотримання норм професійної етики спрямоване на забезпечення реалізації професійної місії – представлення користувачам добросовісної та достовірної інформації за умови наявності суперечливості інтересів суб'єктів господарської діяльності.

Бухгалтери під час виконання своїх професійних обов'язків мають дотримуватись фундаментальних принципів етики, встановлених Кодексом етики професійних бухгалтерів. Дотримання їх є важливим, оскільки це безпосередньо впливає на престиж професії.

Діяльність бухгалтерів не позбавлена різноманітних загроз, проте їх можна уникнути або принаймні зменшити їхню дію до прийняттого рівня, здійснюючи відповідні застережні заходи.

Список використаної літератури:

1. Кодекс етики професійних бухгалтерів. Авторське право © липень 2012 р. належить Міжнародній федерації бухгалтерів (МФБ).

Ягнич К.І., І курс, гр. ООМ-5, ФОФ
 Науковий керівник – Вигівська І.М., к.е.н.,
 доц. каф. обліку і аудиту
 Житомирський державний технологічний університет

ЗВІТНІСТЬ КОМПАНІЙ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

Діяльність компанії з управління активами (КУА) невід’ємно пов’язана з діяльністю інститутів спільного інвестування (ІСІ), управління активами яких вона здійснює.

До нормативно-правових документів, які регулюють діяльність інвестиційних фондів та КУА, встановлюють облікову регламентації такої діяльності, визначають порядок організації та ведення бухгалтерського обліку і складання звітності можна віднести: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» та 9 «Фінансові інструменти»; МСБО 17 «Оренда», 18 «Дохід», 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства», 32 «Фінансові інструменти: подання», 38 «Нематеріальні активи», 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» та 40 «Інвестиційна нерухомість»; Стандарт УАІБ 1 «Бухгалтерський облік діяльності ІСІ»; Положення про особливості бухгалтерського обліку операцій ІСІ; Правила ведення бухгалтерського обліку основних операцій ІСІ; Положення про порядок складання та розкриття інформації КУА та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до НКЦПФР.

Загальні вимоги до розкриття звітної інформації саме компанії з управління активами інвестиційних фондів представлено на рис. 1, що дозволяє встановити склад, строки подання та змістовне наповнення звітів.

ЗВІТНІСТЬ КОМПАНІЙ З УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ	
Строки подання	Подання інформації до НКЦПФР про фінансовий стан КУА: 1) місячна (не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним); 2) квартальна (не пізніше останнього числа місяця, що настає за звітним кварталом), 3) річна (не пізніше 01 березня року, що настає за звітним)
Склад інформації про фінансовий стан КУА	<i>Місячна:</i> довідка про відповідність розміру статутного і власного капіталу вимогам законодавства; перелік інституційних інвесторів, активами яких управляє КУА; інформації про пруденційні нормативи, що застосовуються до КУА, розраховані станом на кінець останнього дня кожного місяця. <i>Квартальна:</i> місячна інформація та квартальна фінансова звітність. <i>Річна:</i> місячна інформація, річна фінансова звітність, відомості про аудиторський висновок (звіт)
Інформація про результати діяльності та розрахунок ВЧА ІСІ	<i>щоденна</i> – до 18-ї години наступного робочого дня щодо вартості чистих активів ІСІ, яка розраховується: на кінець кожного робочого дня – для ІСІ відкритого типу; на день, починаючи з якого до структури активів ІСІ застосовуються обмеження, встановлені законодавством; на кожний день надходження коштів на банківський рахунок ІСІ (під час розміщення) або зарахування цінних паперів ІСІ на рахунок викуплених цінних паперів такого інституту (під час викупу). Довідка про ВЧА ІСІ
	<i>щомісячну</i> – не пізніше останнього числа місяця, наступного за звітним. Інформація за останній місяць кварталу подається у складі квартальної. Довідка про ВЧА ІСІ
	<i>щоквартальну</i> – не пізніше останнього числа місяця, що настає за звітним кварталом. Інформація за IV квартал подається у складі річної інформації. Інформація про КІФ/ПІФ та довідка про ВЧА ІСІ
	<i>щорічну</i> – не пізніше 01 квітня року, наступного за звітним. 6.2. Інформація про ІСІ, довідка про ВЧА ІСІ, інформація про дотримання вимог щодо розміру винагороди компанії з управління активами інститутів спільного інвестування, довідка про склад та розмір витрат, що відшкодовуються за рахунок активів ІСІ, фінансова звітність у складі балансу (звіту про фінансовий стан) та звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), відомості про аудиторський висновок (звіт)

Рис. 1. Звітність компанії з управління активами: склад, змістовне наповнення та строки подання

Проведене дослідження дозволило проаналізувати порядок подання, строки, обсяги та наповнення звітності компанії з управління активами інвестиційних фондів (інститутів спільного інвестування), а також встановити позитивну тенденцію розвитку ІСІ на підставі максимальної прозорості результатів своєї діяльності через оприлюднення достовірної фінансової інформації, сформованої на підставі, як національних нормативно-правових актів, так і міжнародних стандартів фінансової звітності.